

E 1689

KAT

Institut de Documentare Tehnică
BUCUREȘTI
OBMEH - CSERE
VYMENA - WYMIANA
TAUSCH - CMEHA

001A

ARHITECTURA RPR

1
1955

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. ȘI AL COMITETULUI DE STAT
PENTRU ARHITECTURĂ ȘI CONSTRUCȚII AL CONSILIULUI DE MINISTRI

1
1955

La a 7-a aniversare a Republicii Populare Romîne

Au trecut șapte ani de la doborîrea monarhiei și instaurarea Republicii Populare Romîne, eveniment de uriașă importanță în istoria poporului român. Prin înlăturarea monarhiei a fost dărîmată, în țara noastră, una dintre cele mai puternice citadele reacționare, piedică în calea dezvoltării țării noastre, centru de atracție al forțelor reacționare dinăuntru și dinafara țării. Preluarea întregii puteri politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare și trecerea la construirea socialismului au deschis un nelimitat cîmp de activitate creatoare tuturor oamenilor muncii din țara noastră.

Succese importante au fost obținute în ultimii șapte ani în toate domeniile de activitate: s-a dezvoltat în ritm rapid, reorganizată pe baze socialiste, industria; s-a trecut la transformarea socialistă a agriculturii; crește neconținut nivelul de trai al oamenilor muncii; se desfășoară din plin revoluția culturală. Țara întreagă se transformă structural. Dintr-o țară înapoiată, jefuită și ținută în întuneric de burghezia și moșierimea romînă în cîrdășie cu imperialiștii străini, Romînia a devenit o țară liberă și independentă și obține mereu noi succese pe drumul construirii socialismului, bucurîndu-se de ajutorul frățesc și dezinteresat al Uniunii Sovietice. Analizînd rezultatele obținute în ultimii ani în diversele sectoare ale economiei naționale, Plenara lărgită a C.C. al P.M.R. din 19 — 20 august 1953 a constatat rămînerea în urmă a agriculturii în raport cu dezvoltarea industriei grele.

De aceea în faza actuală a construcției socialismului în țara noastră — odată cu dezvoltarea industriei grele și cu creșterea rapidă a industriei ușoare și alimentare,

producătoare de bunuri de larg consum — ridicarea agriculturii este veriga hotărîtoare pentru dezvoltarea și întărirea întregii economii naționale și creșterea nivelului de trai al poporului muncitor.

Proiectul de Directive ale celui de al II-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român cu privire la dezvoltarea agriculturii în următorii 2—3 ani, ale cărui prevederi au început să fie traduse în viață prin efortul susținut al oamenilor muncii, cuprinde un vast ansamblu de măsuri economice, organizatorice și tehnice menit să realizeze un puternic avînt în ridicarea producției agricole, dezvoltarea schimbului de mărfuri dintre oraș și sat, întărirea continuă a alianței între clasa muncitoare și țărănimea muncitoare.

Un amplu program este prevăzut de proiectul de Directive pentru a ridica producția agricolă la nivelul mereu în creștere al cerințelor de aprovizionare a populației muncitoare cu produse vegetale și animale și a industriei ușoare și alimentare cu materii prime agricole. În acest scop trebuie să se obțină în următorii 2-3 ani sporirea producției la hectar, la toate culturile, în special la grîu, porumb, cartofi, sfeclă de zahăr, bumbac, floarea soarelui, mărirea numărului de animale și a productivității lor, valorificarea rațională a terenurilor slab cultivate și necultivate.

Sarcini de mare importanță revin sectorului de construcții. Pentru a se asigura buna funcționare a stațiunilor de mașini și tractoare trebuie construite și date în exploatare în cursul anului 1955: 24 ateliere noi și complete, 20 ateliere tip S.M.T., remize pentru 2200 tractoare, 1000 com-

bine și batoze, precum și 46 remize pentru adăpostirea diverselor utilaje agricole, 37 magazii pentru piese de schimb și 60 depozite pentru carburanți. Vor trebui construite și date în exploatare, pentru a se asigura cazarea muncitorilor și tehnicienilor din S.M.T.-uri, 84 locuințe colective, 588 apartamente pentru familii, precum băile, cantinele și clădirile administrative corespunzătoare.

În gospodăriile agricole de stat, Directivele prevăd, printre altele, să se pună în exploatare în cursul anului 1955: 36 grajduri pentru vaci, 219 grajduri pentru tineret bovin, 50 grajduri pentru cai, 70 saivane pentru oi, 570 hale de ouat. În același timp să se construiască și să se dea în exploatare ateliere mecanice, depozite pentru carburanți, remize pentru mașini și tractoare, magazii, pătule, pivnițe, crame, sere, precum și 2750 apartamente pentru familii, 30 dormitoare comune, 10 grupuri sociale, împreună cu băile, cantinele și creșele necesare.

În scopul asigurării rapide cu locuințe a muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din S.M.T., gospodării agricole de stat și din alte întreprinderi și instituții agricole, se va dezvolta pe scară largă construirea de apartamente personale, asigurându-se în următorii 2-3 ani construcția a cel puțin 6000 apartamente personale de locuit în S.M.T. și a 10000 case în gospodăriile agricole de stat.

Iată numai câteva din prevederile proiectului de Directive, referitoare la investițiile pentru dezvoltarea construcțiilor necesare agriculturii, care sînt însă suficiente pentru a ilustra vastul cîmp de activitate ce se deschide arhitecților din țara noastră în acest domeniu.

Sistematizarea și proiectarea a nenumărate ansambluri, elaborarea proiectelor tip pentru principalele construcții agricole, întocmirea documentației tehnice pentru realizarea investițiilor alocate, ridică în fața arhitecților probleme de mare amploare, pline de conținut și capabile să determine un puternic avînt creator.

Reducerea prețului de cost al construcțiilor agricole, folosirea materialelor locale, utilizarea pe scară largă a prefabricatelor, introducerea tehnicii avansate pentru o execuție rapidă și economică, reprezintă sarcini de mare răspundere pentru îndeplinirea cărora arhitecții sînt chemați să-și dovedească capacitatea lor profesională și interesul pentru deplina îndeplinire a prevederilor Directivelor.

Preluarea și prelucrarea minunatelor tradiții artistice populare, încadrarea în peisaj și mai ales exprimarea în imagini plastice a conținutului nou, socialist, al construcțiilor pe care le ridică regimul nostru democrat-popular sînt probleme de natură să pună la încercare măiestria artistică a oricărui arhitect, chiar a măestrilor experimentați ai arhitecturii noastre. Iată de ce este fundamental greșită părerea răspîndită încă în rîndurile multor arhitecți, că proiectarea construcțiilor agricole ar pune doar probleme minore de arhitectură, prea mărunte și neînsemnate pentru pregătirea și capacitatea de creație a unora dintre ei.

Proiectarea ansamblurilor și construcțiilor agricole cere o concentrare a eforturilor creatoare ale masei de arhitecți, care, împreună cu toți oamenii muncii din țara noastră, trebuie să considere ca o importantă sarcină patriotică ridicarea agriculturii pe o treaptă superioară. Efortul și stăruința arhitecților în proiectarea construcțiilor agricole sînt cu atît mai necesare, cu cît, pînă acum, în acest sector a existat o activitate în general redusă și cu importante lipsuri.

Plenara a III-a a Uniunii Arhitecților, care a dezbătut o serie de aspecte dintre cele mai importante ale proiectării ansamblurilor și construcțiilor agricole a scos la iveală însemnate rămîineri în urmă în acest domeniu și a indicat totodată drumul rezolvării lor. Sarcina arhitecților este de a frămînta și de a-și însuși cu convingere concluziile plenarei, de a se avînta fără rezerve în munca creatoare pentru ridicarea la un nivel superior a proiectării construcțiilor agricole. O preocupare insuficientă pentru problemele construcțiilor agricole a avut pînă în prezent și Uniunea Arhitecților. Ea va trebui, în viitor, să sprijine neconținut efortul arhitecților, organizînd dezbaterile și lămurirea problemelor din acest important sector de activitate.

Cea de a 7-a aniversare a proclamării Republicii Populare Romîne este o sărbătoare și un prilej de bucurie pentru toți oamenii muncii din țara noastră. Împreună cu întregul popor muncitor, arhitecții trec în revistă realizările obținute în anii regimului democrat-popular și își manifestă hotărîrea de a-și spori eforturile pentru a contribui din ce în ce mai mult prin activitatea lor creatoare la construirea socialismului în țara noastră.

Unele probleme ale proiectării construcțiilor agricole

Arh. I. VOGEL

In centrul atenției poporului nostru stă lupta pentru realizarea în practică a proiectului de Directive ale Congresului al II-lea al partidului cu privire la dezvoltarea agriculturii în următorii 2—3 ani. Sarcinile mari ce rezultă din proiectul de Directive pentru sectorul construcțiilor sînt de natură să producă o cotitură radicală în munca tehnicienilor ce se ocupă cu proiectarea și execuția construcțiilor necesare agriculturii.

Agricultura din țara noastră este în plină dezvoltare. S-a creat un puternic sector socialist de producție agricolă, care cuprinde 220 stațiuni de mașini și tractoare, 270 gospodării agricole de stat, circa 4400 gospodării agricole colective și întovărășiri, numeroase asociații simple de muncă în agricultură, precum și numeroase stațiuni de cercetări științifice agricole și zootehnice.

În aceste gospodării și stațiuni s-au creat condițiile necesare unei largi aplicări a tehnicii și științei moderne, a bogatei experiențe sovietice și a priceperii practicienilor noștri inovatori.

Crește neconținut productivitatea muncii în agricultură și se ridică bunăstarea materială a țărănimii muncitoare. Cu toate acestea, nivelul producției de cereale marfă nu satisface încă, într-o măsură deplină, cerințele crescînde de produse alimentare ale populației și nici cele de materii prime ale industriei ușoare și alimentare.

Ca urmare a plenarei largite a C.C. al P.M.R. din august 1953, cînd s-a hotărît lichidarea rămîinerii în urmă a acestei importante ramuri din economie, numeroase lucrări de construcții necesare mării producției în S.M.T.-uri, gospodării agricole de stat și gospodării agricole colective se desfășoară pe tot cuprinsul țării noastre.

Numai în acest an trebuie realizate mii de adăposturi pentru mașini agricole, ateliere de reparații, construcții zootehnice, magazii, silozuri, case de locuit și clădiri social-culturale.

Pentru îndeplinirea acestui vast program de construcții, în proiectare a fost necesar, în primul rînd, să se folosească în mod atent și critic tot ce s-a realizat în domeniul sistematizării și construcțiilor agricole.

În decursul a cîțiva ani, procesul practicii de proiectare a stabilit, de pildă, unele procedee generale de sistematizare a sediilor gospodăriilor agricole de stat și colective, care au fost difuzate sub formă de scheme tip însoțite de instrucțiuni și au fost trimise pe teren spre a folosi la amplasarea viitoarelor construcții.

Prin întocmirea proiectelor de sistematizare s-a instaurat ordine în amplasarea viitoarelor construcții menite a completa, pînă la dezvoltarea finală, cele 218 S.M.T.-uri existente. S-a proiectat și realizat pe teren construcția a două S.M.T.-uri model la Nănești (regiunea Galați) și la Cio-cănești (regiunea București).

Dezvoltarea zootehnicii a fost sprijinită cu numeroase proiecte re folosibile, care au permis construirea unui important număr de adăposturi pentru cornute, cabaline și ovine.

Aceste proiecte se remarcă printr-o utilizare rațională a spațiilor, o justă soluționare a procesului funcțional și prin utilizarea materialelor de proveniență locală: cărămidă de mînă, lemn rural, nuiele, stuf, piatră.

Realizarea proiectelor de sistematizare a stațiilor Moara Domnească, Țigănești, Palas-Constanța și Valul lui Traian a reușit să soluționeze unele teme noi privind dezvoltarea sectorului de cercetări agrozootehnice.

Cu toate aceste realizări, în această perioadă, proiectarea nu a dat satisfacție deplină.

Proiectele realizate de Institutul de proiectări agrosilvice (I.P.A.S.), dacă reușese să înscrie adăpostirea și procesul tehnologic din interiorul clădirii în spații minime, nu sînt însă proiectate în vederea industrializării procesului de construire și a utilizării prefabricatelor. Afară de aceasta, ele au fost elaborate fără să se țină seama în suficientă măsură de condițiile climatice, arhitectonice și de utilizare a materialelor locale specifice diferitelor noastre regiuni.

De asemenea, majoritatea proiectelor necesare dezvoltării sectorului de producție din S.M.T.-uri — ateliere mecanice, depozite de carburanți, adăposturi — și cele necesare clădirilor social-culturale și locuințelor, nu corespund cerințelor actuale.

Pe lîngă unele lipsuri de construcție și un nivel arhitectonic scăzut, se remarcă o insuficientă adîncire din partea proiectanților a proceselor de producție și o slabă cunoaștere a condițiilor de muncă și a cerințelor culturale și de trai ale oamenilor muncii din agricultură.

În domeniul construcțiilor rurale, nu s-a practicat schimbul de experiență creatoare în muncă între institutele de proiectare, ceea ce duce, între altele, la soluționări constructive și estetice diferite pentru construcții ce trebuie să stea alături în același ansamblu. Astfel, clubul proiectat de Institutul de proiectare a construcțiilor industriale (I.P.C.I.) nu se încadrează corespunzător în ansamblul S.M.T.-urilor proiectate de I.P.A.S.

Nu există o îndrumare metodică și unică în proiectarea construcțiilor agricole, Comitetul de Stat pentru Arhitectură și Construcții (C.S.A.C.) mulțumindu-se cu rolul de avizare a diferitelor proiecte, fără a avea preocuparea întocmirii, de pildă, a prescripțiilor tehnice, a normelor tehnologice și a standardelor necesare proiectării construcțiilor zootehnice și agricole, ceea ce a orientat atât pe proiectant, cât și comisia de avizare în utilizarea mecanică a documentației tehnice de specialitate și a GOST-urilor sovietice, fără o adaptare a acestora la condițiile corespunzătoare țării noastre.

De asemenea, C.S.A.C.-ul nu a coordonat și verificat elaborarea normativelor difuzate de diferitele foruri de avizare (Ministerul Sănătății, Direcția pază contra incendiilor, etc.) ceea ce a condus la construcții și amenajări inutile, la supradimensionarea zidărilor, la măsuri preventive exagerate, deci, în ultimă analiză, la o scumpire nejustificată a construcțiilor.

Institutele de cercetări ale Ministerului Construcțiilor nu au fost angrenate în efortul de utilizare a materialelor din resurse locale, prin studierea posibilităților de prelucrare variată pe care le oferă argila, stuful, paie, lemnul de foioase și piatra. Dacă unele experiențe în domeniul stabilizării pământului au dat rezultate pozitive, acestea nu au fost popularizate, rămânând necunoscute majorității proiectanților.

Lipsa unei preocupări serioase în pregătirea și repartizarea cadrelor tehnice cu calificare superioară în construcții agricole și lipsa de interes dovedită de majoritatea vîrfurilor noastre tehnice, pentru proiectarea lucrărilor necesare agriculturii, a constituit de asemenea una din principalele cauze ale rămîinerii în urmă a acestui important sector de proiectare.

★

Proiectul de Directive ale Congresului al II-lea al partidului cu privire la dezvoltarea agriculturii propune ca în anul 1955 să se construiască și să se dea în exploatare 24 ateliere noi și complete, 20 ateliere tip S.M.T., remize pentru adăpostirea a 2200 tractoare și 1000 combine și batoze, 60 depozite de carburanți și alte construcții necesare dezvoltării S.M.T.-urilor; 36 grajduri pentru vaci, 219 grajduri pentru tineretul bovin, 50 grajduri pentru cai, 70 saivane și 570 hale de ouat, necesare producției zootehnice în gospodăriile agricole de stat. În scopul asigurării cât mai rapide cu locuințe a muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din stațiuni și gospodării agricole se propune construirea și darea în exploatare în anul 1955, în stațiunile de mașini și tractoare, a 84 locuințe colective, 588 apartamente pentru familii, precum și a numărului corespunzător de băi, cantine, clădiri administrative și altele; în gospodăriile agricole de stat se vor construi 2750 apartamente pentru familii, 30 dormitoare comune, 10 grupuri sociale, împreună cu băile, cantinele și creșele necesare, iar în următorii 2—3 ani se va asigura construcția a cel puțin 6000 apartamente personale de locuit în S.M.T.-uri și a 10000 case în gospodăriile agricole de stat.

Realizarea acestui vast program de construcții cere din partea instituțiilor care au răspunderea proiectării soluționarea imediată a unei serii de probleme actuale în domeniul construcțiilor agricole. Trebuie elaborate proiecte tip în

care să se folosească pe o scară largă prefabricatele și să se introducă curajos, în proiectare, elemente de construcție realizate din materiale locale.

Munca de realizare a proiectelor tip nu va avea succese decât în condițiile unei strînse colaborări între institute, din care să rezulte lucrări coordonate printr-un sistem modular unic și prin adoptarea unui sortiment cât mai redus de travee și deschideri, care să satisfacă totuși nevoile funcționale ale majorității construcțiilor necesare agriculturii. Aceasta conduce la realizarea proiectelor cu un sortiment restrîns de stâlpi, grinzi, ferme și chesoane prefabricate și o sistematică reutilizare a detaliilor constructive.

În acest fel se asigură și o industrializare ridicată a construcțiilor agricole, prinzîndu-se în lanțul execuției montajului de elemente prefabricate, toate clădirile de producție, social-culturale și locuințele ce compun o fermă sau o stațiune agricolă.

Utilizarea în proiectare a materialelor locale la fundații, pereți, tencuieli, șarpantă și învelitoare nu se poate mărgini numai la rezultatele experienței seculare a țaranului nostru, dobîndite în construirea locuințelor și a acareturilor din mica sa gospodărie, ci trebuie privită prin prisma intervenției hotărîte a științei și cercetării în acest domeniu.

Data fiind importanța problemei, ținem să arătăm câteva realizări obținute în U.R.S.S. și țările de democrație populară.

Argila s-a utilizat în combinație cu cărămida, dînd blocuri de prefabricate alcătuite dintr-o placă de lut și paie de 12,5 cm, strînsă între două plăci de cărămidă arsă. Blocurile de dimensiunea 25 × 37,5 × 75 sînt finisate pe ambele părți cu tencuială de lut cu ciment. Realizările arhitecților sovietici N. Kuzmin și V. Samrina au dovedit că rezistența și calitățile termoizolatoare ale zidului de 25 cm astfel obținut sînt pe deplin admisibile. Față de zidăria plină se economisește 60—70% cărămidă arsă și permite introducerea unui proces de mecanizare în confecționarea și montajul blocurilor.

Înlocuirea totală a cărămizii arse din zidării și pardoseli prin materiale corespunzătoare, cu posibilități de prefabricare locală și fără ardere, ar reda economiei naționale importante cantități de combustibil. De pildă, s-ar recupera 250 kg cărbuni la 1000 buc. cărămidă și s-ar degreva importante mijloace de transport.

Blocurile executate din amestec de argilă — ciment-bitum pot contribui la rezolvarea problemei, precum o dovedesc din plin rezultatele realizate în U.R.S.S., R.P. Polonă și R. D. Germană.

În privința utilizării amestecurilor argilo-cimentoase pentru tencuieli interioare și cele cu adașuri de silicat de sodiu, pentru tencuieli exterioare și izolații, tot în aceste țări s-au obținut rezultate remarcabile, economisindu-se var, ipsos, ciment și carton asfaltat.

S-au făcut de asemenea încercări reușite în vederea obținerii unei pardoseli ieftine atât de necesară construcțiilor zootehnice, prin introducerea a diverși stabilizatori în amestecurile de argilă.

Față de această activitate în domeniul cercetării și care desigur nu se limitează numai la descoperirea posibilităților pe care le oferă argila ca material de construcție,

forurile noastre care răspund de problema construcțiilor trebuie să treacă la lichidarea hotărâtă a rămănerii în urmă în acest domeniu. Eforturile depuse în munca de proiectare pentru ieftinirea construcțiilor nu pot avea succese simțitoare fără un efort corespunzător al institutelor noastre de cercetare a noilor materiale de construcții.

O atenție specială în realizarea proiectelor tip trebuie acordată clădirilor de locuit și social-culturale necesare S.M.T.-urilor, gospodăriilor agricole de stat și colective.

Pentru construcția de locuințe trebuie concepute proiecte care să satisfacă nevoile specifice ale țărânimii muncitoare și care să aibă o înaltă expresie arhitecturală, prin prelucrarea creatoare a tot ce este mai valoros în tezaurul artistic al artei noastre populare.

Este necesară aplicarea celor mai înaintate și economice elemente de construcție, utilizarea materialelor locale, prelucrarea și îmbunătățirea instalațiilor sanitare din clădiri.

În legătură cu faptul că prefabricarea elementelor clădirii va căpăta, în viitor, o mare dezvoltare în domeniul construcțiilor rurale, este necesar să se insiste asupra elaborării de procedee constructive pentru case de locuit, cu aplicarea metodelor industriale de execuție a pieselor de construcție și a montării lor din panouri mari de beton armat cu nervuri, beton cu ipsos și silicat armat.

Intr-un aspect nou și interesant — ca problemă de creație — ni se prezintă proiectarea noilor stațiuni de mașini și tractoare. Ca elemente înaintate ale clasei muncitoare la sate, ele trebuie amplasate, sistematizate și utilizate astfel ca să aducă o esențială schimbare în viața economică, politică și culturală și să contribuie la ridicarea condițiilor de trai ale oamenilor muncii de la sate.

În proiectare se va ține seama că noile stațiuni de mașini și tractoare sînt menite să influențeze puternic caracterul amenajării satelor noastre, atît prin construirea în cadrul lor a căminului cultural și a locuințelor de familie cu care se dotează S.M.T.-ul, cît și prin utilizarea pentru nevoile satului a energiei electrice, apei și a altor instalații tehnico-sanitare pe care le poate furniza S.M.T.-ul.

Centrul de producție al S.M.T.-ului va avea o concepție industrială, concentrîndu-se clădiri risipite, dar cu

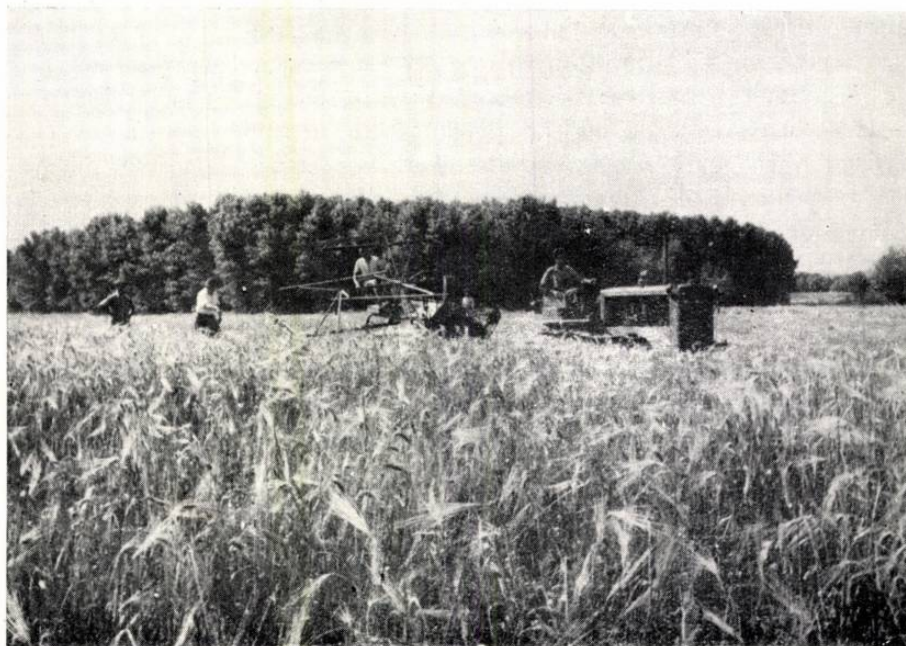
funcțiuni comune, în cîteva construcții, unele etajate, amplasate astfel încît să permită o bună desfășurare a procesului de producție. În acest fel se economisesc importante suprafețe de teren agricol, se obțin trasee economice de instalații și se permite o industrializare și o bună organizare a șantierului de construcții.

Proiectarea mai are ca sarcină să înlăture practica de pînă acum, de a se construi obiective fărîmițate, trebuind să pretindă programe complexe, care să permită o soluționare de ansamblu, utilizînd toate mijloacele pe care ni le pune știința și tehnica la dispoziție. De pildă, într-un fel se va soluționa o fermă zootehnică prin proiectarea fiecărei construcții separat, după comenzile date în funcție de mijloacele planificate anual, și cu totul altfel prin proiectarea întregului complex, permițînd, pe baza unor proiecte tehnologice bine studiate, să se asambleze diferitele procese în clădiri cu funcțiuni complexe; aceasta va conduce la restrîngerea la minimum atît a suprafețelor necesare construcțiilor, cît și a spațiului și a volumului construit și va permite mecanizarea procesului de producție, lărgindu-se astfel posibilitățile industrializării în realizarea construcțiilor. Complexul astfel conceput va prezenta un ansamblu bine încheiat, clădirile cu volume importante vor permite realizarea unei plastici exterioare mai expresive și mai apropiate de principiile arhitecturii socialiste.

Proiectării îi mai revine sarcina de mare importanță să pună ordine în amplasarea construcțiilor din gospodăriile agricole de stat și colective.

Proiectantul constructor nu poate soluționa singur această problemă, fără ajutorul sistematizatorului agronom, care trebuie să organizeze teritoriul agricol al gospodăriilor noastre și să fixeze locul și dimensiunea centrelor de exploatare.

Îndeplinirea în bune condiții a acestui vast program se poate realiza numai prin repartizarea corespunzătoare sub aspect calitativ și numeric a forțelor tehnice necesare proiectării de construcții pentru agricultură și prin precisa distribuire a sarcinilor ce trebuie să revină organizațiilor de coordonare, cercetare și proiectare.

In legătură cu proiectele tip pentru agricultură

Conf. arh. I. GHICA-BUDEȘTI

Proiectul de Directive ale Congresului al II-lea al Partidului Muncitoresc Român cu privire la dezvoltarea agriculturii în următorii 2-3 ani cuprinde un ansamblu de măsuri organizatorice și tehnice menite să ducă la un puternic avânt al producției agricole, la dezvoltarea schimbului de mărfuri între oraș și sat și la o nouă întărire a alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare.

Ca o condiție dintre cele mai importante pentru dezvoltarea producției agricole, proiectul de Directive cuprinde, în capitolul 8, măsuri concrete speciale privind «asigurarea investițiilor și realizarea la timp și în cele mai bune condiții a construcțiilor». Între acestea, punctul 5 al capitolului 8 se referă direct la proiectele tip: «Până la finele anului 1954 se vor elabora și prezenta Consiliului de Miniștri spre aprobare proiectele tip pentru principalele construcții agricole».

Iată o sarcină precisă și de mare răspundere la care arhitecții și constructorii trebuie să facă față cu cinste.

Ținând seama de importanța deosebită a agriculturii și de rapida ei dezvoltare, nu mai poate fi îngăduit nici unuia dintre noi — chiar dacă până acum nu a fost antrenat direct în proiectarea construcțiilor pentru agricultură — să se dezintereseze de problemele pe care le ridică această proiectare.

Aceasta înseamnă că arhitecții trebuie să renunțe la două idei greșite, care au încă adepți prea numeroși printre ei.

Prima, după care construcțiile cu caracter utilitar cum sînt clădirile de producție agrozootehnică — grajduri, ateliere, remize, magazine și altele asemenea — s-ar situa în afara arhitecturii

și ar fi sortite fatal sărăciei de expresie și chiar urîteniei iremediabile.

A doua, după care metoda tipizării ar constitui o frînă pentru libertatea și imaginația creatoare a arhitectului, ar împiedica manifestarea originalității sale și ar duce prin repetare la o banalizare și la o uniformizare fatală a formelor arhitecturale.

Asemenea concepții trebuie combătute cu tărie.

Pot fi date nenumărate exemple din arhitectura clasică în care grajdurile au căpătat, datorită măiestriei unor mari arhitecți, drept de cetățenie printre clădirile arhitecturale. Complexul de grajduri de la Versailles, operă a lui J. H. Mansart, ca și grajdurile pe care le-a realizat M. F. Kazakov pentru palatul Petrovski, gradjurile de cai din Kuzminka, operă a lui D. I. Giliardi, și acelea din Krasnaia, operă atribuită marelui Bajenov, confirmă posibilitatea pentru arhitecți de a integra și clădirile de grajduri în ansambluri arhitecturale reușite. Tot așa, nu vedem de ce marile magazine, care în arhitectura veche au putut să contribuie la ansamblurile arhitecturale ale marilor porturi ca: Petersburg, Veneția, Genova ș. a., nu ar putea păstra dreptul de a figura printre clădirile «demne» de atenția arhitecților, chemați azi să le construiască, în mare număr, în cadrul centrelor economice de producție agrozootehnice.

Arhitecții sovietici, preluînd din moștenirea trecutului tot ce este mai progresist și valabil, au reușit să aplice, la tratarea subiectelor celor mai variate, principiile de compoziție clasice și să dea fiecăreia dintre clădirile care joacă un rol în producția socialistă întreaga semnificație și valoare ideologică ce poate fi și trebuie

exprimată. M. P. Tăpenko, în lucrarea sa «Despre bazele realiste ale arhitecturii sovietice» ne arată: «Întreaga practică a arhitecturii sovietice confirmă că, cu fiecare nouă etapă a înaintării spre comunism, odată cu creșterea neîncetată a puterii economice a U.R.S.S., un număr din ce în ce mai mare de clădiri de producție, utilitare, capătă aspectul și însemnătatea unor adevărate opere de artă arhitecturală»¹).

De pe acum construcțiile noilor grajduri, flancate de turnurile silozurilor de nutreț, legate prin halele de mulgere în formă de rotundă, au primit din partea arhitecților sovietici o rezolvare arhitecturală sobră și monumentală, de o incontestabilă valoare plastică.

Tot astfel, o magazie mare pentru 500 tone cereale a primit o rezolvare care îmbină o bună funcționare cu un sistem constructiv original și cu o formă arhitectonică conținînd elemente dintre cele mai interesante. («Arhitectura U.R.S.S.», nr. 4/1954, pag. 15 și 18).

În ce privește metoda tipizării, conținutul nou pe care aceasta îl capătă în proiectarea sovietică ne convinge de marea ei valoare, nu numai ca metodă tehnico-organizatorică de mare eficacitate, dar și ca o linie principală nouă de dezvoltare a creației arhitecturale.

Este evident că pentru a executa într-un timp scurt clădiri numeroase, nu este posibilă proiectarea individuală. Chiar dacă, prin absurd, s-ar presupune azi concentrarea întregului aparat de proiectare asupra construcțiilor

1) M. P. Tăpenko — «Despre bazele realiste ale arhitecturii sovietice». Editura de stat pentru construcții și arhitectură, Moscova, 1952, pag. 42—43.

lor necesare agriculturii, nu am reuși să acoperim nici într-un deceniu proiectarea separată pentru câteva sute de complexe avînd laolaltă câteva mii de sedii, fiecare cu câteva zeci de obiecte.

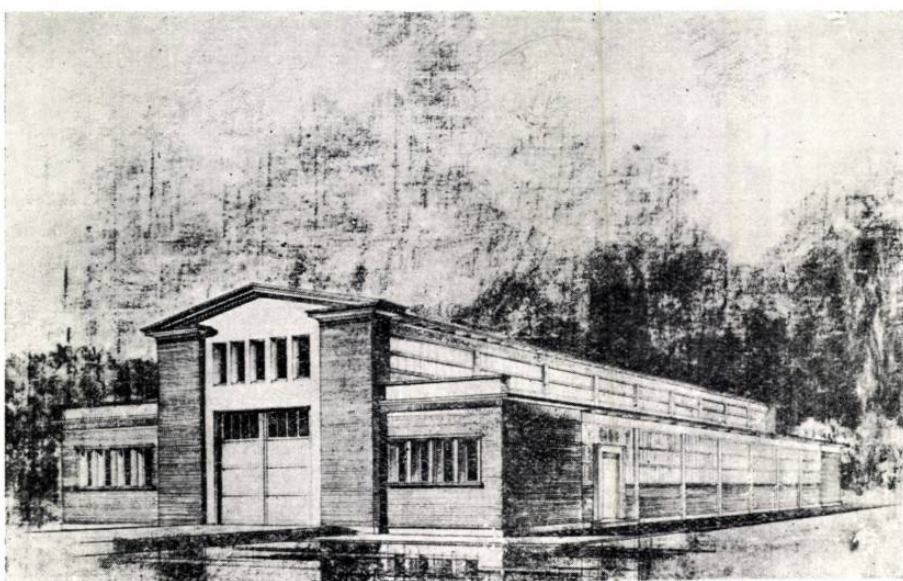
Or, nu trebuie să uităm că acest program trebuie realizat numai în următorii 2-3 ani.

Singura metodă tehnico-organizatorică pentru rezolvarea unei asemenea sarcini o constituie tipizarea consecventă și pe scară tot mai largă a proiectelor de clădiri, ca și a elementelor și detaliilor de construcție. Numai astfel se poate industrializa la maximum execuția și se poate introduce tehnica avansată. Numai astfel se pot atinge obiectivele urmărite în realizarea construcțiilor agricole: cantitate, calitate, rapiditate, economie.

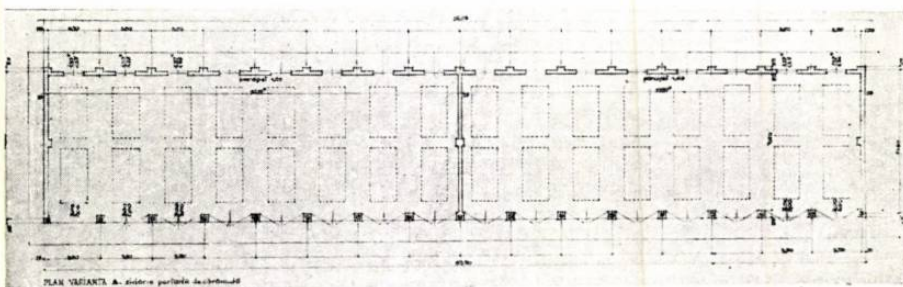
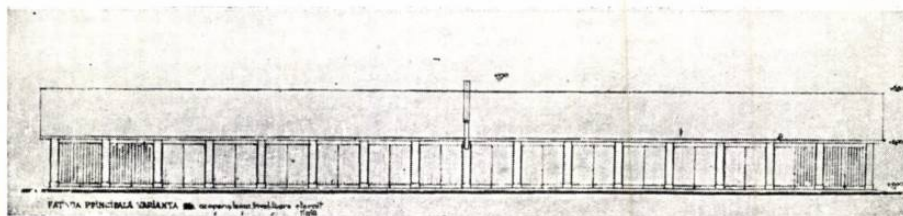
Metoda tipizării este deosebit de indicată pentru clădirile agricole a căror destinație și caracteristici principale se pot reduce la un număr relativ limitat de tipuri de bază, de la care pot porni și pot fi dezvoltate succesiv serii de proiecte nuanțate, diferențiate pe capacități și particularități, tinzînd astfel la alcătuirea treptată a unei game complete de clădiri ce pot răspunde cerințelor funcționale celor mai variate și condițiilor de execuție și de folosire a materialelor celor mai diverse.

Dar proiectarea tip se ridică azi pe o nouă treaptă calitativă, mai înaltă, prin aceea că fiecare proiect tip nu mai trebuie considerat ca proiectul unui obiect izolat, răspunzînd cerințelor limitate ale funcțiunilor cuprinse strict între pereții săi sau aplicînd sisteme constructive și folosind materiale speciale corespunzătoare numai condițiilor sale proprii, ci se consideră de la bun început ca parte dintr-un ansamblu la funcționarea și la expresia arhitectonică a căruia trebuie să participe ca element dominant sau ca element subordonat, după importanța sa în compoziție.

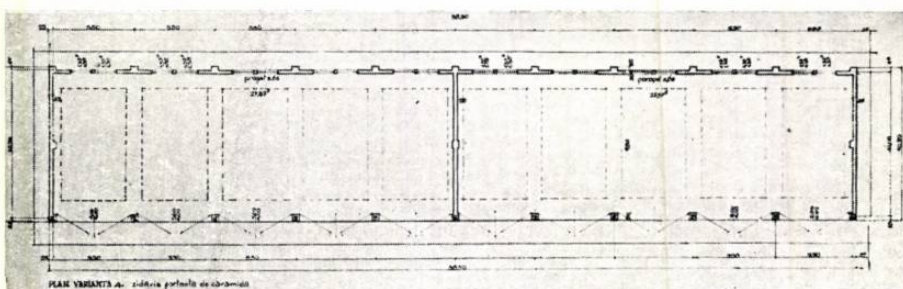
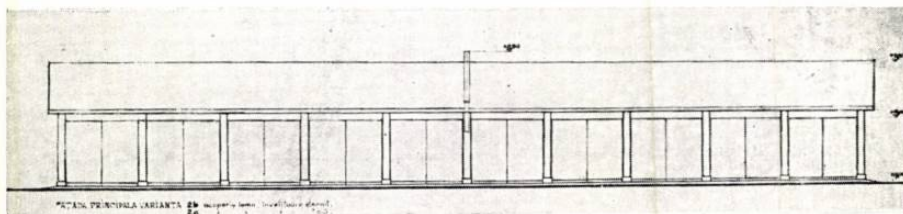
Academicianul E. Popov arată că scopul final al proiectării tip este «de a crea complexe de întreprinderi industriale, care să aibă un înalt nivel artistic, a căror construcție să fie adaptată la o tehnologie înaintată, la o industrializare multilaterală a

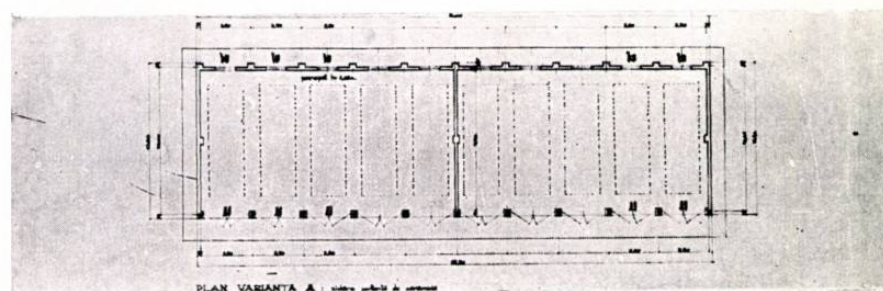
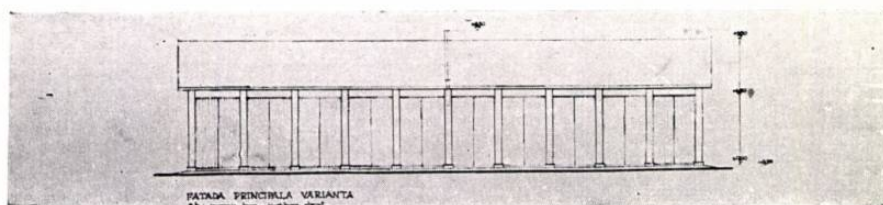
Proiect tip de atelier mecanic — Perspectivă
Autori, arhitecții N. Georgescu, N. Mănescu, E. Walter

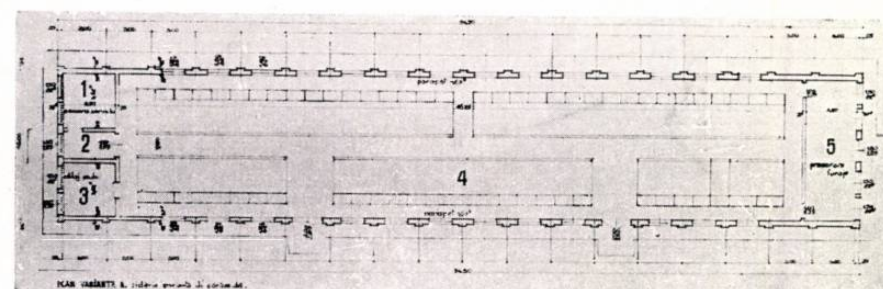
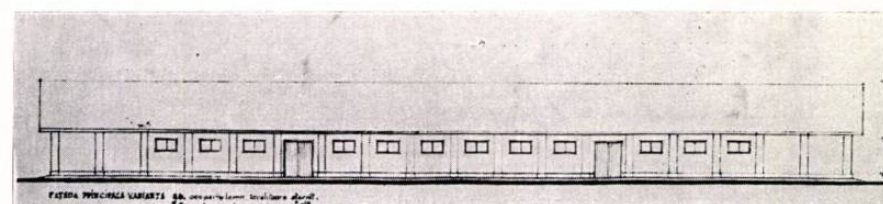
Remiză pentru 32 tractoare — Plan și fațadă
Autori, arhitecții I. Găleşanu, N. Petrașincu, A. Crețu

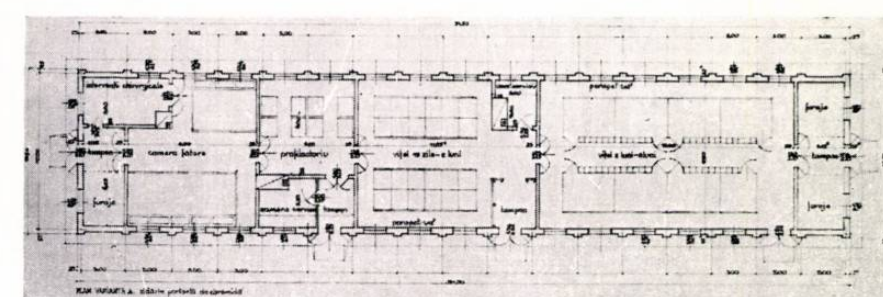
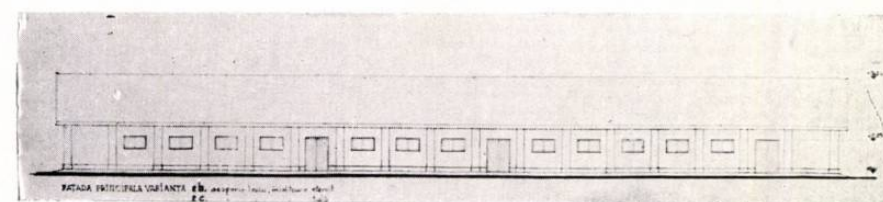
Remiză pentru 10 batoze — Plan și fațadă
Autori, arhitecții I. Găleşanu, N. Petrașincu, A. Crețu

Remiză pentru 10 combine — Plan și fațadă
Autori, arhitecții I. Găleşanu, N. Petrașincu, A. Crețu

Grajd pentru 50 vaci Siementhal — Plan și fațadă
Autori, arhitecții I. Găleşanu, N. Petrașincu, A. Crețu

Grajd pentru viței (pentru o brigadă de 100 vaci) — Plan și fațadă
Autori, arhitecții I. Găleşanu, N. Petrașincu, A. Crețu

construcțiilor, la montarea clădirilor din elemente prefabricate.»*)

Tot E. Popov, vorbind despre clădirile industriale, arată că «în condițiile socialiste, problemele legate de crearea construcțiilor civile și a celor industriale sînt indisolubil legate între ele» și că «... cele mai importante premise pentru a realiza un caracter arhitectonic unitar cu ajutorul proiectelor tip, sînt:

a) luarea în considerație, sub toate aspectele, a posibilităților de amplasare a obiectelor tipizate în regimul de construcție al orașului; luarea în considerație a specificului de exploatare a întreprinderilor și a perspectivei extinderii lor;

b) folosirea creatoare în compoziție a detaliilor, elementelor și părților care se repetă în construcție, folosire bazată pe unificarea și prefabricarea lor»*)).

Principiile enunțate de academișianul E. Popov se aplică întocmai proiectării tip din agricultură.

Aplicarea acestor principii fiind absolut necesară pentru a putea ridica pe o treaptă calitativ superioară proiectarea tip, este evident, că nu mai este suficient ca rezolvarea fiecărei construcții să corespundă numai posibilităților de realizare sau de exploatare ale momentului, adică nivelului tehnic atins de procesul de producție agrozootehnic sau de procesul de execuție al construcțiilor, dar și condițiilor prin care pot fi împlinite nevoile culturale și cerințele de frumos ale oamenilor muncii. Construcțiile tip trebuie de acum să aibă — pe lângă calități tehnice — și calități arhitectonice care să permită legarea lor de celelalte clădiri, participarea lor la valoarea reprezentativă a ansamblului din care fac parte, armonizarea cu cadrul natural și cu arhitectura specifică regiunii în care se edifică complexul.

★

Să analizăm care sînt realizările din țara noastră în legătură cu proiectele tip pentru agricultură și care sînt caracteristicile proiectelor de care dispunem azi.

*) «Arhitectura U.R.S.S.» nr. 10/1953 — E. Popov, «Problemele proiectării tip a întreprinderilor industriale».

De la început, trebuie să constatăm că dacă proiectele existente reprezintă un pas important pe linia asigurării documentației necesare realizării construcțiilor agricole, nici din punct de vedere al numărului, nici din punct de vedere calitativ, ele nu satisfac încă cerințele unor proiecte tip.

Trebuie să remarcăm că s-a pierdut un timp prețios, deși Hotărârile Plenarei lărgite a C. C. al P.M.R. din 19-20 august 1953 arătau necesitatea dezvoltării rapide a sectorului agrozootehnic.

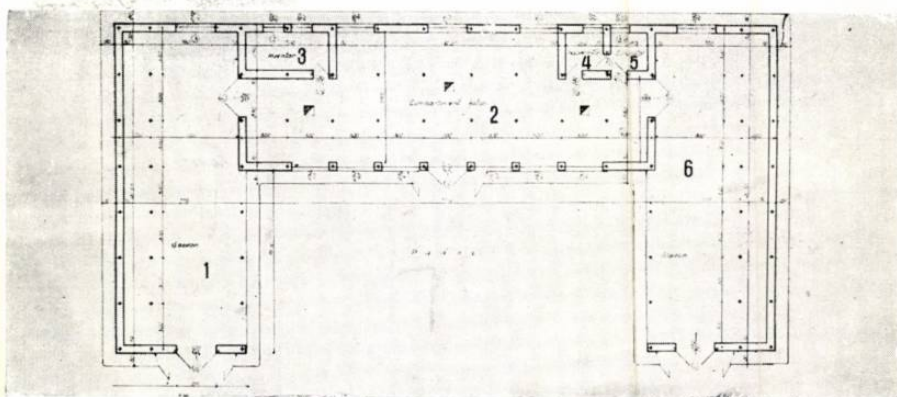
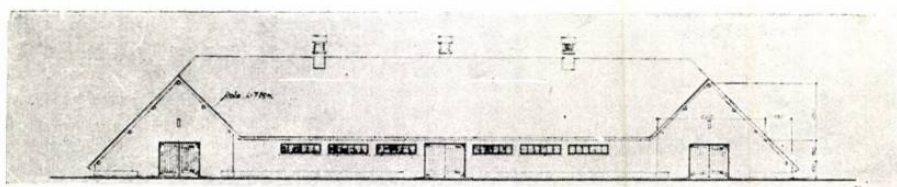
Organizațiile de proiectare, care aveau înscrise în planul lor pe anul 1953 un număr important de proiecte tip pentru construcțiile agricole de masă, au continuat și după Plenara C.C. al P.M.R. din 19-20 august 1953 să subaprecieze importanța definitivării lor.

Nici Ministerul Agriculturii și Silviculturii nu a precizat din timp profilul unităților sale și temele de proiectare pentru construcțiile principale necesare. Construcțiile pe anul 1954 au trebuit, din această cauză, să fie executate pe baza unui număr redus de proiecte re folosibile, care nu au acoperit cerințele și nu au creat numărul suficient de variante potrivit condițiilor locale.

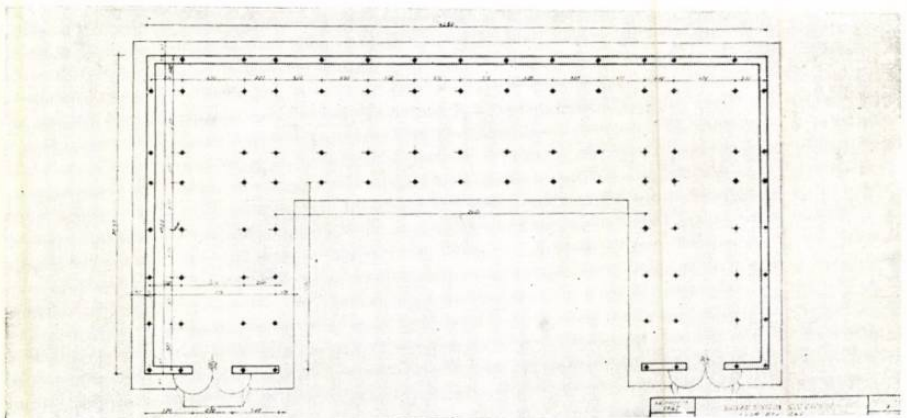
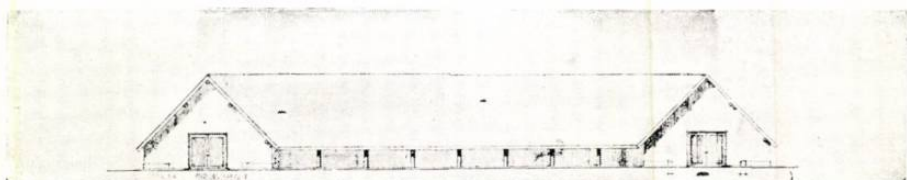
O lipsă serioasă a avut și Comitetul de Stat pentru Arhitectură și Construcții (C.S.A.C.), care nu a urmărit, anul trecut și în prima jumătate a acestui an, cum sînt realizate sarcinile privind elaborarea proiectelor tip pentru agricultură.

Numai în cursul lunilor iulie și august a. c., deci foarte tîrziu, problema tipizării construcțiilor pentru agricultură a căpătat din partea forurilor interesate atenția cuvenită: institute de proiectare, ca I.P.C.I. și ISPROR au căpătat sarcini alături de I.P.A.S. pentru elaborarea acestor proiecte, iar C.S.A.C. a trecut la coordonarea, îndrumarea și urmărirea practică a realizării celor 45 lucrări privind sectorul agricol, care trebuie terminate pînă la 1 decembrie 1954 (ateliere, remize, grajduri, saivane, precum și clădiri de locuit, cămine pentru muncitori agricoli, cantine, băi, cămine culturale, etc.).

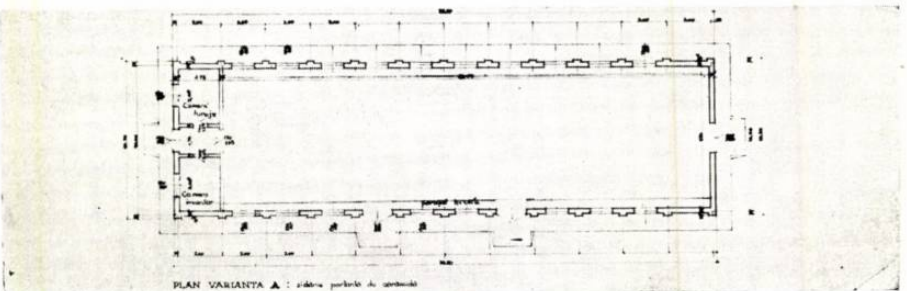
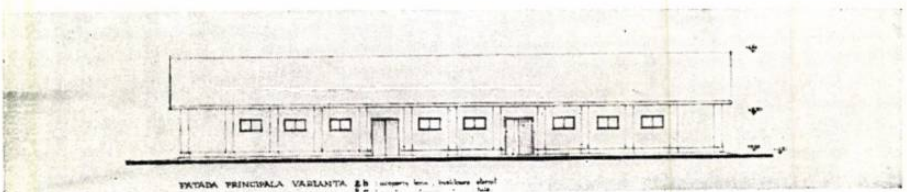
I.P.C.I. și I.P.A.S. au primit sarcina elaborării proiectelor din zona de producție, iar ISPROR, a proiectelor de locuințe și de clădiri social-culturale.

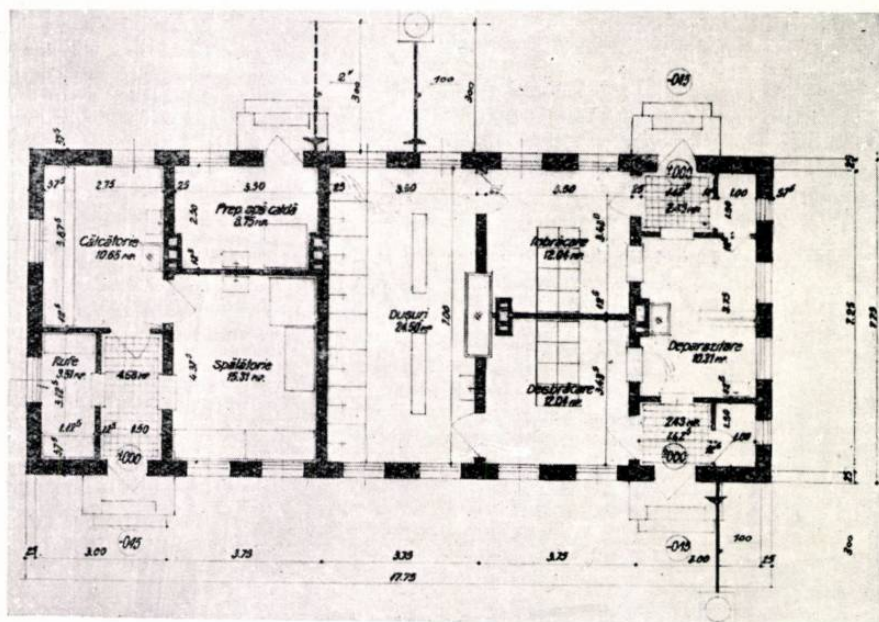
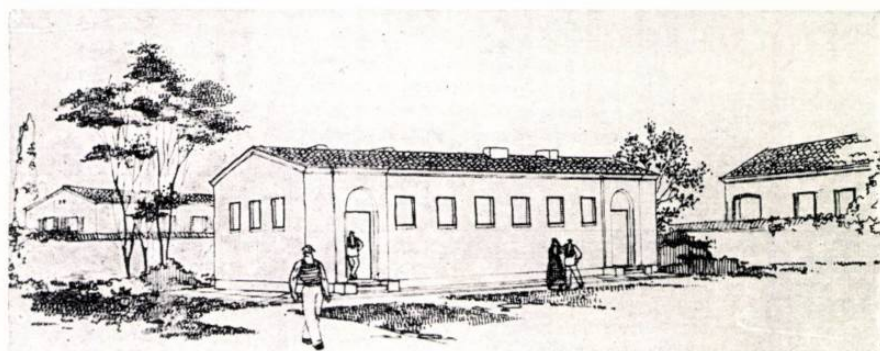
Proiect tip de saivan pentru 500 oi — Fațadă și plan
Autor, arh. N. Traianescu

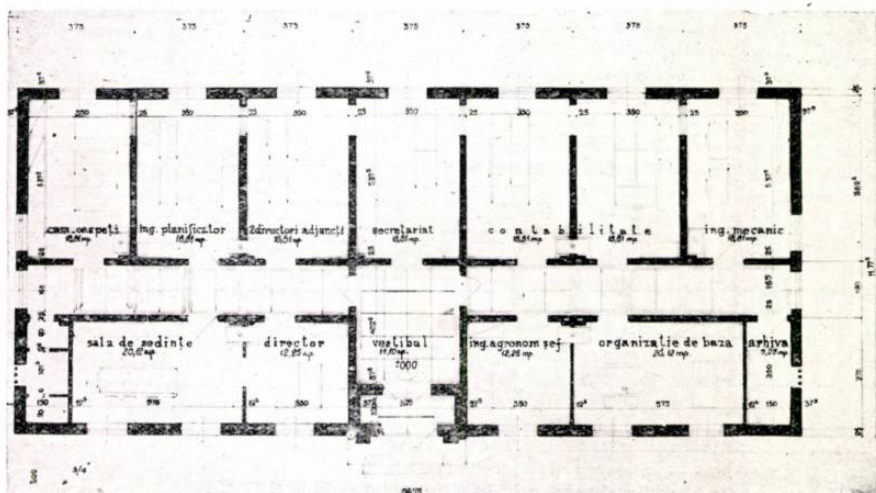
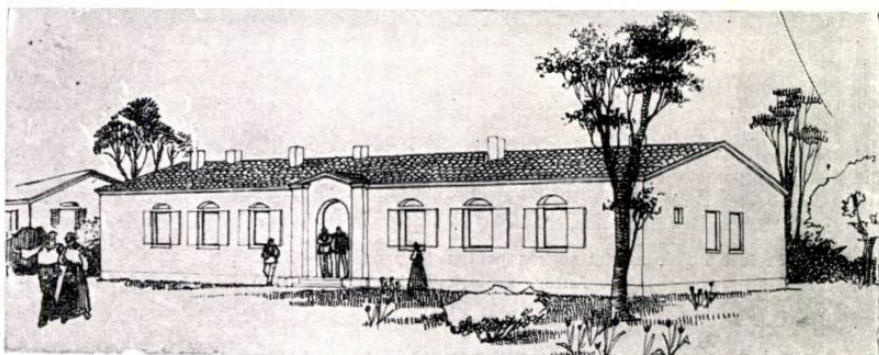
Proiect tip de saivan șopron pentru 1000 capete — Fațadă și plan
Autor, arh. N. Traianescu

Grajd pentru tineret cabalin (50 capete) — Plan și fațadă
Autori, arhitecții I. Găleşanu, N. Petrașincu, A. Crețu

Baie cu 8 dușuri — Perspectivă și plan

Administrație — Perspectivă și plan

Spre deosebire de proiectele «refolosibile» din anul 1953, care fuseseră elaborate în grabă, fără nici o variantă pentru adaptarea la diversele posibilități de execuție, proiectele întocmite în anul 1954 vor oferi această posibilitate.

În cadrul I.P.C.I. au fost realizate două soluții de bază:

— soluția cu prefabricate, care urmează a fi folosită în special la construcțiile unităților noi de S.M.T., gospodării agricole de stat sau la acele unități unde se execută concomitent un număr mare de construcții, și

— soluția cu materiale obișnuite, care este aplicabilă în special la construcțiile izolate sau puțin numeroase, în cadrul dezvoltării unor unități ale S.M.T., sau gospodăriilor agricole de stat existente, sau în gospodăriile agricole colective care dispun de materialele prevăzute în variantă.

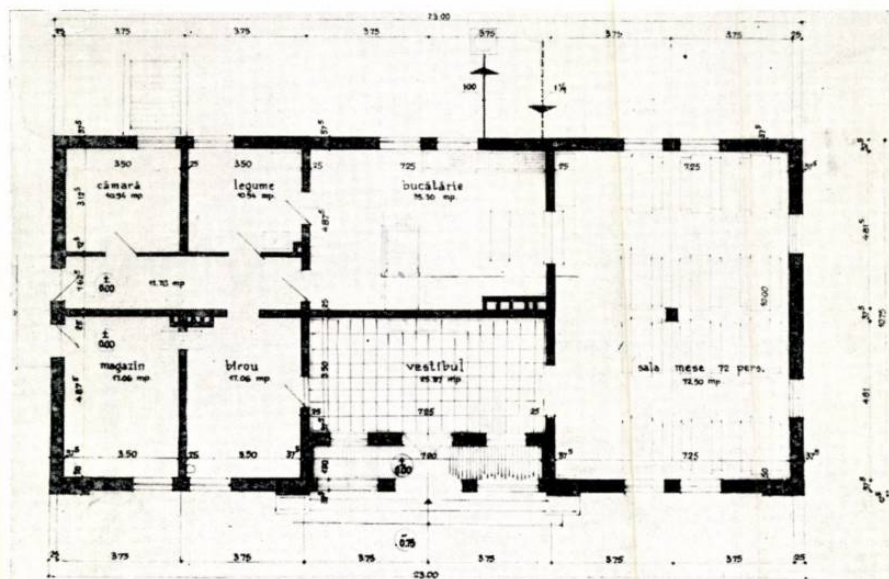
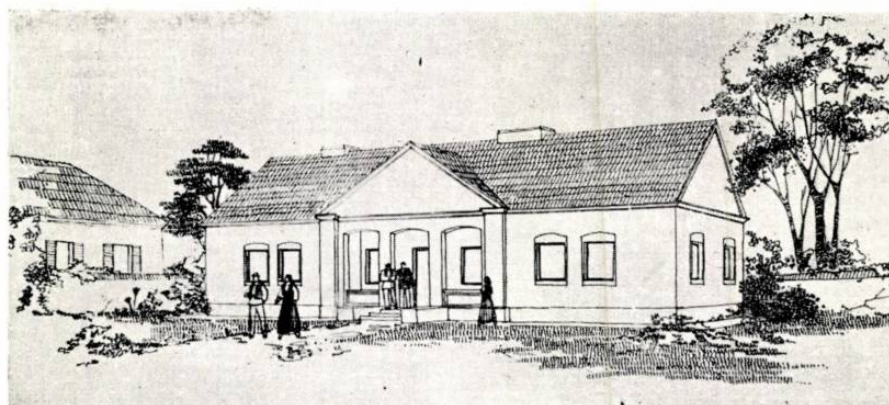
În cadrul celor două soluții de bază există variante pentru folosirea alternativă a diferitelor materiale obișnuite sau locale — în fundații, la elementele verticale și la acoperișuri. Din combinarea între ele a diverselor elemente ale proiectului se pot obține un număr mare de variante, fiecare diferind de alta cel puțin printr-un element.

În scopul simplificării procesului de execuție s-a urmărit, pe baza unui studiu prealabil de tipizare a traveelor și deschiderilor diferitelor clădiri, folosirea unui număr cât mai restrâns de elemente prefabricate.

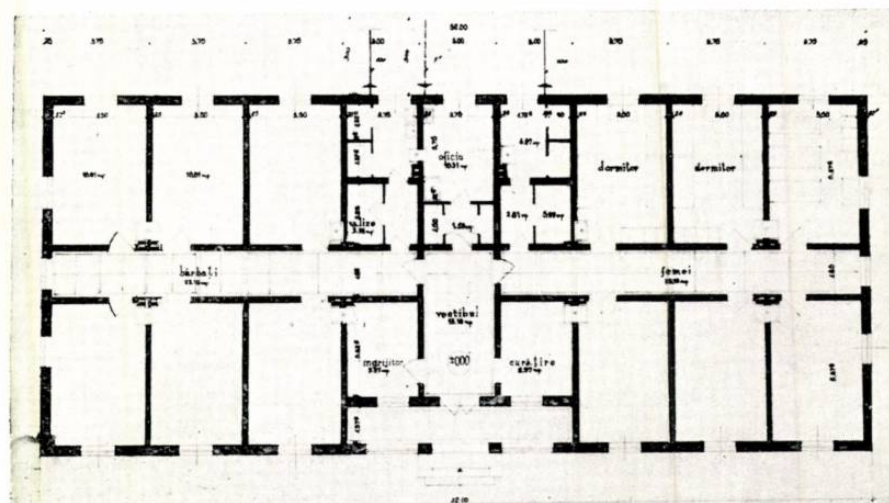
Acest studiu și-a dat roadele, deocamdată, numai pentru clădirile din zona de producție, care au o structură interioară mai simplă și încăperi mai puțin numeroase, mai puțin diferențiate decât clădirile social-culturale și de locuit. Acestea din urmă nu au putut fi încadrate în același sistem de prefabricate, sistem prea rigid, care nu satisface varietatea de funcțiuni și expresie a clădirilor social-culturale.

Pentru realizarea tuturor construcțiilor, ca: ateliere mecanice, remize de tractoare și mașini agricole, grajduri de vaci, de viței și de tineret cabalin, garaje pentru camioane, magazine de piese, etc., întreaga gamă de prefabricate a fost redusă la numai 13 piese. Este adevărat că această simplificare a fost făcută uneori în dauna reducerii la strictul necesar a spații-

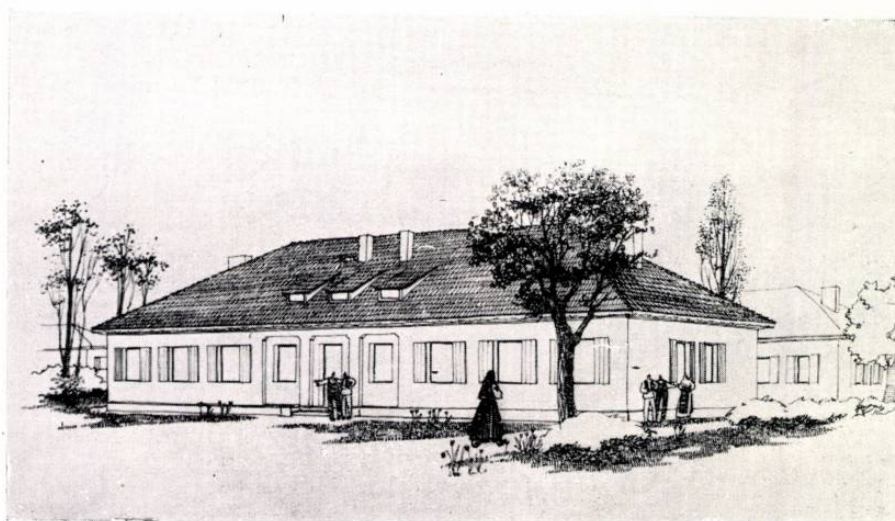
Este desigur firească dorința proiectanților ingineri de a simplifica execuția prin reducerea la minimum posibil a numărului de prefabricate. Pe de altă parte, știm că o reducere de 10% a suprafeței construite nu este echivalentă cu o reducere identică a costului construcției, care este influențat cu numai 4 sau 5%. Nu este mai puțin adevărat că o reducere cu 4 sau 5% a costului și mai ales o reducere cât de mică a cantităților de materiale necesare fiecărei clădiri este

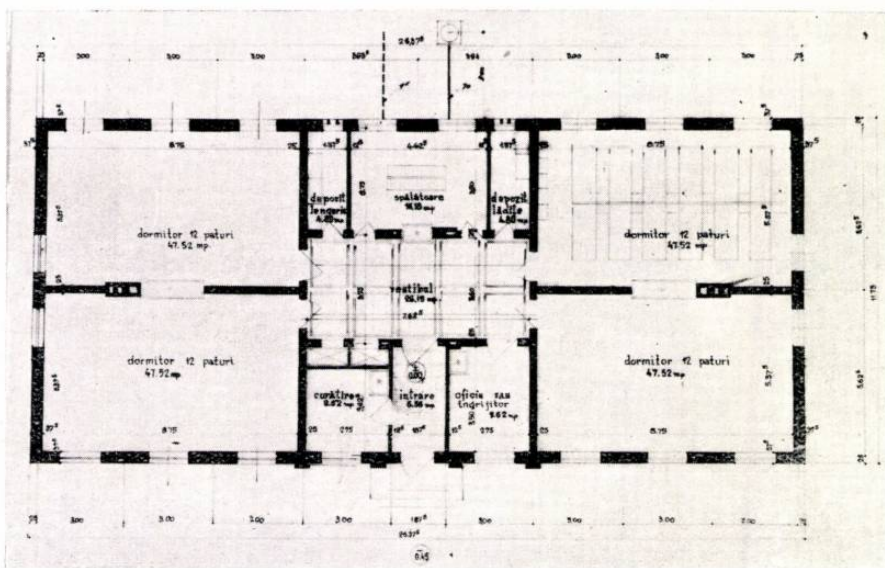
Cantina (200/3) — Perspectivă și plan

Locuință comună (50 paturi) — Perspectivă și plan

Locuință comună (50 paturi) — Perspectivă

Plan

foarte importantă, dacă avem în vedere volumul uriaș de construcții care trebuie realizat.

Ținând seama tocmai de acest volum și de numărul mare de construcții asemenea, merită să fie examinată cu mai multă atenție posibilitatea sporirii numărului de elemente prefabricate, preferabilă reducerii lor la extrem, care duce — după cum am văzut — la o risipă de bani, materiale și spații, mergînd pînă la 10%. Personal, socotesc că avantajele prefabricării nu pot dispărea în cazul înmulțirii tipurilor de prefabricate cu cîteva unități, care ar permite o mai bună adaptare a traveelor și deschiderilor la condițiile tehnologice caracteristice fiecărui adăpost, atîta vreme cît din fiecare tip de prefabricate se poate asigura confecționarea unor serii suficient de mari.

Dar aceste dezavantaje economice ale soluției din prefabricate în forma inițială propusă de I.P.C.I. nu sînt singurele. Și din punct de vedere tehnologic sînt unele probleme nerezolvate: aerisirea construcțiilor și mecanizarea procesului de muncă în grajduri.

Se știe că pentru grajdurile de animale, realizarea unor condiții de temperatură, umiditate și curățenie în mediul interior este esențială. Or, apare că prin micșorarea pantei acoperișului, care a dus la reducerea diferenței de nivel dintre gurile de admisie a aerului proaspăt (amplasate imediat sub nivelul streșinii) și cele de evacuare a aerului viciat (prevăzute la partea superioară a încăperii adăpostului), funcționarea ventilației devine nesigură dacă nu se înalță foarte

mult coșurile de ventilație deasupra acoperișului. Aci ne lovim de aspectul arhitectural detestabil al unor coșuri deșirate, înalte aproape cît și construcția, care ar răsări la intervale destul de dese din acoperișul turtit al clădirii.

Dezinteresul și chiar desconsiderarea pentru problemele de plastică arhitecturală ce se reflectă în proiectele tip de grajduri arată că arhitecții și inginerii de la I.P.C.I. se află încă pe pozițiile falimentare ale funcționalismului și constructivismului. Tehnica prefabricării a fost transformată într-un fetiș; ea este considerată ca un scop în sine și nu, așa cum trebuie, ca o metodă înaintată, practică și economică, pentru realizarea construcțiilor cu caracter de masă. S-a ajuns la un aspect cu totul nesatisfăcător al construcțiilor din cauză că s-au respectat exclusiv condițiile prefabricării, iar formele clădirilor sînt rezultate numai din aceste condiții, și nu s-au creat prefabricate adaptate pentru realizarea formelor concepute de necesitățile arhitecturale.

O asemenea metodă nu poate fi în nici un caz acceptată ca o motivare sau o justificare pentru a împănă toate plaiurile noastre cu clădiri cutie, dușmănoase și triste, pe care forma lor seacă și săracă, culoarea lor cenușie și moartă, aceea a betonului și cartonului asfaltat, le rup de orice legătură, le îndepărtează cu desăvîrșire de creația meșterilor populari, plină de optimism, primitoare, vie și colorată, care îmbogățește cadrul natural al priveliștilor patriei noastre.

Încadrarea în peisaj și legătura cu tradițiile artistice ale poporului sînt preocupări ce nu pot lăsa indiferent pe nici un arhitect și nu vedem de ce, în opoziție cu clădirile de grajduri realizate de marii arhitecți din trecut, am accepta și ne-am resemna ca noile construcții agrozootehnice să oglindească o lipsă totală de grijă pentru armonizarea cu cadrul natural și unitatea ansamblurilor care exprimă conținutul nou socialist al vieții satelor.

Spre deosebire de proiectele clădirilor din zona de producție, proiectele clădirilor social-culturale și de locuit întocmite de ISPROR (sub conducerea arh. Gh. Tiifu, șeful atelierului de tipizări) pot fi date ca

exemplu de rezolvare corectă și în cea mai mare măsură corespunzătoare pentru proiecte tip.

S-a ținut seama de necesitatea de a se obține clădiri cu contur regulat, ușor de realizat, de adaptarea unor sisteme de construcții simple, unitare pentru toate clădirile, s-au tipizat și modulat deschiderile și traveele, ușurând astfel procesul de execuție.

Prin similitudinea de materiale folosite s-a dat clădirilor o înfățișare unitară. Prin prelucrarea și studiul atent al elementelor de arhitectură populară s-au obținut fațade expresive, apropiate de caracterul creației populare din diferite regiuni, și posibilitatea de a crea ansambluri unitare.

Pentru prima etapă s-a apreciat că variantele pe regiuni pot fi reduse la cele trei principale corespunzătoare pentru Ardeal — Banat, regiunea subcarpatică (Oltenia-Muntenia-Moldova) și regiunea de șes a țării (cîmpia Dunării și Dobrogea). Desigur că această împărțire este oarecum arbitrară și că se vor putea, cu timpul, realiza nuanțe mai delicate ale expresiei arhitecturale atît de variată în arhitectura populară.

Proiectele de clădiri social-culturale întocmite de ISPROR pot fi considerate ca o contribuție valoroasă la rezolvarea problemei tipizării pentru construcțiile necesare satelor și ca exemplu de studiu serios și izbutit.

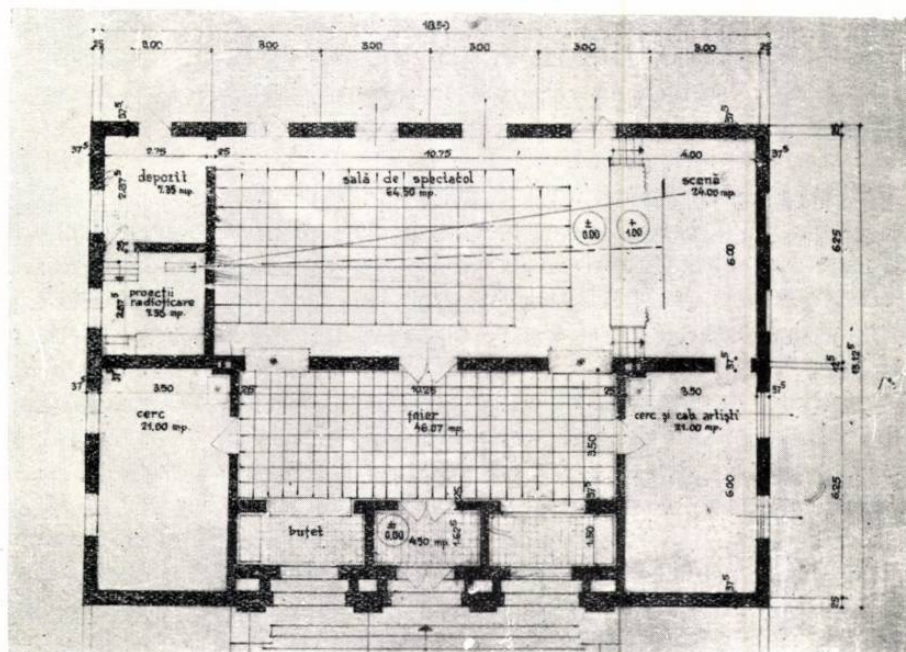
O simplă comparație a acestor proiecte cu cele întocmite în 1952 de I.P.C.A., cu teme similare, (reproduse în revista Arhitectura R.P.R. nr. 3/1954), ne va permite să apreciem saltul calitativ realizat, atît din punct de vedere al expresiei arhitecturale cît și din punct de vedere al simplificării sistemelor constructive.

Dar efortul nostru nu trebuie oprit aici; sarcinile ce ne-au fost puse în față de proiectul de Directive ale Congresului al II-lea al P.M.R. necesită o dezvoltare nouă și o adîncire a tuturor problemelor legate de proiectarea construcțiilor necesare agriculturii.

Pe de o parte, proiectele tip ce vor fi elaborate pînă la sfîrșitul anului 1954 nu reprezintă decît cîteva din principalele proiecte necesare sectorului agricol.

Cămin cultural — Perspectivă

Plan

Va trebui să completăm gama de proiecte corespunzător nevoilor, elaborînd *serii de proiecte*. Va trebui să înmulțim variantele de soluții constructive și arhitecturale și să îmbogățim seria de detalii tip.

Pe de altă parte, va trebui să dăm o atenție mereu crescîndă problemei ansamblului arhitectural compus din clădiri tip, extinzînd treptat tipizarea la modul de ansamblare a obiectelor în cadrul complexelor, creînd chiar unități tip pentru aceste complexe.

Odată cu elaborarea proiectelor tip complexe va trebui să dăm o importanță mult mai mare problemei eco-

nomisii suprafețelor de teren necesare construcțiilor, prin comasarea funcțiunilor și gruparea strînsă a clădirilor. Va trebui să analizăm posibilitatea creării unor noi tipuri de clădiri economice pe două niveluri, răs-punzînd mai multor funcțiuni.

Toate aceste soluții noi vor trebui obținute ținînd seama de situația specială a șantierelor din sectorul agro-zootehnic care se află, în general, la mari depărtări de centrele de aprovizionare cu materiale și de coordonare a execuției, ceea ce face necesară o îmbinare a tehnicii înaintate de execuție cu folosirea mijloacelor și materialelor locale.

Sistematizarea gospodăriilor agricole de stat

Arh. FL. STĂNCULESCU

Arhitecții care lucrează în domeniul construcțiilor agricole trebuie să cuprindă întreaga desfășurare a activității unei gospodării agricole de stat, tot procesul tehnologic și funcțional al producției, avînd permanent în centrul atenției lor grija pentru viața oamenilor ce muncesc în gospodărie și prevăzînd totodată dezvoltarea de mai tîrziu a ansamblului gospodăriei agricole.

Concepția lor se materializează în proiectele de sistematizare a sediilor, în care sînt plasate construcțiile și în proiectele de obiecte în care se rezolvă punct cu punct toate cerințele unui gospodării.

Pentru aceasta, proiectarea nu mai poate fi concepută în atelier, după o temă program dată și după indicații formulate de alții. E necesar ca proiectantul să meargă pe teren și să cunoască el însuși viața pe care o trăiește o gospodărie agricolă de stat și pe care o va înfățișa în proiectele lui.

Institutul de proiectări agro-silvice (I.P.A.S.) a trimis la fiecare gospodărie de stat prevăzută a fi sistematizată, echipe complexe de proiectanți, arhitecți, ingineri, tehnicieni, topometri, desenatori, care să facă proiectarea la fața locului, în colaborare cu conducerea, tehnologii și frunțașii în producție ai gospodăriei, după specificul fiecărei gospodării în parte, după situațiile locale concrete.

Să vedem situația în care se prezintă astăzi gospodăriile agricole de stat din punct de vedere al sistematizării și al documentației de bază pentru întocmirea proiectelor.

O cerință fundamentală, pentru ca gospodăria agricolă să se poată dezvolta în bune condiții, este ca terenurile de cultură să fie comasate, concentrate cît mai mult într-un singur trup. În multe din gospodăriile noastre de stat nu există această comasare; ea se poate înfăptui prin efectuarea de schimburi liber consimțite cu proprietarii agricoli individuali.

Din situația existentă rezultă greutatea, atît pentru conducerea și organizarea agricolă a gospodăriei, cît și pentru sistematizarea centrelor construite.

Fiecare gospodărie agricolă de stat sau colectivă trebuie să aibă un plan de cultură precizat într-o lucrare întocmită pe baze științifice, numită «proiectul de organizare a teritoriului». Din proiectul de organizare a teritoriului trebuie să rezulte producția cea mai rentabilă pentru gospodărie, numărul de animale necesar cultivării și creșterii producției, numărul de brațe necesar pentru muncă și conducere, numărul de secții în care trebuie

să se împartă gospodăria și locul sediilor lor, în fine, construcțiile și investițiile necesare pentru fiecare sediu. Toate formează ceea ce se numește profilul de dezvoltare finală a gospodăriei, din care rezultă sarcinile de producție și rentabilitatea întreprinderii.

Proiectul de organizare a teritoriului formează piesa de bază de care se va ține seama în proiectele de sistematizare a sediilor, în amplasarea construcțiilor și în proiectarea construcțiilor care trebuie făcute din nou sau amenajate din cele existente.

Proiectele de organizare a teritoriului sînt întocmite, pînă acum, fără colaborare cu sistematizatorul sediilor construite și fără a avea în vedere anumite principii de sistematizare, astfel că au foarte serioase lipsuri și greșeli în această privință.

De exemplu, la gospodăriile agricole de stat Romanu, Justin Georgescu și altele se găsesc secții apropiate (la 2 km una de alta); la fiecare din aceste secții se prevăd în proiect un număr de locuințe colective și pentru familiști, club, creșă, cantină, baie; aceste dotări puteau fi concentrate într-un singur punct, economisindu-se investiții mari în construcții, instalații, drumuri, etc., centrul comun concentrat putînd fi mai bine înzestrat cu toate cele necesare unei așezări omenești.

Lipsurile arătate au fost eliminate cu ocazia sistematizării sediilor construite. Ele continuă, însă, să se manifeste la aproape toate proiectele de organizare a teritoriului, care neglijează complet concentrarea sediilor și economia care rezultă din această concentrare.

Aceste proiecte nu vor să părăsească nici o formație construită existentă, oricît de rudimentar s-ar prezenta, ci o întăresc cu construcții noi, fără o analiză mai adîncă a rezultatelor economice ce ar deriva prin părăsirea în viitor a sediilor necorespunzătoare, prin eventuala comasare viitoare a terenurilor și concentrarea construcțiilor în puncte puternic înzestrate și rațional plasate față de cîmpurile cultivate.

De multe ori se mărește numărul punctelor construite din cauza situației solilor de cultură; risipirea punctelor construite și depărtarea lor de centrele populate poate duce uneori la deficiențe grave în exploatare.

Ar fi necesar și mai rațional ca organizarea teritoriului să se facă concomitent cu sistematizarea centrelor, echipele de sistematizare rezolvînd problemele pe teren în același timp cu cele de organizarea teritoriului.

Credem că proiectul de organizare a teritoriului trebuie să se întocmească pe faze de proiectare, cu avizările necesare așa cum prevede Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 223/1952 pentru proiectarea construcțiilor. Actualul proiect nu este altceva decât o sarcină de proiectare care nu e bine să se aplice mai înainte de avizarea ei.

Sistematizarea este îngreunată în unele locuri de o serie de construcții existente; dăm ca exemplu așezarea—mai veche și mai nouă—a construcțiilor de la sediul central al gospodăriei agricole de stat Pavel Tcacenco.

Din cele expuse pînă acum rezultă o sumă de piedici pe care le întâmpină arhitectul proiectant încă de la început.

Să vedem cum se realizează o sistematizare. Să luăm cazul gospodăriei de stat Justin Georgescu, care are aproximativ 6000 ha (autorii sistematizării, arhitecții I. Baucher și J. Burecuș). Organizarea teritoriului a împărțit gospodăria în patru secții, corespunzătoare oarecum unor formații de sedii existente pe teren:

—secția care cuprinde și sediul central al gospodăriei și ferma de vaci și care are ca profil cultivarea cerealelor, bumbacului și creșterea vacilor de lapte (secția Rubla);

—ferma de porci și ovine care are ca specific creșterea de oi și porci;

—subsecția pentru creșterea păsărilor;

—secția cu specific de cultură agricolă (Lișcoteanca).

Opera arhitectului proiectant constă în a cîntări ceea ce este existent pe teren, a confrunta cerințele organizării

teritoriului cu posibilitățile de realizare conform normelor și a concepe o structură nouă pentru fiecare sediu, care să corespundă cît mai precis procesului funcțional-tehnologic, economiei de spațiu și de investiții.

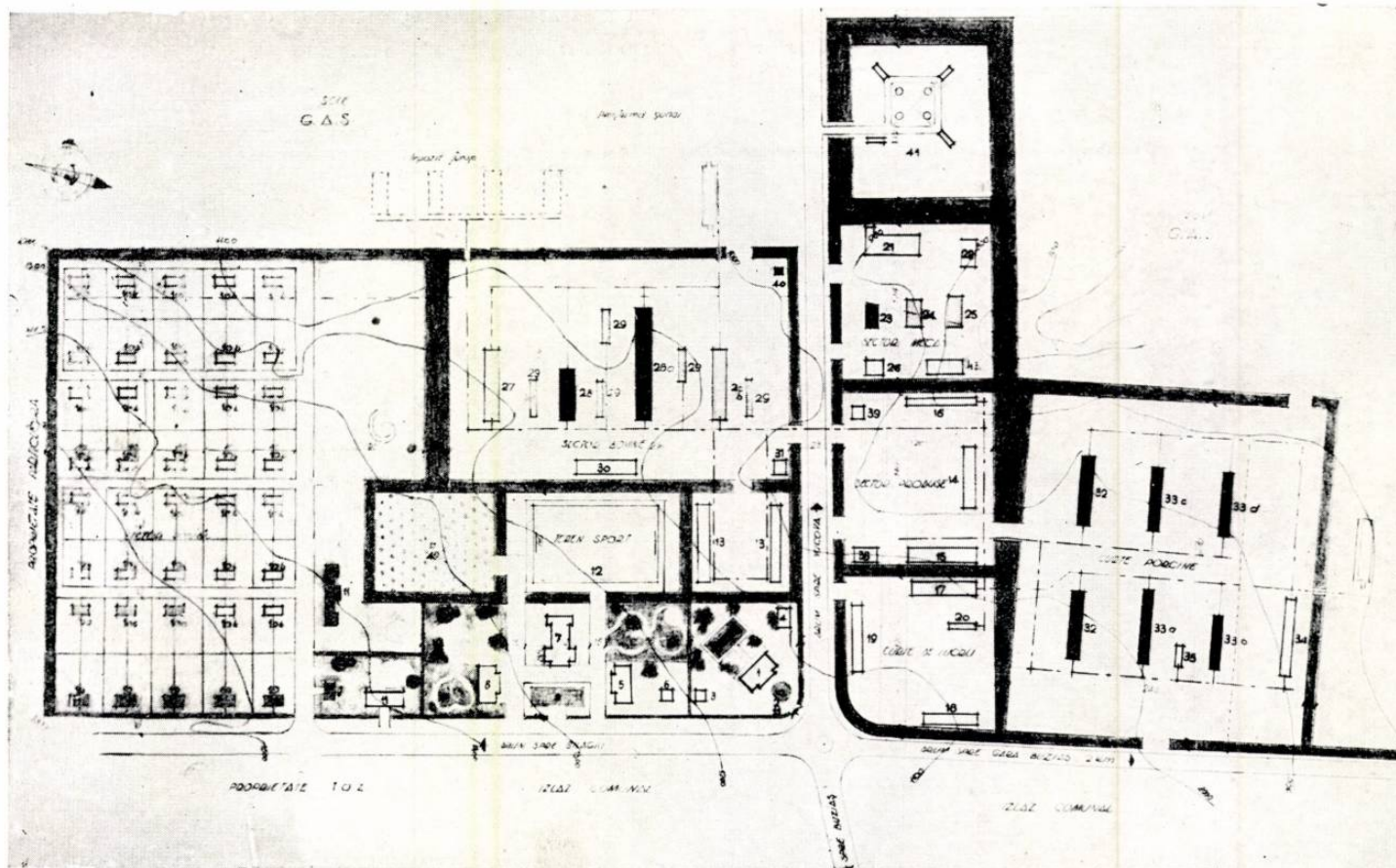
La secția centrală (Rubla), ținîndu-se seama de direcția vînturilor, sectorul de locuințe a fost plasat către nord. S-a amenajat și menținut actuala administrație, așezată într-un frumos parc, concentrînd aici administrația centrală și a secției. S-a dezvoltat potrivit cu necesitățile un grup de locuințe și dormitoare comune, grupate armonios într-un sector. S-a completat și sistematizat sectorul mecanic împrejurul atelierului existent; s-a format curtea de lucru în vecinătatea sectorului mecanic, utilizînd grajdurile existente și completîndu-le cu remizele respective. Ferma de vaci a fost așezată pe un promontoriu către lunca unui pîrîu, cu ușoară trecere a vitelor la pășunea din vale; curtea produselor a fost așezată în imediata apropiere și de ferma vacilor, și de curtea de lucru, pentru ca mișcarea de aducere a produselor și de utilizare la fermă să se facă lesnicios. Curțile și sectoarele au fost înconjurare cu plantații, folosindu-se și plantațiile existente.

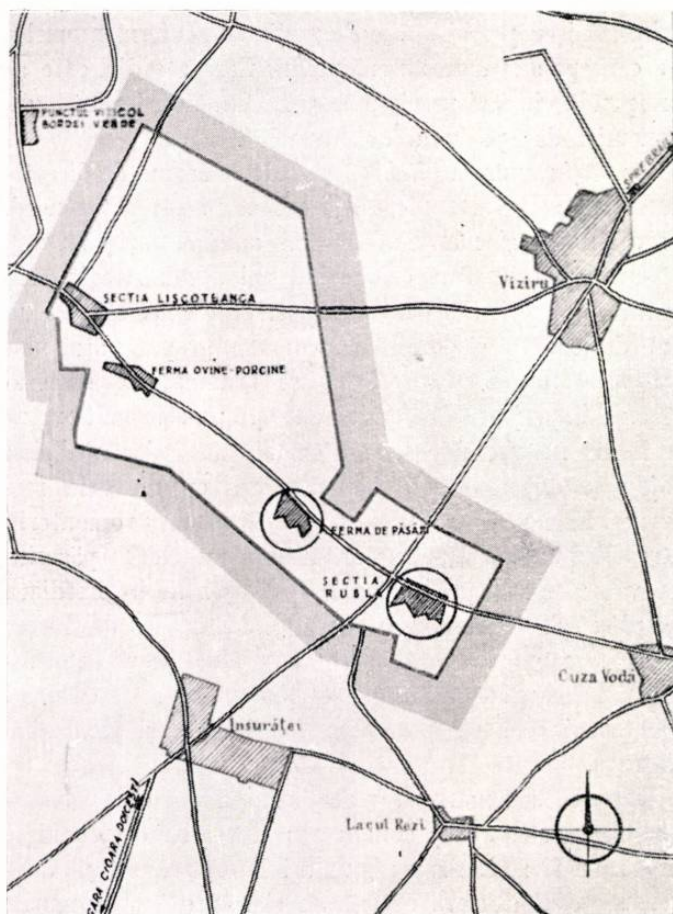
Intreaga sistematizare a fost completată cu prevederi de alimentare cu apă și canalizare; sectoarele de producție urmează a fi mecanizate; drumuri interioare leagă diferitele sectoare și construcții între ele, ca și cu drumurile exterioare spre sediu și spre cîmpurile de cultură.

G.A.S. Buziaș — Sediul central

Autor, arh. S. Rafiroiu

1. Administrație — 2. Pază, pompieri — 3. Pichet de incendiu — 4. Garaj auto — 5. Cămină — 6. Depozit alimente — 7. Cămin cultural. 8. Locuință colectivă — 9. Baie, spălătorie — 10. Locuință familială — 11. Locuință colectivă — 12. Teren de sport — 13. Grajduri pentru cai de muncă — 14-15. Magazii de cereale — 16. Pătul de porumb — 17. Grajd pentru boi de muncă — 18. Remize pentru vehicule — 19. Remize pentru mașini — 20. Siloz pentru nutreț murat — 21. Atelier mecanic — 22. Magazie pentru piese de schimb — 23. Remiză pentru combine — 24. Remiză pentru batoze.

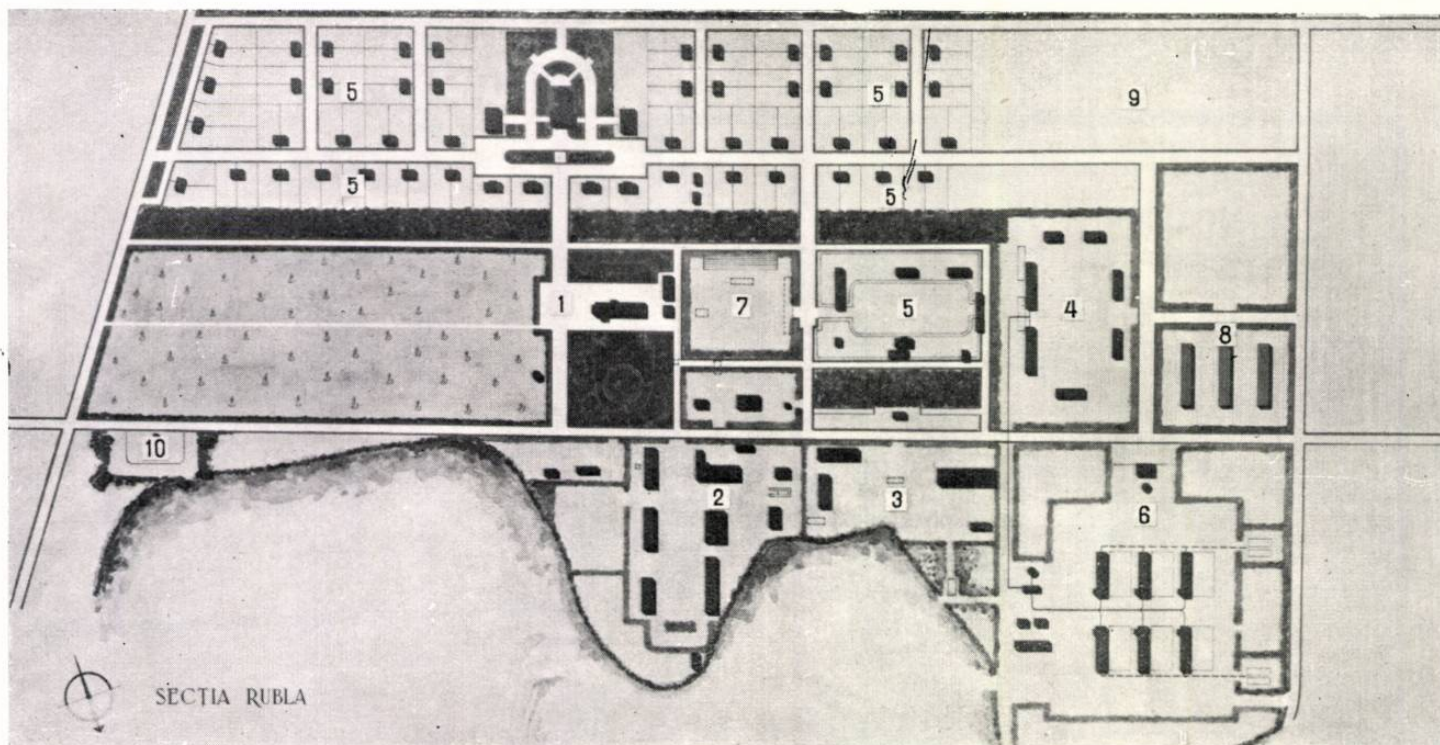

G.A.S. « Justin Georgescu » (reg. Galați) — Incadrare în regiune

G.A.S. « Justin Georgescu » — Sistematizarea diferitelor secții
Autori, arhitecții I. Baucher, J. Burcuș

I — Secția Rubla: 1. Administrația — 2. Curtea atelierelor — 3. Curtea de lucru — 4. Curtea produselor — 5. Sectorul de locuințe — 6. Ferma de vaci — 7. Teren de sport — 8. Șire de fibroase — 9. Teren pentru extensiune — 10. Baza de carburanți

Ferma de porcine, așezată la 4 km de sediul central ferită de orice infectare, cu perdele naturale existente, și-a găsit amplasamentul propice, având și o formație existentă. Sistematizatorul a completat numărul construcțiilor existente, separând maternitatea și îngrășătoria de adăposturile tineretului, completând perdelele și instalațiile.

Produsele au fost plasate astfel ca să deservescă și sectorul porcin și cel ovin, completat cu saivanele cerute prin tema program.

Sediul secției *Liscoteanca* s-a tratat în același sistem de curți funcționale pe lângă construcțiile existente ca și la sediul central.

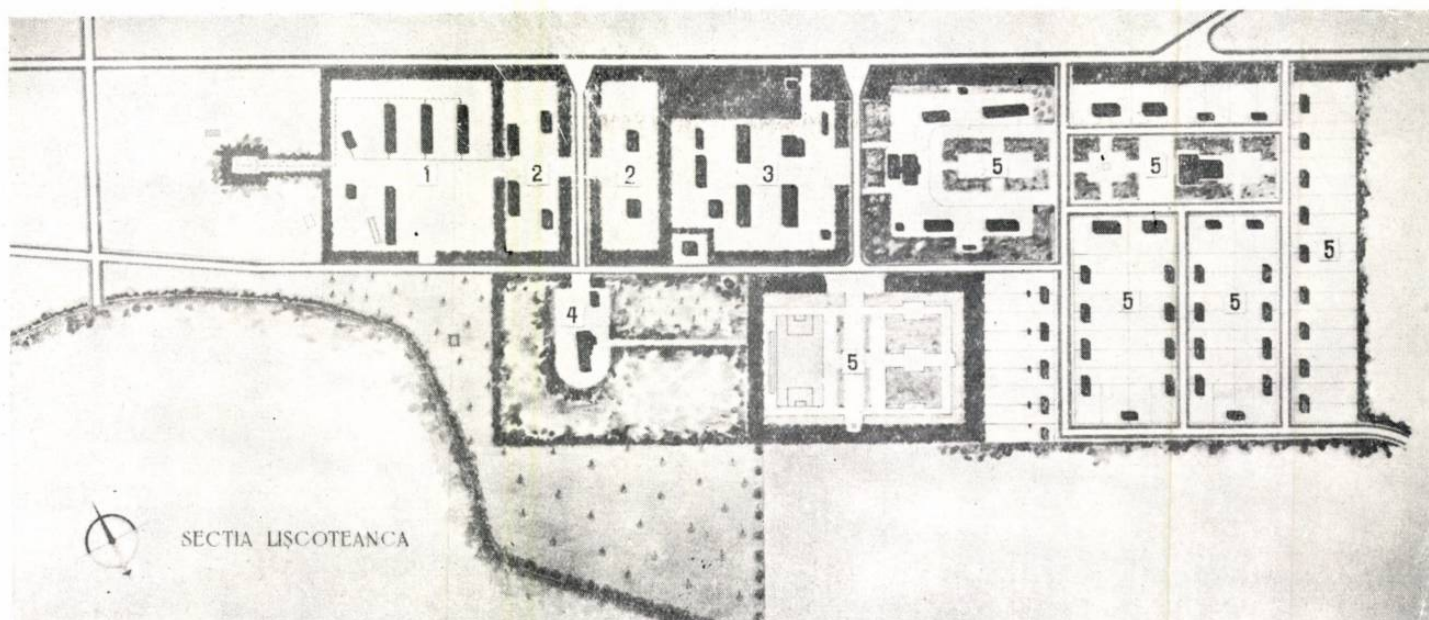
Aci, prin sistematizare, s-au corectat drumurile exterioare, menținându-se legătura prevăzută în proiectul de organizare a teritoriului.

Nu fără greutate a ajuns arhitectul proiectant la soluția adoptată, dezbătută în ședințe cu colectivul echipei lui și cu colectivul de conducere al gospodăriei. De exemplu, la sediul central și al secției Rubla, arhitectul a fost tentat să profite de priveliștea ce se desfășoară spre valea și lunca râului Călmățui, să așeze în această parte construcțiile mai reprezentative — club, administrație, locuințe, colective și de familisti — și să formeze o grupare arhitectonică care să poată avea o perspectivă de ansamblu de o mai mare amploare.

Arhitectul a căutat să realizeze perspective arhitectonice în cadrul interior al sediilor, chiar și incintelor curților funcționale.

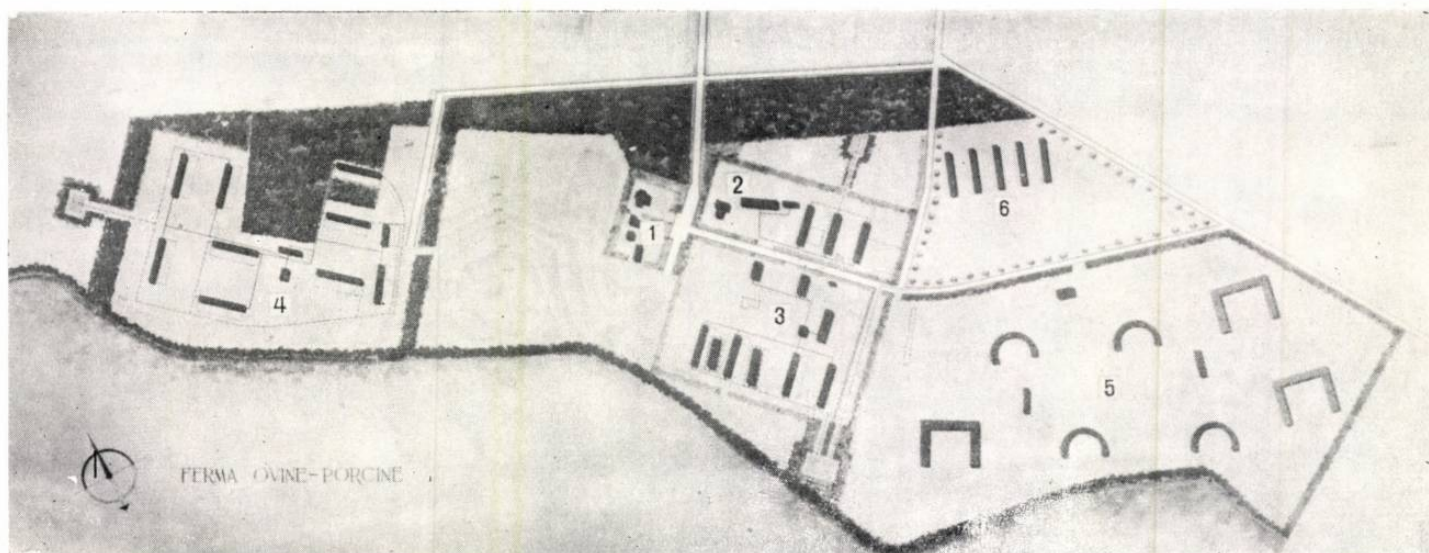
Credem că era mai nimerit și cu un efect mai valoros, așezarea clubului cu ansamblul lui la intrare, între administrație și terenul de sport, ceea ce ar fi creat și o perspectivă la ieșirea din gospodărie și o mai strânsă legătură între club, zona de sport și sectorul de locuințe colective.

Una din lipsurile colectivului de proiectare a acestei gospodării este că nu a cercetat cu o deosebită atenție

II. — Secția Lișcoteanca

1. — Curtea de vite — 2. Curtea produselor — 3. Curtea de lucru. — 4. Administrația — 5. Sectorul de locuințe

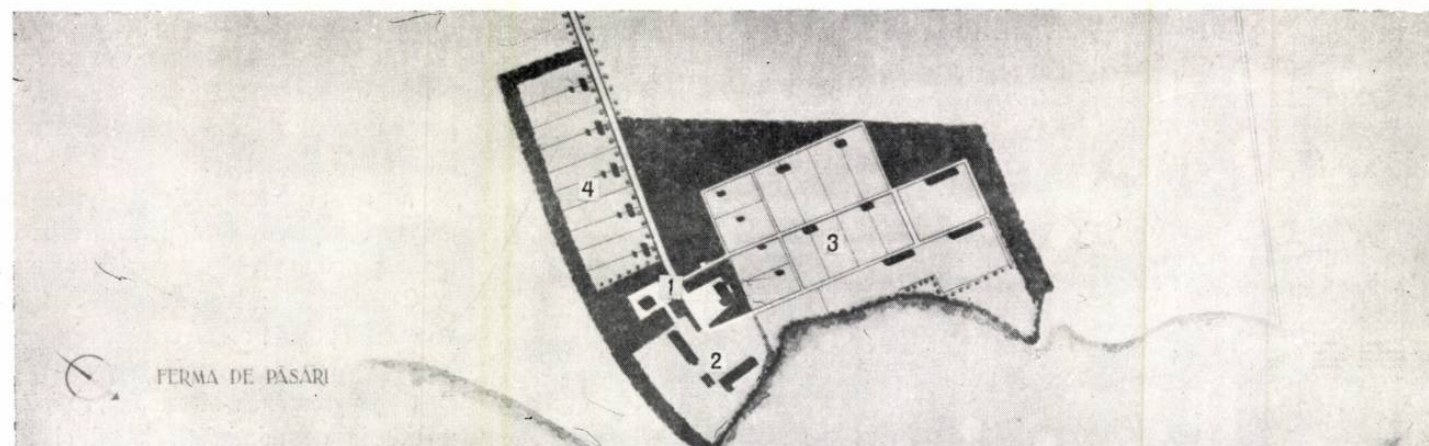

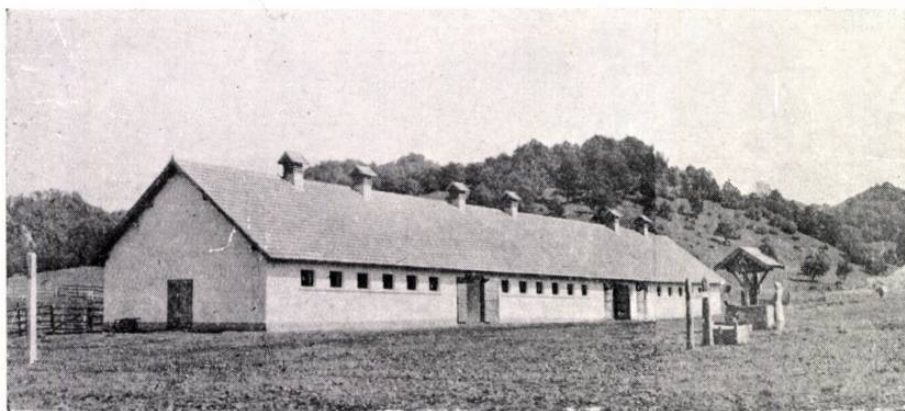
III — Ferma ovine-porcine

1. Administrația — 2. Curtea de lucru — 3. Tineretul porcine — 4. Maternitate de scroafe — 5. Sectorul ovine — 6. Șire cu fibroase

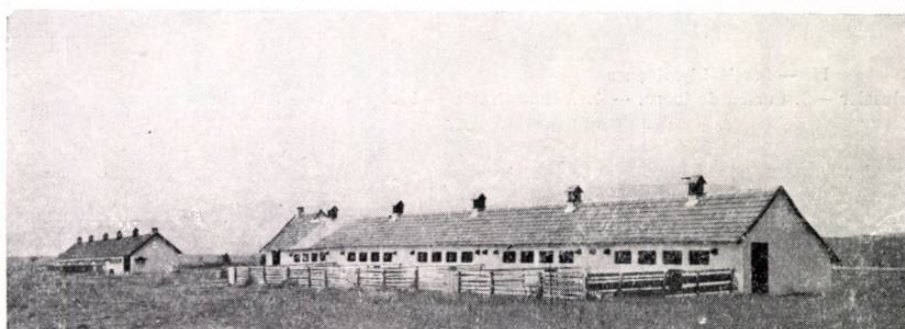
IV — Ferma de păsări

1. Administrația — 2. Curtea produselor — 3. Curtea de păsări — 4. Locuințe familisti

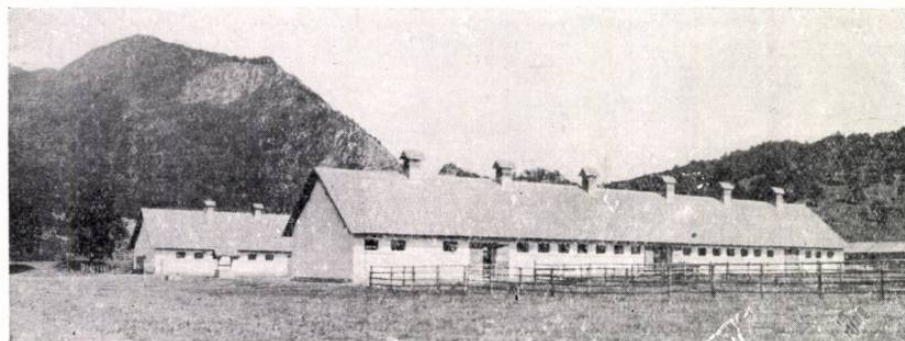

G.A.S. Rîșnov — Secția Gura Cheii. Grajduri de vaci
Autor, arh. N. Traianescu

G.A.S. Dealul Oanei — Grajd de porci
Autori, arhitecții N. Traianescu și Th. Ghercu

G.A.S. Rîșnov — Secția Gura Cheii. Grajduri de vaci
Autor, arh. N. Traianescu

G.A.S. Dealul Oanei — Atelier mecanic
Autor, arh. M. Chissim

așezarea nouă de cca 500 locuințe pentru familisti (construite acum doi ani pe terenul gospodăriei, la 2 km de sediul central), pentru a vedea cum s-ar putea folosi anumite dotări publice, cum ar fi clubul, școala elementară, magazine de desfacerea produselor, atelierele de croitorie, etc., în legătură cu sectoarele de locuințe nou înființate.

Un alt exemplu pe care îl înfățișăm este sistematizarea gospodăriei agricole de stat Buziaș (autor arh. S. Rafiroiu).

Proiectul de organizare a teritoriului stabilește patru secții, dintre care una la distanța de 18 km de sediul central.

Proiectantul a rezolvat problemele agrozootehnice prin distribuția construcțiilor pe centre funcționale, la toate secțiile, ținând seama și de construcțiile existente.

La sediul central, profitând de o situație specială, a putut să dea și un front de construcții reprezentative: administrație, club, cantină, locuințe colective, cu perspectivă largă spre comuna Buziaș.

Accesul pe drumul ce vine de la Buziaș găsește — la intrarea în stațiune — administrația, ca punct de perspectivă și ca poziție preconizată de prescripțiile ministerului pentru sistematizarea gospodăriilor de stat.

Clubul, prin amplasarea lui centrală, poate deservi atât sectorul de locuințe al stațiunii centrale, cât și comunele Buziaș și Silagiu. Acestea sînt rezolvări pozitive în proiectarea analizată.

La secția viticolă, proiectantul a avut mari greutăți. Prin organizarea teritoriului și cerințele tehnicienilor se prevedeau aci cinci puncte construite, ceea ce ducea la o risipire de funcțiuni pe distanțe mici. S-a ajuns la concentrarea lor în trei puncte, cu greutăți de amplasare a construcțiilor din cauza pantelor mari, cu grupuri de locuințe reduse (10 — 16 la fiecare).

O soluție bună s-a dat amplasării pivniței-crame, folosindu-se panta terenului pentru a se obține trei accese la niveluri deosebite.

Nu s-a studiat suficient și nu s-au propus soluții concrete pentru alimentarea cu apă, o problemă grea în regiune.

Credem că rezolvarea secției Silagiu-vii cu trei puncte construite este greșită, întâi ca program și apoi ca proiectare.

Ca program, nu s-au analizat suficient greutățile de administrație și cheltu-

ielile de investiții ce rezultă prin construirea în trei puncte diferite. Prin concentrarea într-un singur punct s-ar fi construit o singură pivniță-cramă pentru capacitatea totală, înzestrată cu tot mecanismul necesar, operațiile putând fi urmărite și dirijate de un singur om, paza și administrația făcându-se într-un singur loc. Locuințele se pot foarte bine plasa alăturat de comuna Silagiu, constituind o unitate comună; s-ar aduce astfel însemnate economii de construcții și mai ales de instalații (electricitate, apă, canalizare, drumuri).

Pentru necesitățile de producție, în punctele cerute de aceasta se pot construi construcții reduse ca dimensiuni și instalații.

★

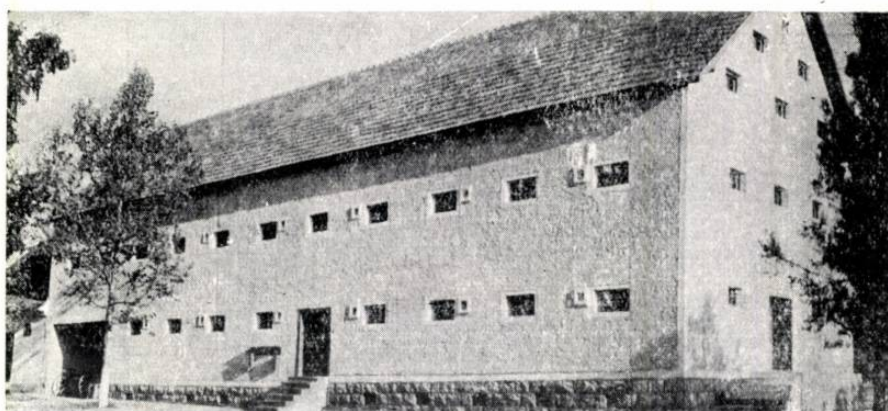
În afară de plasarea construcțiilor ce se realizează prin proiectele de sistematizare, o altă problemă ce se cere rezolvată în gospodăriile agricole de stat este aceea a construcțiilor propriu-zise, a obiectelor care intră în compoziția de ansamblu.

Fiecare gospodărie și fiecare secție și fermă zootehnică necesită numeroase construcții având caractere și aspecte diferite.

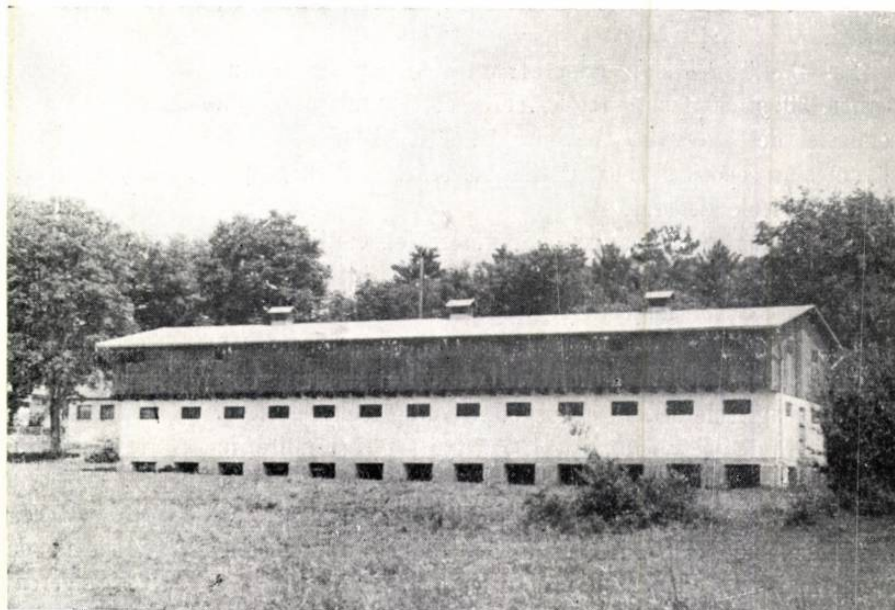
O categorie este formată din administrație, cantină, locuințe; alta este categoria grajdurilor, alta a magaziiilor și păștelor, etc.

Aceste obiecte atât de diverse, care trebuie asamblate într-un tot armonios, trebuie proiectate fiecare în parte; adăugând și varietatea de capacități, rezultă un număr impresionant de proiecte de construcții necesare gospodăriilor agricole de stat. Pentru a pune regulă în această complexitate de construcții, s-a ajuns la anumite norme. Astfel, s-au stabilit capacități fixe pentru construcțiile necesare în agricultură: magazie de 30 și 50 vagoane, pășul de 10 vagoane, etc.

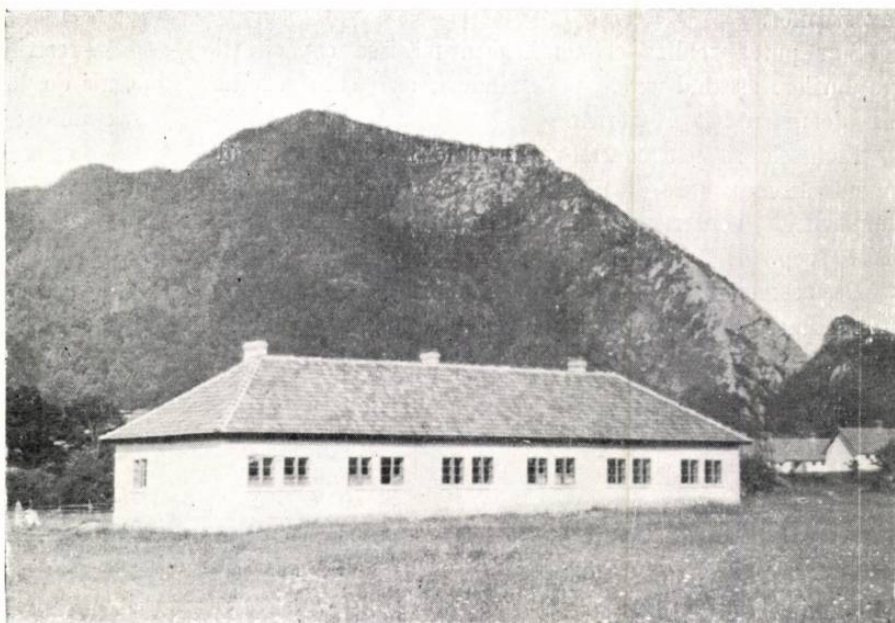
La fermele zootehnice s-au fixat adăposturi pentru un anumit număr de vite, care apoi se completează cu adăposturile pentru tineret, într-o proporție dată, și adăposturile pentru furaje. De exemplu: grajd pentru 50 vaci de lapte, la care se prevede implicit un adăpost pentru maternitate, viței și tineret (103 capete), sau grajd pentru 100 vaci, la care se socotește o construcție pentru maternitate și viței (63 capete) și o alta pentru tineret pînă

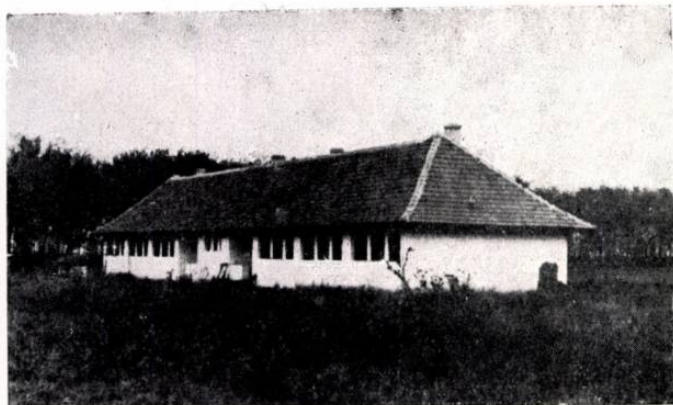
Magazia de cereale a gospodăriei agricole colective Ghidfalău

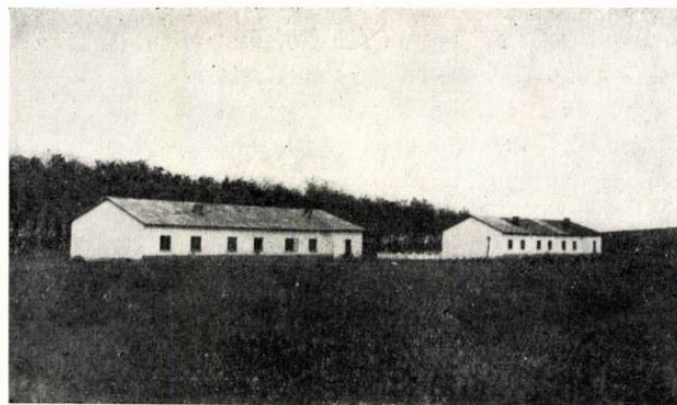
G.A.S. Dealul Oanei — Magazie de semințe
Autori, arhitecții N. Traianescu și A. Mușatescu

G.A.S. Rîșnov — Secția Gura Cheii. Dormitor comun
Autor, arh. Ch. Ionescu

G.A.S. «Justin Georgescu» — Locuință colectivă în secția Rubla
Autor, arh. Ch. Ionescu

G.A.S. «Justin Georgescu» — Dormitoare în secția Rubla
Autor, arh. Ch. Ionescu

la 10 luni (100 capete). La fel pentru cai, porci, oi, păsări.

La S.M.T.-uri s-au adoptat proiecte tip de remize pentru 30 și 60 tractoare, la care corespund atelierul, remizele de agregate, carburanți, etc. După același sistem s-au socotit și construcțiile necesare pentru gospodăriile agricole de stat.

De asemenea și pentru administrație, cantină, băi, locuințe colective, etc. s-au stabilit capacități care răspund necesităților majorității unităților noastre agricole.

Pentru aceste construcții se întocmesc proiecte tip care pot fi aplicate în majoritatea cazurilor la sediile gospodăriilor agricole de stat și gospodăriilor agricole colective.

Dat fiind specificul agricol, cu unități răspândite în mediul rural peste tot teritoriul republicii, construcțiile au trebuit să fie adaptate sistemelor de construcție cu materiale locale, căutând totuși a se introduce în proiectele tip cât mai mult elementele prefabricate.

Cu prea mare timiditate s-a căutat în proiectare legarea de arhitectura specifică regiunilor respective.

Proiectele noastre de construcții mai au multe lipsuri, unele pe cale de lichidare, altele ce trebuie înlăturate în viitor.

O lipsă în proiectare constă în faptul că nu am avut curajul de a concentra mai multe construcții sub același acoperiș, reducând spațiul construit și micșorând costul investițiilor.

S-ar putea realiza economii prin mărirea capacității grajdurilor, așezând vitele pe 4 rânduri, așa cum rezultă din documentația sovietică.

Remizele se pot concentra în hale mari, cuprinzând un număr mai mare de mașini-unelte, reducându-se astfel numărul de construcții ce se întrebuintează astăzi în acest scop.

De asemenea, se poate reduce suprafața construită, utilizându-se două niveluri, la multe din construcțiile

gospodăriilor agricole de stat (magazii de cereale, cantina cu baia, locuințele colective, etc.).

În această privință, inițiativa gospodăriilor agricole colective ne-a depășit — după cum o arată magazinele construite de gospodăriile Ghidfalău — Regiunea Autonomă Maghiară și Mădăraș — regiunea Oradea.

În legătură cu aceasta trebuie criticat și C.S.A.C., care a refuzat multă vreme avizarea magaziei cu etaj, în loc să încurajeze inițiativa proiectanților în această direcție.

În concluzie, proiectarea gospodăriilor agricole de stat întâmpină mari greutăți, rezultate din deficiența temelor program, a situațiilor de pe teren, a numărului restrâns de proiectanți specializați și a lipsei normativelor de proiectare pentru sistematizări și construcții agricole.

Proiectul de Directive ale Congresului al II-lea al P.M.R. prevede realizarea în următorii 2-3 ani a unui vast program de construcții agricole, recomandând totodată restrângerea spațiilor construite și economia de investiții.

Ținând seama de prevederile proiectului de Directive, organizarea și sistematizarea gospodăriilor agricole de stat se impune a fi privită cu toată atenția, urmărind:

— comasarea terenurilor aparținând gospodăriei agricole de stat, prin efectuarea de schimburi liber consimțite cu proprietarii agricoli individuali, pentru a se ajunge a forme raționale de exploatare;

— restrângerea secțiilor și punctelor construite la strictul necesar;

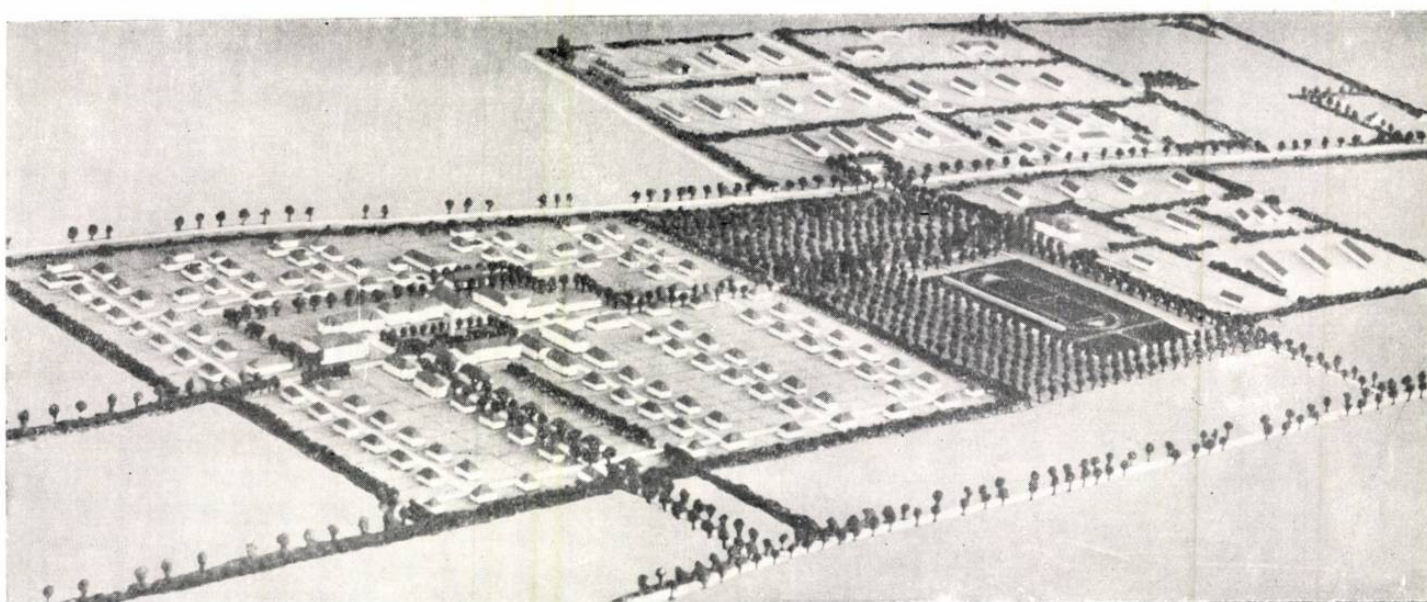
— restrângerea spațiilor dintre construcții la minimul admis de normele zooveterinare, sanitare și de paza contra incendiilor;

— mărirea capacității de utilizare a construcțiilor și deci restrângerea numărului lor;

— micșorarea suprafeței construcțiilor, prin proiectarea lor pe două sau trei niveluri;

— preocuparea pentru aspectul exterior al construcțiilor, prelucrarea formelor arhitecturii populare.

Sistematizarea stațiunilor experimentale „Valul lui Traian” și „Palas”

Arh. A. BILCEA

Pentru dezvoltarea și transformarea socialistă a agriculturii în țara noastră, o sarcină de mare importanță revine Institutelor de cercetări agrozootehnice care se ocupă cu elaborarea și punerea în practică a noilor măsuri pentru ridicarea producției vegetale și animale.

Activitatea din ultimii ani a Institutului de cercetări agronomice și a Institutului de cercetări zootehnice ale R.P.R. arată o serie de realizări de seamă, printre care crearea de noi soiuri de plante, obținerea de animale mai valoroase, introducerea în practică a multor metode noi prin care s-au obținut producții sporite în creșterea animalelor și cultura plantelor.

Stațiunile experimentale ale celor două institute, prin caracterul științific al activității lor, necesită o serie de investiții speciale, ca: laboratoare de cercetări, grajduri experimentale, magazii, remize, ateliere, mașini, etc., iar pentru cadrele de cercetători și muncitori agricoli, așezări dotate cu construcții social-culturale.

În trecut, aceste stațiuni aveau o activitate restrânsă, pe terenuri mici, cu construcții așezate haotic.

În anii de democrație populară, extinderea activității stațiunilor a făcut necesară comasarea de terenuri vecine nucleului existent, terenuri dotate uneori cu construcții moștenite de la vechile conace boierești, construcții ce ilustrează o totală lipsă de grijă față de condițiile de trai ale muncitorilor.

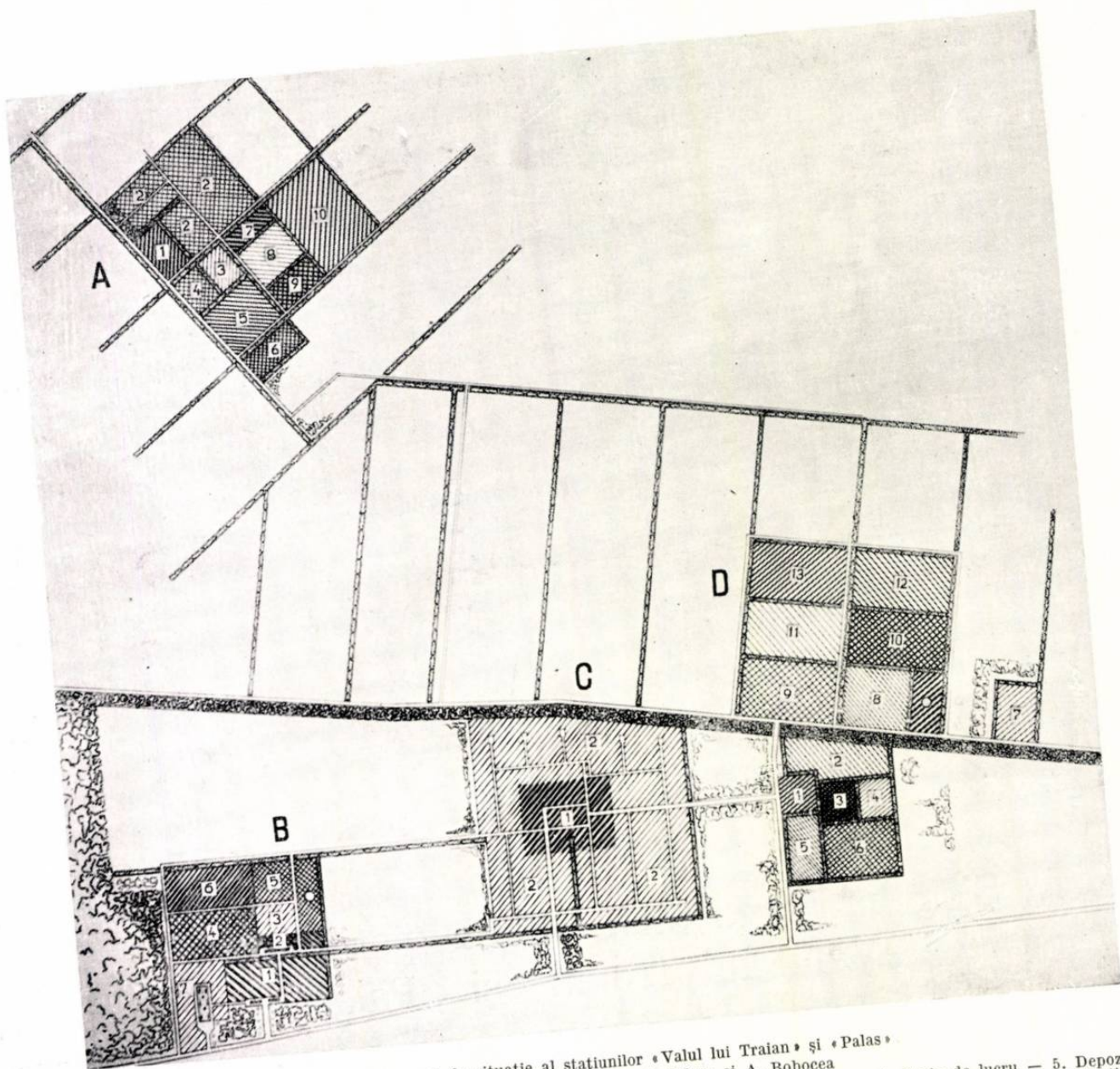
În prezent, stațiuni experimentale ca Valul lui Traian și Palas — stațiuni zonale — au de rezolvat problemele agrozootehnice extinse pe întreaga regiune a Dobrogei.

Prima are ca sarcină principală rezolvarea sistemului de agricultură cu ierburi și adaptarea lui la condițiile naturale și economice din partea de mijloc și de sud a podișului dobrogean.

De asemenea, va trebui să producă și să înmulțească semințele selecționate, în special din domeniul cerealelor, ce vor fi difuzate apoi în regiune, în vederea măririi productivității la hectar și a obținerii produselor de cea mai bună calitate.

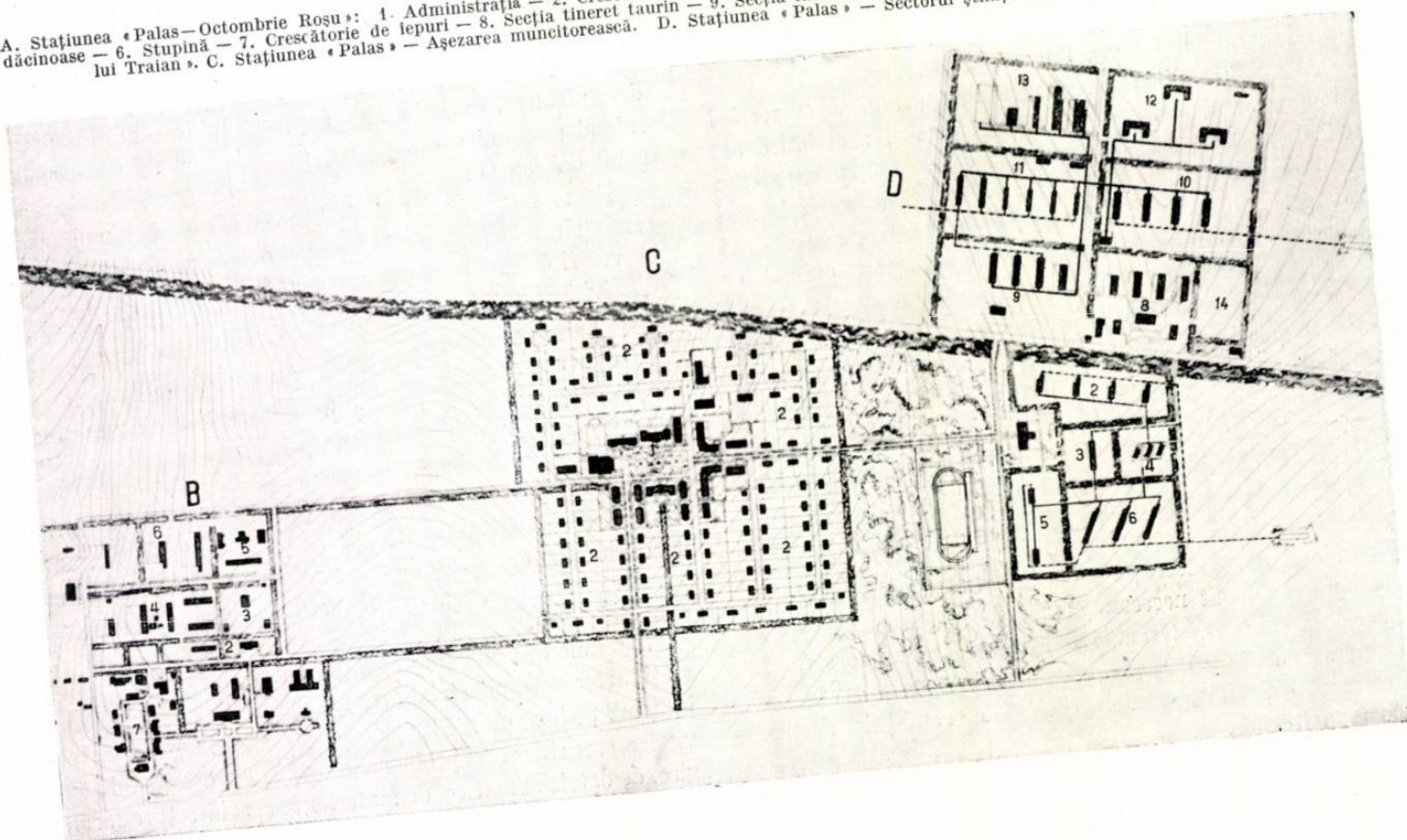
Cea de a doua stațiune are ca sarcină studiul celor mai bune metode de înmulțire și perfecționare a oilor merinos și crearea de rase noi în condițiile naturale și economice din Dobrogea, precum și studierea problemelor zootehnice privind celelalte specii regionale (taurine, porcine, păsări); de asemenea, ca rezultat al experiențelor, stațiunea va trebui să obțină reproducători de mare valoare pentru ameliorarea raselor de animale, contribuind astfel la ridicarea zootehnicii din Dobrogea.

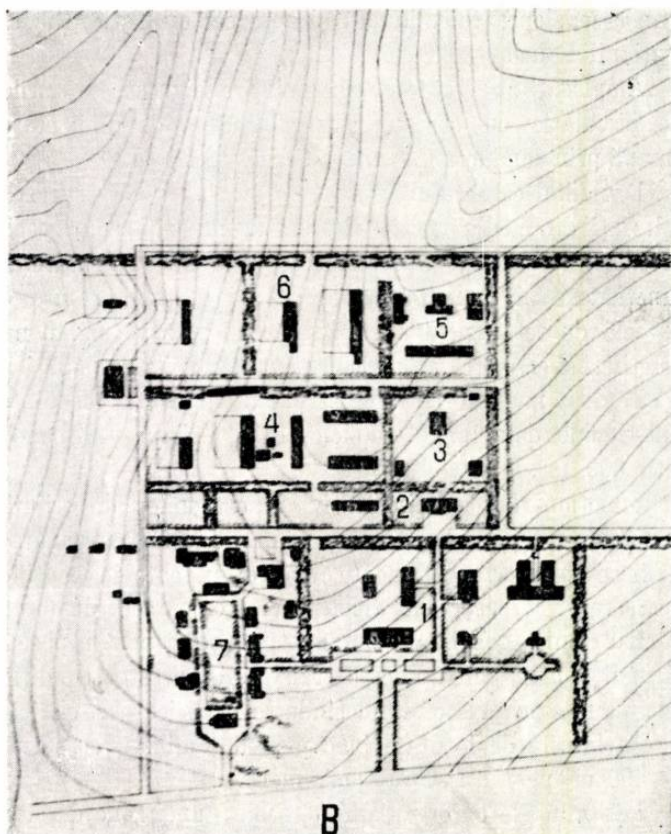
Sarcinile de mare importanță ce stau în fața celor două stațiuni fac necesară elaborarea unui proiect de sistematizare întocmit pe baze științifice prin adaptarea principiilor noi sovietice, care să rezolve problemele legate de procesele tehnologice, de datele climatice, de materialele și arhitectura locală.

Planul general de situație al stațiunilor «Valul lui Traian» și «Palas»
 Autorii sistematizării, arhitecții A. Bilcea și A. Boboc

A. Stațiunea «Palas—Octombrie Roșu»: 1. Administrația — 2. Crescătoria păsări — 3. Depozit cereale — 4. Curte de lucru — 5. Depozit fin și rădăcinoase — 6. Stupină — 7. Crescătoria de iepuri — 8. Secția tineret taurin — 9. Secția tineret cabalin — 10. Secția tineret ovin. B. Stațiunea «Valul lui Traian». C. Stațiunea «Palas» — Așezarea muncitorească. D. Stațiunea «Palas» — Sectorul științific și sectorul de producție

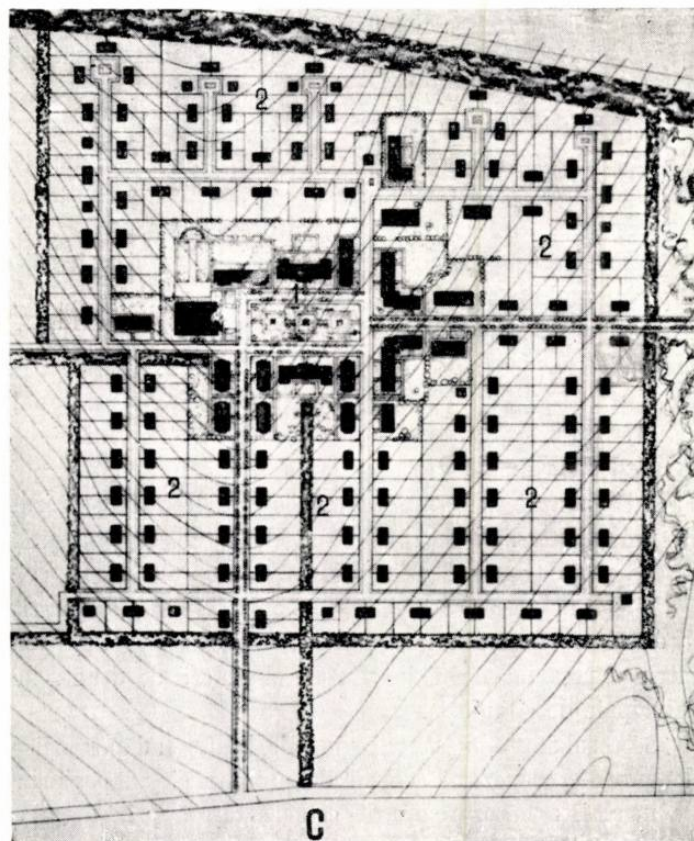

B. Stațiunea «Valul lui Traian»: 1. Sector științific — 2. Administrația
3. Curtea atelierului — 4. Curtea de lucru — 5. Curtea produse — 6. Sector
zootehnic — 7. Așezarea muncitorească a sectorului științific

Faptul că prin amplasamentul lor geografic cele două stațiuni sînt vecine, a permis ca problemele de sistematizare legate de ambele stațiuni să fie rezolvate în comun. Stațiunea Valul lui Traian, cu terenul arabil situat la nord și sud de calea ferată București—Constanța și șoseaua Cernavoda—Constanța și cu sediul actual legat de șosea, se învecinează la nord și est cu terenul arabil al stațiunii Palas. Totuși proiectul de sistematizare nu a putut organiza în întregime procesul funcțional, deoarece proiectul de organizare a teritoriului care stă la baza sistematizării a fost întocmit separat pentru fiecare stațiune în parte, fără să se țină seama de vecinătatea lor, fapt care a dus la separarea — prin cele două artere de circulație intensă — a terenului cu loturi mici, experimentale, de terenul pe care se urmăresc pe suprafețe mari rezultatele obținute de stațiunea Valul lui Traian.

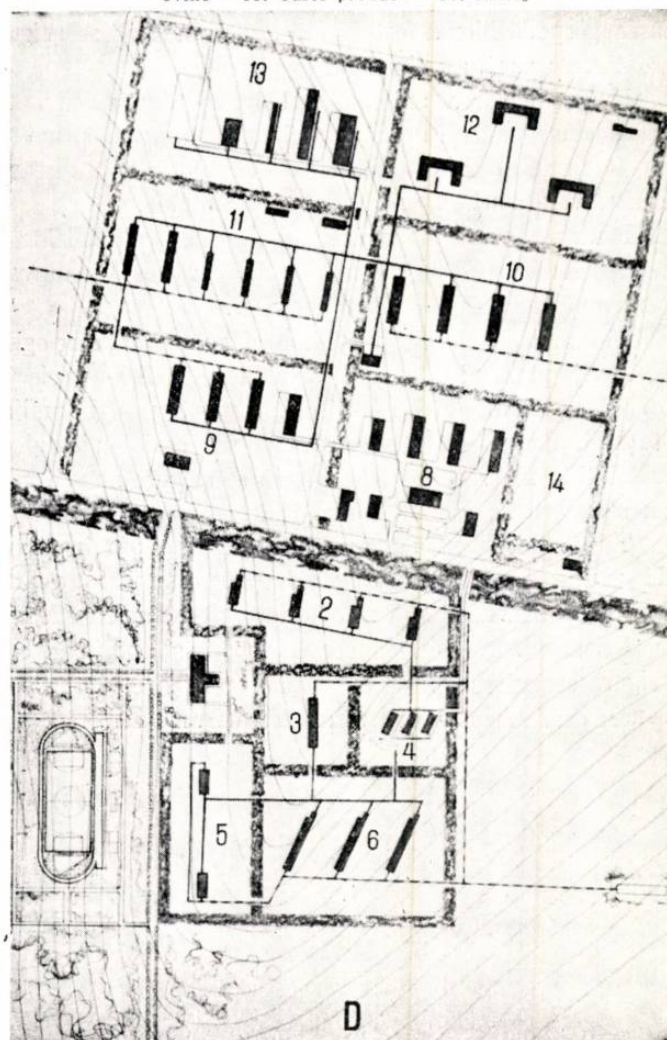
Față de situația dată și de problemele ce le are de rezolvat stațiunea în planul de perspectivă, s-a amplasat sectorul științific — cu laboratorul de cercetări și construcțiile anexe — în legătură cu terenurile mici experimentale și în apropierea sediului existent, iar sectorul gospodăresc — cu administrație, adăposturile de mașini, magazinele pentru produse și grajdurile de animale — s-a amplasat desprins de terenul pe care-l deservește, însă în apropierea construcțiilor existente și a sectorului științific, apropiere care prezintă avantajul de a face posibilă realizarea de economii de instalații, drumuri și perdele de protecție. Construcțiile existente în sediul actual, cu funcțiuni foarte variate, fiind în stare bună, se mențin, schimbîndu-li-se destinația în locuințe pentru tehnicienii familisti din sectorul științific.

Sistematizarea stațiunii experimentale I.C.Z. Palas oferă proiectantului posibilitatea de a organiza un proiect

C. Stațiunea «Palas» — Așezarea muncitorească: 1. Construcții parter + etaj — 2. Locuințe familisti (parter)

D. Stațiunea «Palas» — Sector științific: 1. Laborator — 2. Secția experimentală taurină — 3. Secția experimentală cai — 4. Curtea produse — 5. Secția experimentală oi — 6. Secția experimentală porci — 7. Dispensar veterinar (și izolator) — 8. Curtea ateliere și remize — 9. Administrație și curte de lucru — 10. Sector taurine — 11. Sector porcine — 12. Sector ovine — 13. Curte produse — 14. Rodaj

pe un teren nou, fără nici o construcție, întrucât construcțiile existente, total necorespunzătoare și degradate, urmează a fi părăsite.

Proiectul de sistematizare prevede crearea unui sector științific pentru experimentare pe loturi mici de animale și a unui sector de producție în care se urmăresc rezultatele experiențelor făcute pe loturi mari de animale.

Sectorul științific, cu laboratorul de cercetări și grajdurile experimentale, s-a amplasat în apropierea șoselei și a căii ferate, limitat la nord de Valul lui Traian, care se menține în proiectare, deoarece, fiind bogat plantat, constituie atît un obstacol în fața vînturilor dominante cît și un canal colector al apelor de ploaie ce se scurg de pe teritoriul situat la nord de val.

Adăposturile necesare animalelor adulte din sectorul de producție s-au amplasat la nord de sectorul științific și separat de acesta prin val.

Tineretul tuturor speciilor de animale este adăpostit la depărtare de 1,5 km, la secția Octombrie Roșu, situată într-o depresiune ferită de vînturi și izolată de drumurile principale de circulație.

Sectorul de producție mai cuprinde, în afara adăposturilor de animale, depozitul central de produse și adăposturile de mașini, a căror reparație este asigurată prin dotarea cu un atelier mecanic bine utilat.

În amplasarea și dezvoltarea sectorului de animale s-a ținut seama de o serie de principii de proiectare care asigură posibilitatea mecanizării proceselor de aprovizionare cu hrană și a transportului laptelui, precum și a evacuării gunoierului la platformele de gunoi special amenajate. Amplasarea gospodăriilor a fost făcută astfel, încît să se asigure scoaterea ușoară a animalelor la pășune.

Pentru izolarea animalelor bolnave din stațiune se prevede un punct sanitar veterinar de izolare, situat pe un teren în afara drumurilor de circulație și la distanța sanitar-veterinară de adăposturile de animale.

Pentru respectarea principiului cazării animalelor în centrul terenului de pășunat se proiectează o secție de vară pentru pășunatul oilor în timpul verii.

În lumina hotărîrilor partidului și guvernului, care oglindesc grija pentru bunăstarea oamenilor muncii, s-a proiectat o așezare pentru 1200 muncitori, comună pentru ambele stațiuni, dotată cu toate construcțiile social-culturale și instalațiile necesare, astfel încît să se asigure muncitorilor un standard de viață cît mai ridicat.

Terenul ales pentru dezvoltarea așezării se află în centru de greutate al terenurilor agricole și este amplasat central față de locurile de muncă ale salariaților din ambele stațiuni.

Orientat spre sud, cu pantă ușoară și continuă, care asigură scurgerea apelor de ploaie, apărat de vînturile de la nord de Valul lui Traian, terenul are o frumoasă perspectivă

spre șosea, spre calea ferată și spre sectorul științific al stațiunii Palas.

Amplasată pe acest teren, așezarea are asigurate legăturile de circulație cu șoseaua și posibilitatea de alimentare cu apă prin conducta Constanța-Cernavoda.

Dat fiind caracterul așezării — menită să deservească salariații din mediul rural — întreaga compoziție se bazează pe ideea de a afecta fiecărei locuințe pentru cercetătorii, funcționarii și muncitorii familiști ai stațiunilor cîte o parcelă de teren pentru cultivarea de zarzavaturi, pomi fructiferi și creșterea animalelor pentru nevoile gospodăriei.

Pentru muncitorii familiști s-au proiectat locuințe individuale de-a lungul rețelelor de străzi, pe parcele de cîte 800 m².

Funcționarilor administrativi și oamenilor de știință veniți din mediul urban să lucreze în agricultură, s-a căutat să li se asigure apartamente dotate cu toate instalațiile necesare și care să aibă afectate cîte o parcelă de teren pentru o mică grădină de zarzavat, un coteț pentru păsări și unul pentru porci. Pentru satisfacerea acestor condiții, locuințele s-au proiectat folosindu-se experiența sovietică, după tipurile de locuințe bloc pentru familiști, cu loturi de 400 m² pentru fiecare apartament.*)

Posibilitățile de organizare optimă a unei zone de construcții mai înalte fiind restrînse, datorită numărului redus al acestora, proiectanții au folosit relieful terenului, amplasînd în partea de jos a terenului locuințele individuale, în partea dominantă creînd un centru bine organizat, care constituie nucleul de compoziție al așezării, compus din construcții cu etaj, tratate într-o arhitectură mai bogată în elemente decorative. S-au grupat astfel în jurul unei piețe: clubul, în jurul căruia se concentrează viața social-culturală a așezării, locuințele-blocuri și locuințele colective pentru muncitorii nefamiliști permanenți și sezonieri.

Așezarea a fost dotată cu instituții pentru copii (școală, creșă, cămin de zi), magazin, baie, brutărie.

Pentru soluționarea anumitor probleme arhitectonice și sanitar-igienice a fost necesar să se dea importanță plantațiilor, care au fost folosite cu scopul de a înverzi această regiune atît de săracă în vegetație, pentru a apăra construcțiile de vînturile puternice și de înzăpeziri și pentru a micșora influența surselor de infecție.

În rezolvarea sistematizării celor două stațiuni experimentale, preocuparea proiectanților a fost de a asigura condiții optime pentru cercetările agrozootehnice și condiții corespunzătoare unui standard ridicat de viață pentru cercetătorii și muncitorii agricoli din aceste stațiuni, care, prin realizările lor, aduc o contribuție însemnată la transformarea socialistă a agriculturii în țara noastră.

*) Revista « Arhitectura U.R.S.S. » nr. 3/1954.

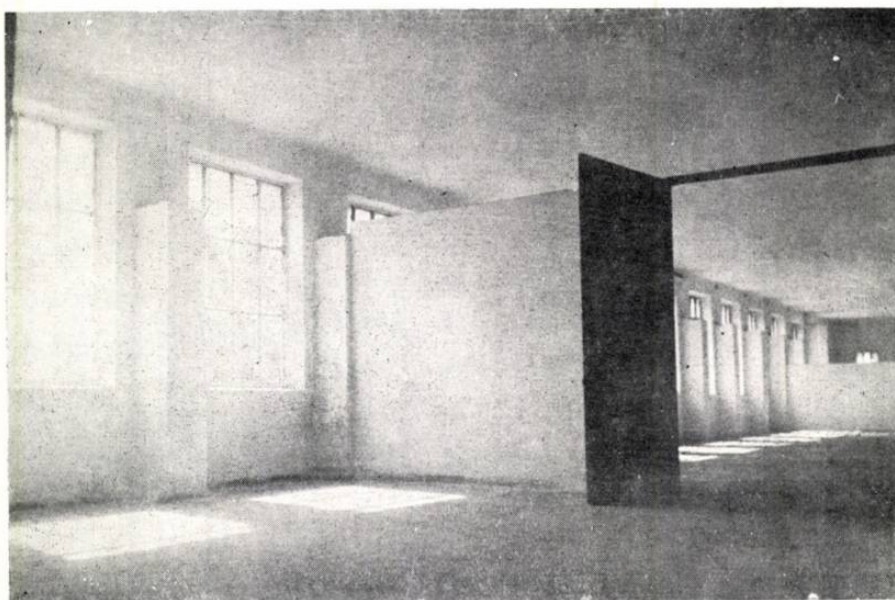

Noi construcții agricole

Regiunea București. S.M.T. Cocioac
Atelier pentru reparat mașini
Autor, arh. M. Chissim

Regiunea București S.M.T. Cocioac
Interiorul atelierului (în execuție)

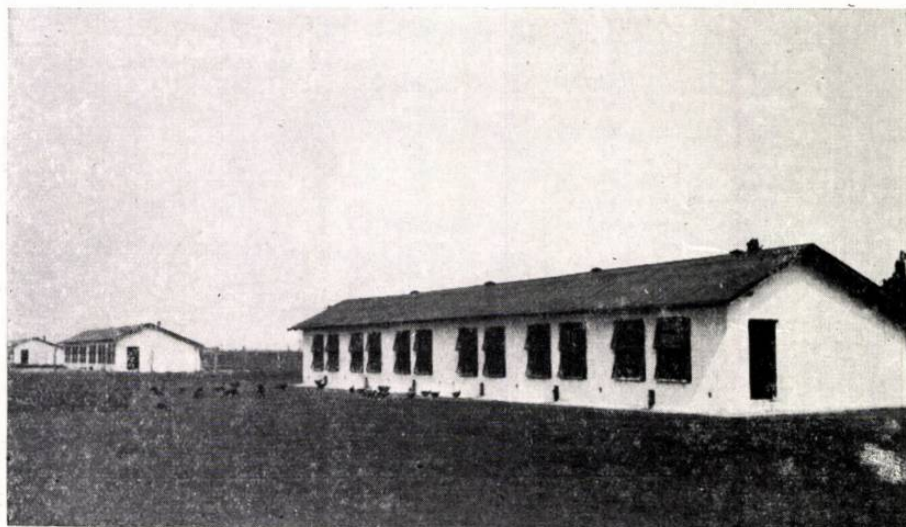

Regiunea Oradea. G.A.C. « Gh. Doja »
Remiza de mașini unelte

Regiunea Autonomă Maghiară. G.A.C. Ghidfalău
Grajd pentru cai, cu remiză

Regiunea București. G.A.C. Pantelimon
Puiernițe pentru 1000 pui
Autor, arh. G. Virvescu

Regiunea Oradea. G.A.C. « Gh Doja »
Grajd de vite

Regiunea Autonomă Maghiară, Com. Indiceul de Sus
Căminul cultural « 23 August »

Casă din Davidești

Ornamentația în arhitectura populară din bazinul superior al Argeșului

Conf. arh. A. GHEORGHIU,
P. PETRESCU, P. STAHL

În continuarea studiului publicat în numărul 8 al revistei, prezentăm câteva aspecte ale ornamentării în arhitectura populară de pe văile râurilor: Argeș, Vilsan, Doamnei, Bratia, Tîrgului, Argeșel și Dîmbovița.

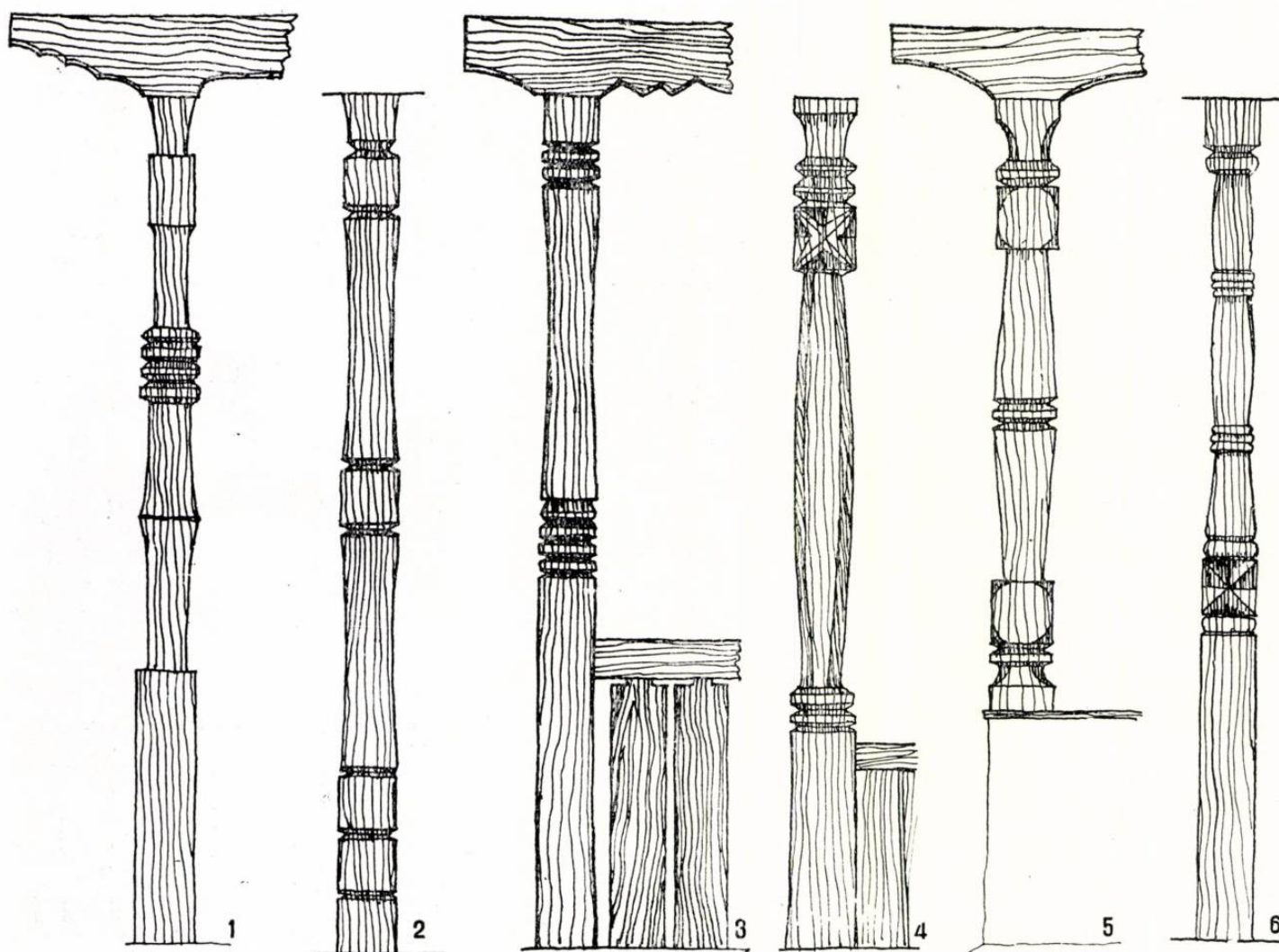
Zona cercetată se limitează la partea superioară a râurilor menționate, mergînd în sud pînă la o linie care ar uni orașul Pitești cu Găești și sudul Tîrgoviștei.

Decorația arhitecturii populare din această zonă are o deosebită valoare;

ea s-a dezvoltat și s-a menținut pe baza unei vechi și puternice tradiții, reprezentată și de numeroasele monumente istorice civile sau religioase. Din acest punct de vedere, creațiile artistice întîlnite de-a lungul celor șapte văi sînt remarcabile. Ele au dat naștere unor forme noi, folosind materiale noi; evoluția lor continuă și astăzi să dea realizări decorative valoroase, din care o bună parte pot fi cu folos preluate de creația arhitecturală cultă, mai ales în proiectarea construcțiilor

tip social-culturale pentru agricultură.

În arhitectura populară a zonei, decorația este utilizată cu multă măsură; redusă și mai rară pe elementele constructive (stîlpi, grinzi, arcade), ea intervine cu o mai mare bogăție pe elementele de umplutură (pălimare, parapete, fațade, etc.). La elementele constructive, decorația intervine modificînd rigiditatea liniilor drepte ale lemnului, zidăriei sau chiar ale betonului.

Stâlpi de lemn de stejar cioplit la casele foarte vechi și vechi din satele: Cosești (1, 2, 3), Leicești (4), Vilsănești (5) și Cobia de sus (6)

Elementele decorative sînt diferite pe cele două registre ale «casei muscelene», registre bine delimitate și deosebit dezvoltate.

Registrul superior este dominat de prispa mărginită de stâlpi; un «brîu» îl leagă de registrul inferior (socul) sau pur și simplu de ieșindul pronunțat al acestui soclu. Decorația își găsește aici o largă dezvoltare: ea apare pe stâlpi, coloane, grinzi, arcade, pălimare de lemn, parapet (construit din zid și care, ca aspect, pare să continue soclul). În sfîrșit, fațada însăși a locuinței și «războiul» (element ce supraînalță construcția deasupra stîlpilor, amintind antablamentul arhitecturii de oraș), sînt locuri alese adesea pentru așezarea elementelor decorative.

Registrul inferior (socul), în general plin, rămîne nedecorat; la «casa muscelană» el este doar punctat prin cele două intrări așezate la scara de acces a prispei și la pivniță.

Brîul care apare — probabil sub influența arhitecturii bisericești — în-

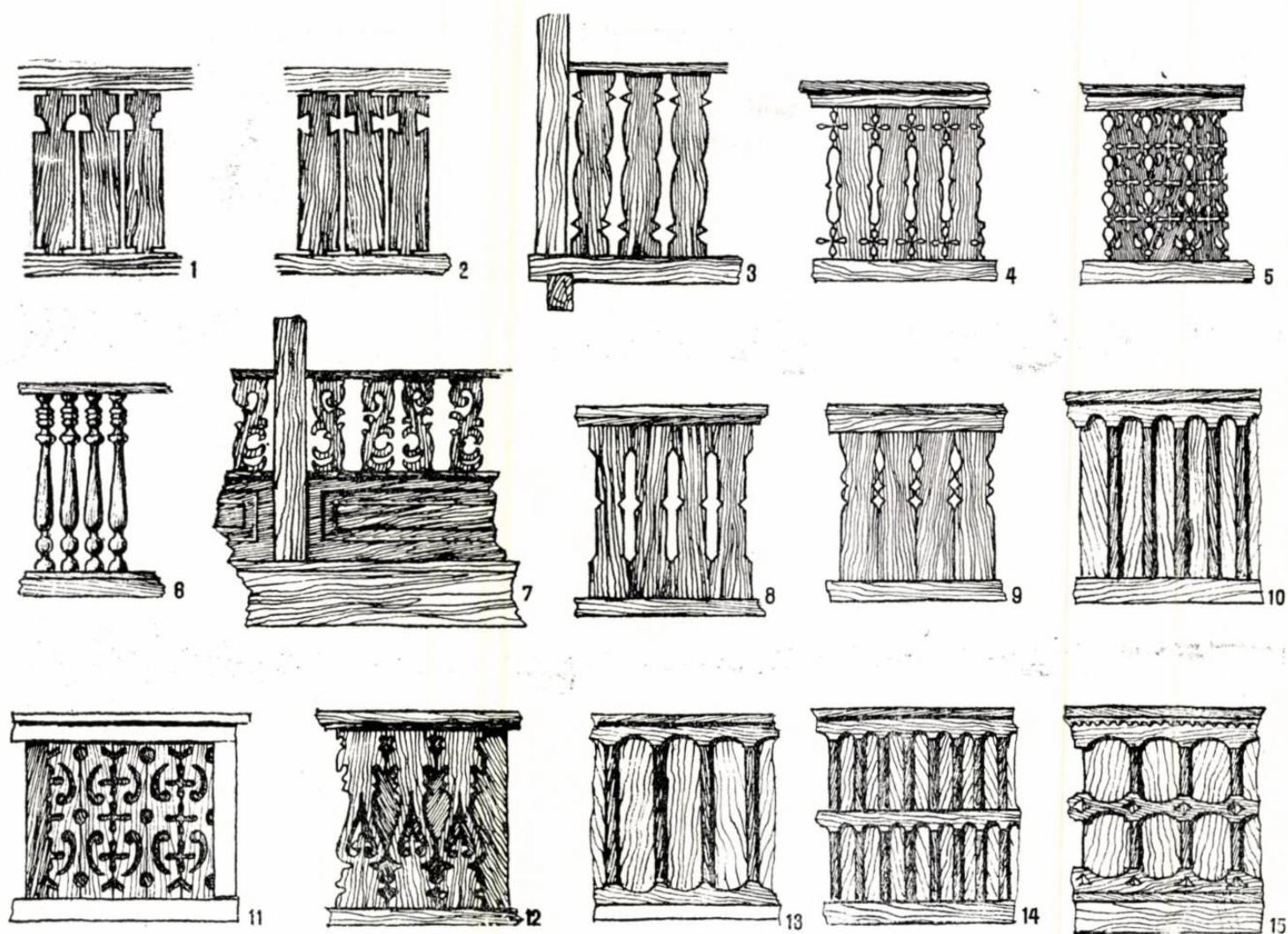
tre cele două registre, înlocuiește și marchează uneori retragerea registrului superior față de soclu. Cazul obișnuit este însă acela al perfecte continuități a soclului cu parapetul (zidit sau de paieantă), amintind zidăria masivă a culei.

În cele ce urmează înfățișăm pe rînd modul de ornamentare și evoluția sistemului decorativ al cîtorva elemente de arhitectură (constructive sau de umplutură). Evoluția a fost urmărită pe baza acelorași perioade stabilite pentru această zonă în articolul precedent, și anume: casele foarte vechi (construite înainte de 1860) casele vechi (construite între 1861 și 1890), casele cu vechime mijlocie (construite între 1891-1920) și în sfîrșit, casele noi (construite după 1921).

Stîlpul. Este elementul aproape nelipsit al arhitecturii populare, pentru că nelipsită este și prispa sau sala. La casele foarte vechi și vechi, stîlpul, în general de stejar, este cel mai ades cioplit pe muchii, dîndu-i-se o secțiune octogonală. Destul de des apar

cioplituri în forme geometrice, marcînd un capitel redus, o serie de brățări de-a lungul fusului și o bază uneori foarte dezvoltată (așezată mai sus de linia balustradei). Figura dominantă este cubul cu vîrfurile teșite sau cubul stelat. El este întîlnit și astăzi la casele de pe valea Vîlsanului. Acest stîlp evoluează la casele vechi și mai ales mijlocii spre un stîlp lipsit de ornamentația cioplită care, de foarte multe ori, este alcătuit dintr-o grindă îmbrăcată în patru scînduri, cu sau fără brățară, racordîndu-l cu arcatura, construită, în acest caz, din paieantă. Astăzi, acești stâlpi sînt cei mai frecvenți.

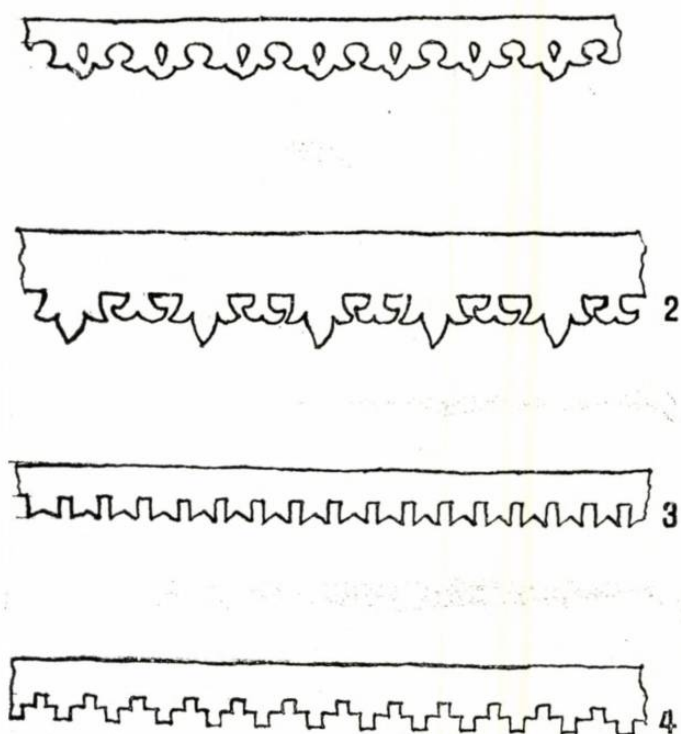
În epoca mijlocie și cea nouă apar stîlpii zidiți sau turnați în beton. Cei cu secțiune circulară pot fi cilindrici sau ușor tronconici; de multe ori sînt exagerat galbați. Stîlpii turnați în beton sînt în general de secțiune pătrată, în formă de trunchi de piramidă, amintind oarecum o formă de balustră (pe valea Dîmboviței). Stîlpii de zidărie au devenit,

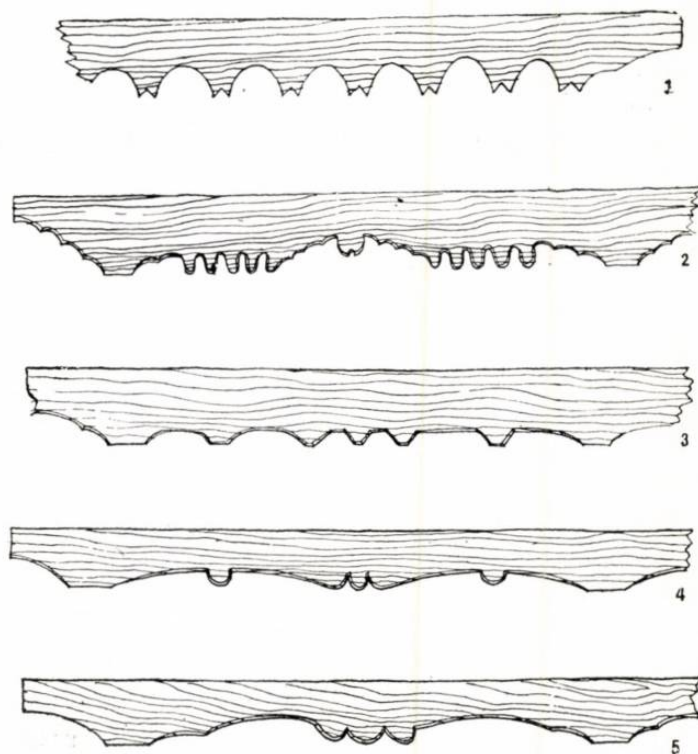
Pălimare de lemn

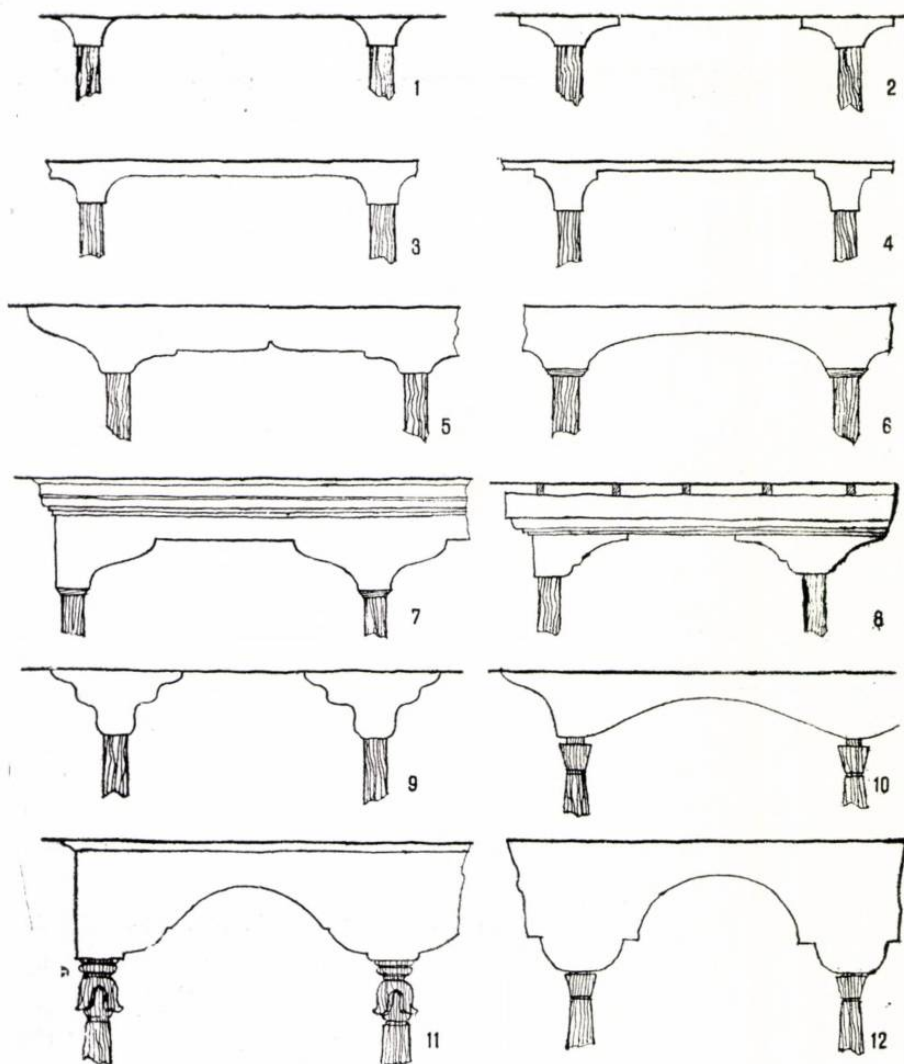
Scinduri de stejar «ulucite», crestate cu «cuțitoale», la Cosești (1, 2, 4) și Vilsănești (3). Scinduri traforate, la Văleni-Podgoria lângă Pitești (5). Baluștri strunjiți, la Vilsănești (6). Tăbli și scinduri traforate, la Izvoarele — valea Dîmboviței (7). Tăieturi simple la Izvoarele și gura Șuței (8,9). Scinduri traforate, suprapuse pălimarului plin, la Albota și Stroiești (10,11). Nervuri suprapuse rosturilor pălimarului plin (ocnițe) pe un rînd, la Colibași, și Vilsănești (12, 13) și pe două rînduri, la Colibași și Cosești (14, 15)

Pazii, la Davidești (1), Cosești (2), Tătărani (3) și Vilsănești (4)

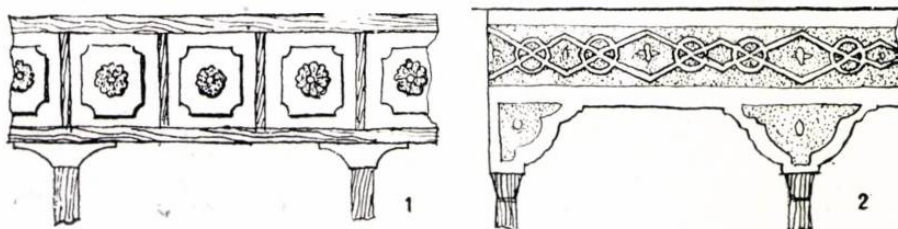
Grinzi de lemn de stejar cioplit la foișoare de case foarte vechi și vechi din satele: Leicești (1), Cosești (2, 3) și Vilsănești (4,5)

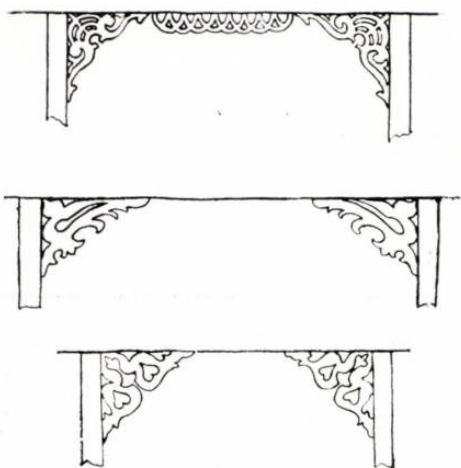

Arcade de paiață.

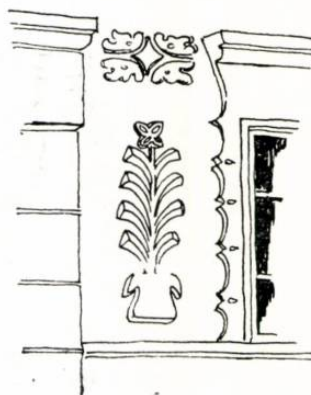
La casa musceleană, în general (1,2,3), la Cosești (4), Rucăr (5), Pitești, Zărnești (6), Stroești (7), Priboieni (8), Pucheni (9), Pitești (10), Cindești (11), Pietrar, Tîrgoviște (12)

Arcade de paiață cu «război», la Corbi (1) și Lerești (2)

Traforuri între stâlpi sălii

Stilizări de flori, la Cosești

prin urmare, adevărate coloane, purtînd de multe ori capiteli simple, geometrice, mai ales pe valea Argeșului, Tîrgului și Argeșelului. Atît stâlpii zidiți, cît și cei turnați în beton sînt deseori colorați.

Grinda. Deasupra stîlpilor sălii, susținînd streșina și acoperișul, apare grinda. La casele foarte vechi și uneori și la cele vechi este vorba de o simplă grindă masivă de stejar, ușor profilată și uneori încrustată pe partea inferioară.

Decorația grinzii apare în special la foișoare, pe valea Vîlsanului. Însă, de cele mai multe ori, la casa musceleană veche, stâlpii pătrund direct în plafonul tencuit al sălii, iar grinda nu se mai vede. În acest caz, antablamentul a dispărut cu totul, iar stâlpii se racordează uneori cu plafonul printr-un capitel de paiață și numai pizia rămîne elementul decorativ și de trecere de la corpul casei la acoperiș.

«Războiul». Începînd cu casele de vechime mijlocie și dominînd la cele noi, deasupra grinzii apare un nou element, numit de localnici «război», deoarece construcția lui amintește în parte războiul de țesut. El ne duce la un adevărat antablament sau cel puțin la o friză înaltă de 40-60 cm, cu sau fără console de lemn sculptate sau traforate, delimitînd între ele spații egale dreptunghiulare, decorate cu stucaturi în general colorate. Destul de răspîndit și divers interpretat, construit în lemn uneori traforat, în paiață sau chiar zidit, el reprezintă desigur o influență orășenească nu îndeustul de bine adaptată; de cele mai multe ori, el dăunează proporției generale și simplității registruului superior, atît de caracteristic prin jocul de umbre și lumini al sălii, stîlpilor, arcaturii și parapetului sau pălimarului de lemn.

Arcadele. Înglobăm aci totalitatea modalităților de legătură, la partea superioară, între stâlpii sălii, în cazurile cînd se trece de la linia dreaptă a unei grinzi sau a plafonului, la o agrementare a ei prin diverse elemente, care merge pînă la arcada propriu-zisă de zidărie.

La casele foarte vechi și vechi, stâlpii sînt îmbrăcați în partea superioară într-o construcție ușoară de paiață, formînd, fie un capitel plat

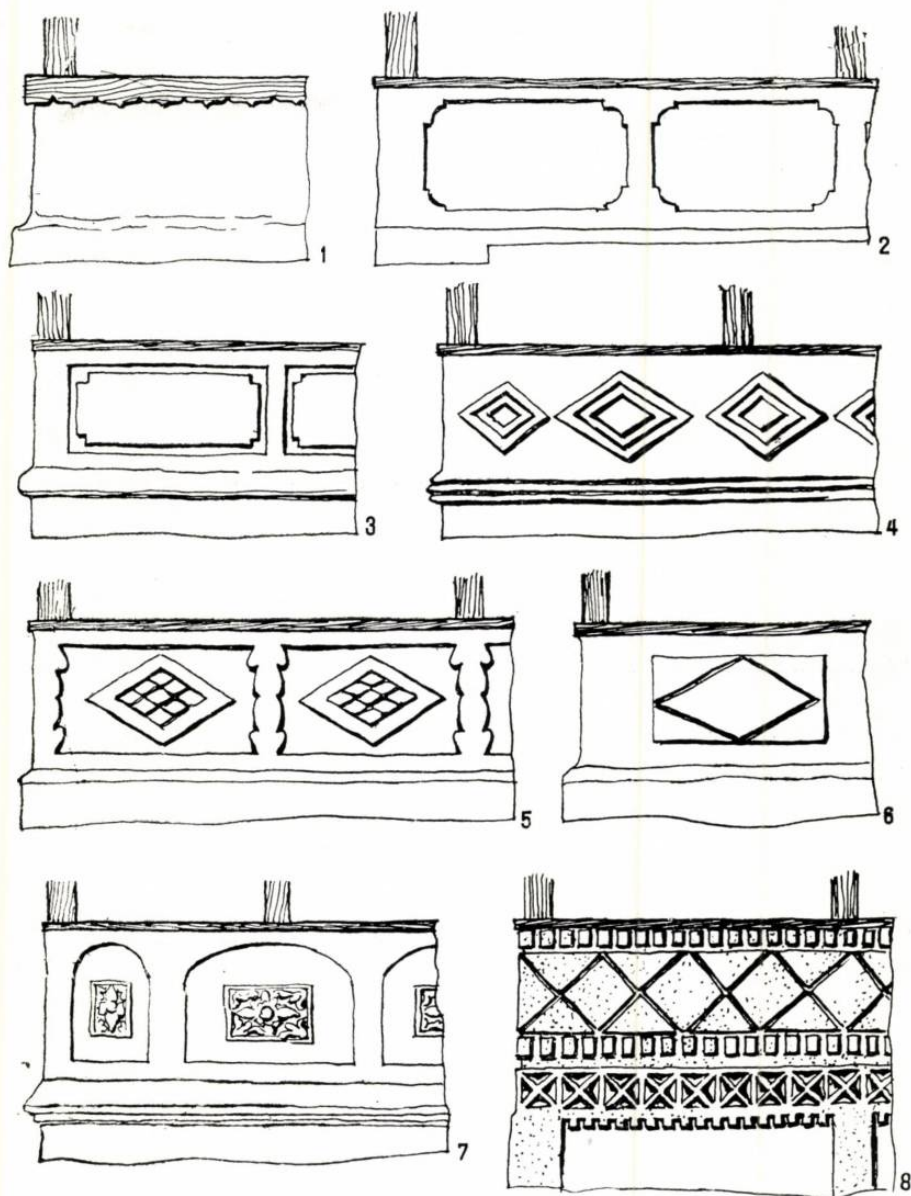
de racordare cu grinda sau cu plafonul — toate tencuite și albe — fie o arcatură (în dusină sau talon), care uneori se unesc între un stîlp și altul, desenînd un arc complet, sinusoid sau trilobat.

La casele vechi și mai ales la cele de vechime mijlocie, la care apare mai des traforul, stîlpii încep să se racordeze cu grinda sau cu războiul prin console de scînduri bogat traforate, mai mult sau mai puțin dezvoltate, care nu se unesc însă niciodată între stîlpi. Apar în schimb adăugiri de traforuri sub grindă, între aceste console. Consolele traforate au putut fi așezate (odată cu apariția acestui mod de ornamentare) și la casele vechi sau chiar foarte vechi, racordînd de-a dreptul, în acest caz, stîlpul de lemn cu plafonul tencuit al sălii.

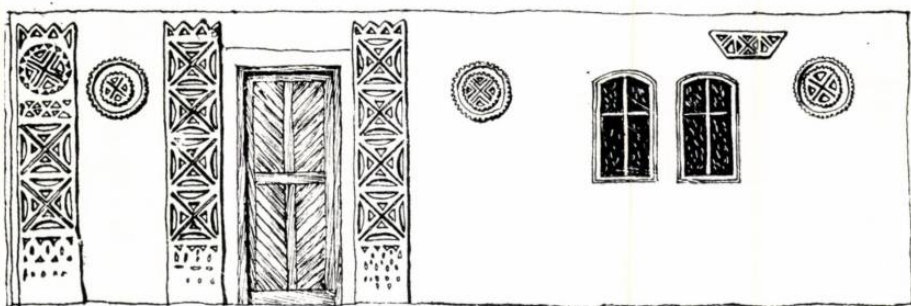
Arcada de zidărie, în segment de cerc, mai rar în plin centru, apare la casele de vechime mijlocie, dar mai ales la cele noi și în construcție. Arcada de zidărie se așază pe stîlpi cilindrici de cărămidă; ea este mai greoaie, amintind uneori forme orășenești, însă alteori este simplă și bine proporționată, menținîndu-se pe linia unei dezvoltări sănătoase.

Multe din casele noi și mai ales cele în construcție prezintă o arcatură de beton și beton armat plasată pe stîlpi de cărămidă sau de beton cu forme foarte variate. Uneori aceste arcaturi amintesc racordările stîlpilor cu grinda de lemn a caselor vechi sau a celor cu vechime mijlocie, însă ele sînt mai greoaie. Alteori apar forme mai frămîntate, asociindu-se talonul sau dusina cu segmente drepte, sau arcul trilobat, sau arcul cu unghiuri obtuze (în ax) etc. Și acestea pot apărea simple și atunci sînt de bună calitate; însă alteori apar cu profiluri ce strică proporția.

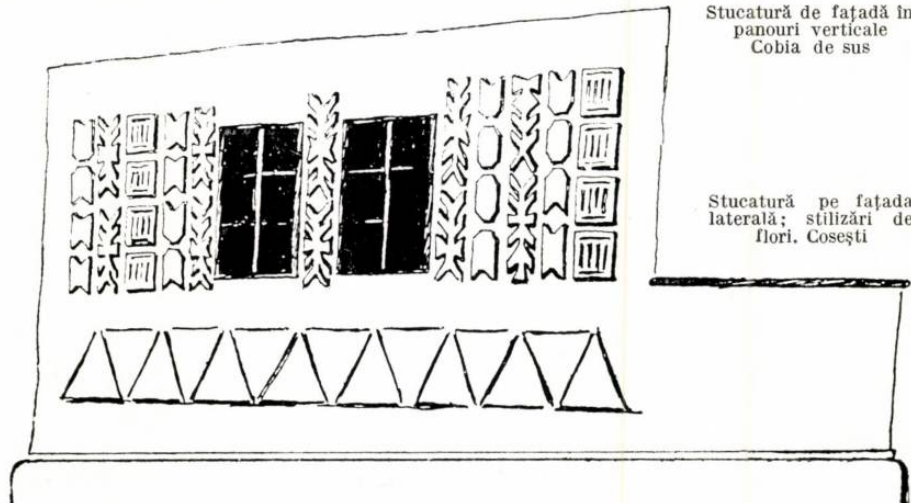
Parapetul. Sala este închisă cu un parapet zidit sau de paintă, care apare spre exterior tencuit și alb, în continuarea soclului, cu delimitările sau sublinierile de care am amintit la început. El dă un anume joc de proporții, întrucît ea funcție aparține registrului superior, iar ca plastică aparține soclului și de aceea primește mai rar o decorație în stucatură, ușoară și suficient de simplă. Apar astfel chesoane, tăblii de-abia îngropate în tencuială, romburi concentrice

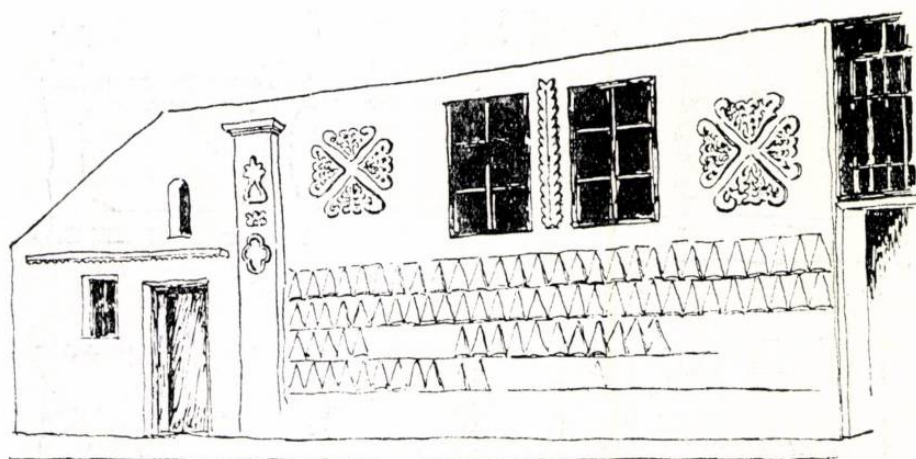
Parapete de zidărie cu stucatură, la Colibași (1), Hîrtiești (2), Mioveni (3), Lerești (4,6), Vulturești (5), Priboieni (7), și Davidești (8).

Stucatură de fațadă în panouri verticale Cobia de sus

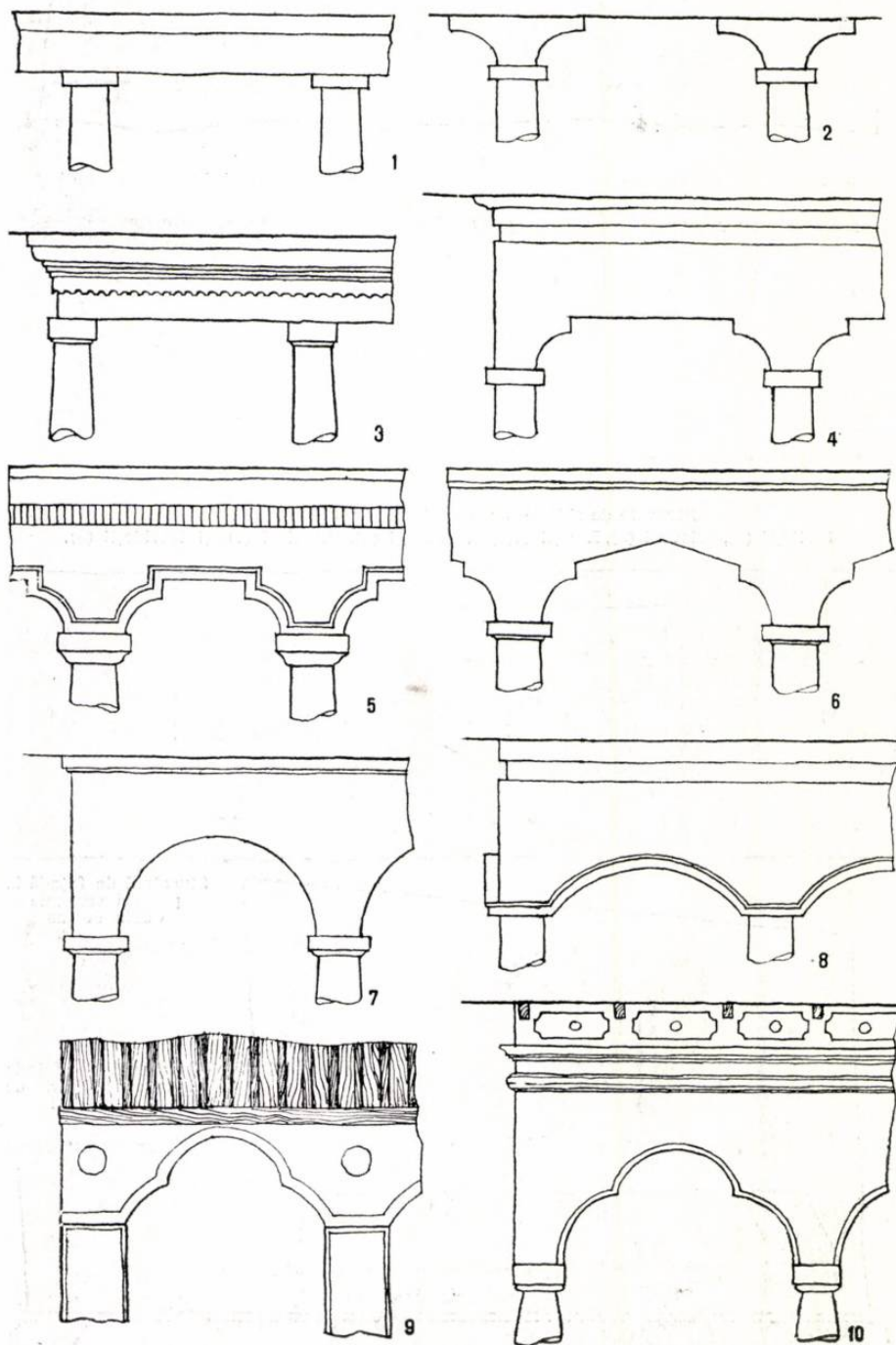

Stucatură pe fațada laterală; stilizări în flori. Cosești

Stucatură florală pe fațada laterală — Piscani

Intercolonamente și arcade de zidărie (cărămidă, beton) — Zărnești (1), Valea Doamnei (2), Valea Argeșului (3), Mioveni (4,5), Piscani (6), Tițești (7), Colibași (8), Tătărani (în soclu, 9) și Cobia de sus (10)

ieșinde sau striatii geometrice și foarte rar motive florale. În general, ele sînt pe cît posibil ritmate după stîlpii sălii. La casele foarte vechi și vechi, stucatura parapetului este extrem de rară.

Parapetul este acoperit, pe toată grosimea lui, de o scîndură pe care sînt așezați stîlpii (în cazurile cînd parapetul este zidit, altfel stîlpii se sprijină direct pe grinda podelei). Această scîndură — ce nu depășește grosimea parapetului — este foarte rar înlocuită cu o grindă ușor profilată și ieșind ușor peste albul parapetului.

Pălimarul. Parapetul zidit și tencuit, alb la exterior ca și soclul, este înlocuit — mai ales în epoca mijlocie — cu pălimarul de lemn. El poate apărea și la casele foarte vechi sau vechi, mai ales la foișor, unde este construit din scînduri așezate vertical, îmbinate în cele două grinzi orizontale (ulucite). De multe ori aceste scînduri verticale sînt încrustate pe margini cu «cuțitoaie». Prispa acestor case rămîne însă deschisă, fie că sînt joase sau înalte. Pălimarul de lemn este reluat mai ales la casele de vechime mijlocie și de tip muscelan, odată cu coborîrea soclului lor. De data aceasta, în afară de rari pălimare construite din grinzi așezate orizontal, pălimarul se face din scînduri traforate cu ferăstrăul în diverse forme.

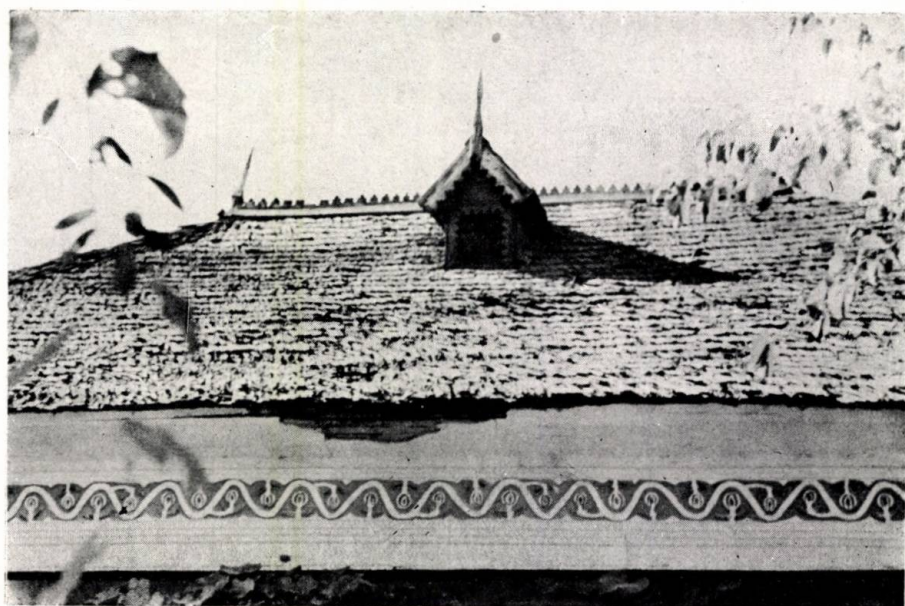
Interesantă este așezarea unor asemenea scînduri traforate, uneori foarte mărunț, pe un pălimar de scînduri pline, alăturate.

Un tip decsebit de pălimar de lemn este pălimarul plin, construit din scînduri verticale, cu nervuri astupînd rosturile și susținînd sub scîndura pălimarului o scîndură orizontală în care s-au tăiat semicercuri. Iau naștere astfel un șir de ocnite în lemn pe un singur rînd și uneori pe două rînduri.

Fațada. Decorația de fațadă este mai rară. Ea se bazează pe stucatură și pe variație de culori.

La construcțiile foarte vechi și vechi stucatura se găsește mai ales la casele mari din orașe sau din vecinătate. Această stucatură apare, pe fațada laterală a casei, sub formă de pilaștri cu capiteli florale simplificate, pilaștri așezați pe registrul superior.

Un alt tip de stucatură veche, folosit și la casele cu un singur nivel, este

Casă cu stucatură colorată și pazie traforată, din Vlădești —Detaliu

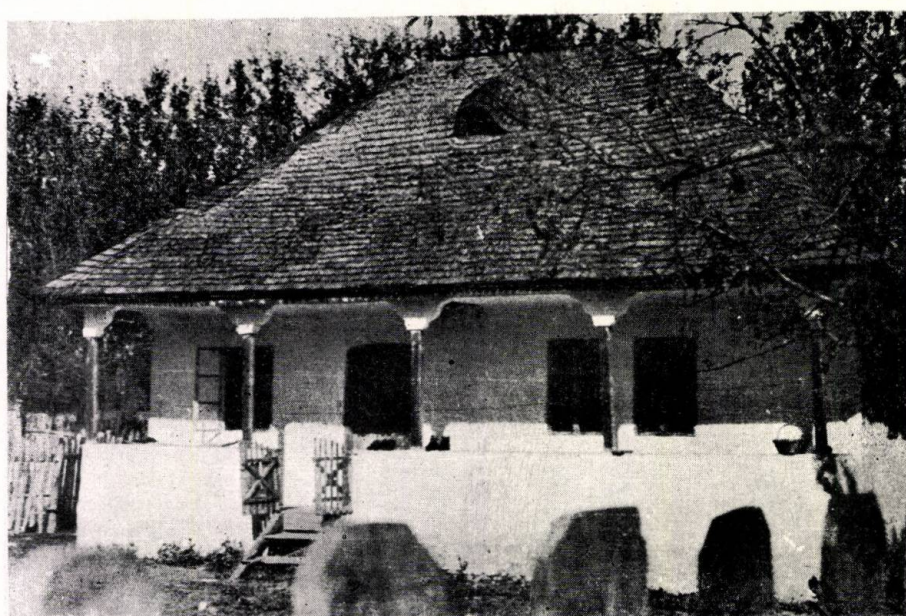
Casă cu stucatură din Vlădești

Casă nouă din Vlădești

Casă nouă, ornamentată cu stucatură, cărămizi colorate și pictură pe zidul etajului

Casă din Vlădești

Casă din Capul Piscului

Stucatură la o casă din Poienița

Casă nouă cu stucatură, din Poienița

Casă din Poienița, cu stucatură și pazie traforată

Casă din Vlădești

Detaliu la aceeaș casă

Casă cu stucatură din Vlădești

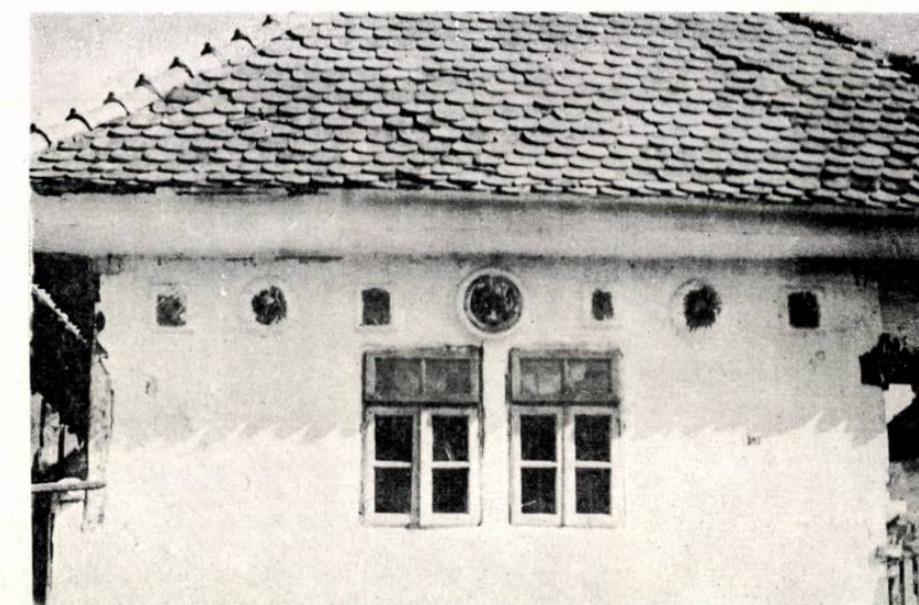
Casă din Schitul Golești, cu stucatură

Stucatură pe o casă din Schitul Golești

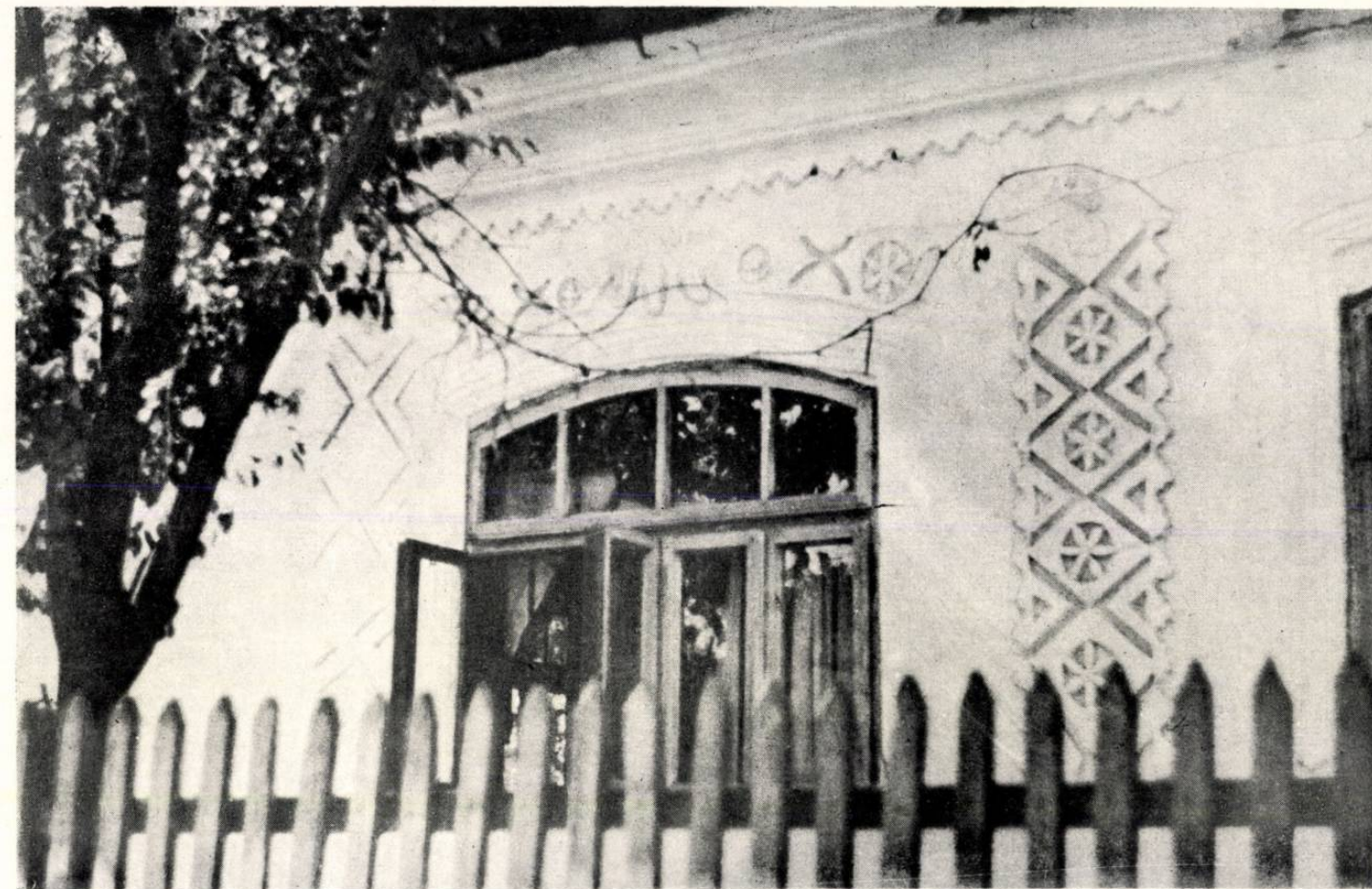

Casă din Poienița

Casă cu «război», cu console profilate, din Vlădești

Stucatură pe zidul lateral, spre stradă, alunei case din Poienița

Casă nouă cu arcade, din Poienița

Casă cu stucatură, din Poienița

Arhitectura sovhozurilor^{*)}

V. RIAZANOV,
Candidat în arhitectură

În decursul a 36 de ani de existență, sovhozurile au străbătut o lungă cale de dezvoltare. Organizate la început pe baza fostelor moșii ale proprietarilor individuali și a proprietăților de stat, cu o tehnică înapoiată, puțin productivă și cu un nivel agrotehnic scăzut, ele au devenit întreprinderi fruntașe ale agriculturii socialiste, posedând un înalt nivel de mecanizare.

Actualmente există în Uniunea Sovietică peste 4700 de sovhozuri, adevărate mari uzine de cereale, carne, lapte, lână, bumbac și alte produse ale agriculturii. Ele constituie o școală pentru colhozuri, atât în ceea ce privește folosirea tehnicii agricole moderne, cât și în domeniul construcțiilor. În sovhozuri s-a ridicat un imens număr de clădiri și construcții cu diferite destinații.

În procesul de proiectare și construcție a sovhozurilor s-au precizat numeroase tipuri de clădiri și construcții și s-au conturat principiile de sistematizare a centrelor populate sovhoznice. Această experiență a fost folosită pe scară largă și în cadrul construcțiilor de masă colhoznice. Se poate afirma, prin urmare, că arhitectura a sute de mii de case, comune și stanițe^{**)} colhoznice s-a creat și a străbătut primii pași ai dezvoltării ei pe baza experienței construcției sovhozurilor. Construcția sovhoznică continuă să servească și astăzi drept laborator pentru continua perfecționare a diverselor tipuri de clădiri și a metodelor de construcție rurală.

Hotărârea Plenarei din septembrie a C.C. al P.C.U.S., care prevede o ridicare rapidă a nivelului agriculturii socialiste, deschide o etapă, calitativ nouă, de puternică dezvoltare a construcției rurale, în care se cuprinde și cea sovhoznică.

Urmează să se construiască în sovhozuri, în decursul următorilor 2-3 ani, zeci de mii de noi clădiri pentru producție, social-culturale și pentru locuințe. Justa și raționala amplasare a obiectelor de construcție nouă în sovhozuri reprezintă astăzi una dintre problemele cele mai importante și mai urgente care stau în fața arhitecților sovietici.

*

Dintre atât de diferite tipuri de centre populate din Uniunea Sovietică, centrul populat sovhoznic poate fi recunoscut aproape totdeauna fără greș după trăsături care-i sînt proprii: ordinea desăvîrșită în amplasarea clădirilor și construcțiilor, caracterul specific al volumelor clădirilor propriu-zise și abundența vegetației.

Sistematizarea întregului teritoriu de folosință agricolă a sovhozului e determinată de orientarea sa economică și pornește de la principiul unei cât mai

raționale organizări a producției agricole și al creării unor condiții optime pentru traiul oamenilor.

În sovhozurile cerealiere, în cele producătoare de bumbac și sfeclă, precum și în alte sovhozuri care se ocupă de culturile de cîmp, întreaga gospodărie este organizată după sistemul secțiilor, fiecare din acestea efectuînd, în majoritatea cazurilor, un ciclu complet de lucrări agricole.

În marile sovhozuri de culturi de cîmp, numărul secțiilor se ridică pînă la 6—7. Sovhozurile zootehnice, care se ocupă de creșterea cornutelor mari, a porcinelor, oilor, păsărilor, precum și a animalelor sălbatice, își întemeiază organizarea economică pe sistemul fermelor. Pe lângă fiecare secție și fermă principală se construiește de obicei un centru populat gospodăresc cu numărul necesar de clădiri pentru producție, scopuri gospodărești și social-culturale și pentru locuințe. Unul dintre aceste sedii dobîndește caracterul de sediu central și în el se concentrează conducerea administrativă-economică a întregului sovhoz. În felul acesta, numărul și caracterul clădirilor din fiecare centru populat gospodăresc al sovhozului sînt determinate de orientarea și mărimea gospodăriei.

Problemele de sistematizare a teritoriului sovhozului, pe care se amplasează un grup de centre populate — sedii, sînt destul de complexe, deoarece implică prealabile soluționări ale problemelor de sistematizare ale unui însemnat sector economic. Și, într-adevăr, arhitectul care elaborează proiectul de sistematizare a sovhozului trebuie să stabilească, împreună cu alți specialiști, cele mai bune condiții pentru folosirea terenurilor agricole, precum și locul cel mai rațional pentru amplasarea sediului central, a sediilor secțiunilor sovhozului și a fermelor. Ii mai revine apoi sarcina de a trasa

Schema de amplasare a sediului și fermelor sovhozului «Komsomoleț»

*) Articol tradus din revista «Arhitectura U.R.S.S.» nr. 2/1954.

**) Staniță = sat mare căzăcesc (N.T.)

acela al panourilor verticale împărțite în pătrate, cu decorație geometrică și plasate, atât pe fațada principală, cât și pe peretele lateral (cînd este așezat către drum). Astfel se găsește pe valea Dîmboviței (Doicești) și cu influențe și interpretări deosebite pînă la Argeșel (Picior de Munte, Cobia, Colibași). Între acestea, motivul roții cu patru spițe este nelipsit.

La casele mai noi se găsește decorații în stucatură albă sau colorată pe întreaga fațadă laterală dinspre drum. Acest al treilea tip de stucatură poate fi exclusiv geometric: apar astfel diverse panouri și tăblii, inclusiv roata cu patru spițe, ca la Brătești pe valea Argeșului, diverse încrustații geometrice, ca la Davidești pe Argeșel, panouri mărunte așezate în șiruri verticale, cu flori stilizate, ca la Cosești pe valea Doamnei. Stucatura florală, așezată în panouri sau în decorații complexe de pilastri, ca la Cosești, Priboieni, Piscani, etc., apare mult mai rar.

Un element deosebit, dar destul de des întîlnit în regiune, este brădulețul:

o stilizare sugestivă a bradului, așezat cîteodată în glastră, stilizare simplă și naivă. La casele mai noi, imaginea bradului apare mai aproape de realitate, și poate fi colorată. La casele de diverse vechimi, brădulețul flanchează cele două ferestre ale fațadei laterale dinspre drum.

Trebuie să adăugăm aici diferitele apareiaje, diversele colorații din tencuiala însăși, precum și ornamentele stilizate în stucatură albă sau colorată din ultimul timp, amintind motivele de pe covoare sau, ceea ce este mai grav, unele motive care de la covoare au trecut la așa-zisa «mobilă romînească», confecționată la orașe între 1920-1940. Totuși, printre acestea, sînt și realizări care pot fi re-luate după o analiză adîncită.

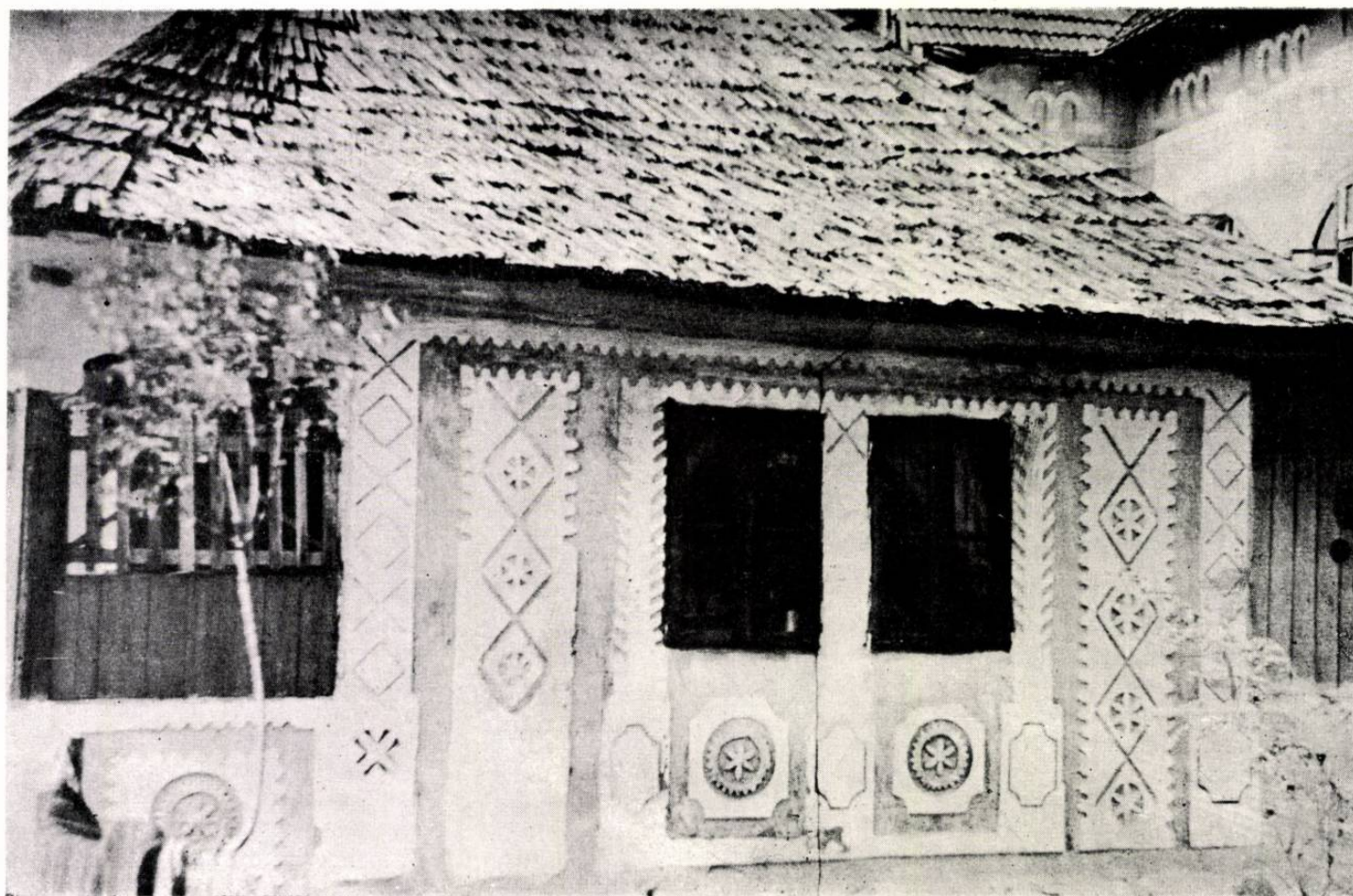
Pazia. Scîndura ușor traforată ce îmbracă spre exterior streășina apare mai ales la casele de vechime mijlocie care au și pălimarul de lemn traforat. La casele foarte vechi și vechi pazia lipsește, fiind înlocuită cu un prim rînd de spițe deosebit

tăiate și mai îngrijit așezate. La casele noi, pazia rămîne de cele mai multe ori nelucrată și este mult mai lată; ea poate însă lipsi.

«*Cucii*». Este vorba de săgețile de la cele două capete ale coamei acoperișului; ele pot fi de lemn cioplit (la casele foarte vechi și vechi), de ceramică (mai rar), sau de tablă (la casele de vechime mijlocie și noi). Treptat, aceste elemente s-au simplificat, iar în unele locuri au dispărut.

Desigur că o analiză mai amănunțită, făcută după strîngerea întregului material mai vechi sau mai nou existent, precum și după o cercetare mai amănunțită pe teren — în scopul urmăririi elementelor decorative în corelație cu arhitectura și cu tradițiile locale — ar putea să conducă la precizări asupra rostului și modului de utilizare a decorației, precum și asupra arilor de răspîndire și influențelor reciproce. De aici va putea ulterior să rezulte o interpretare plastică și apoi o utilizare judicioasă a acestor elemente decorative.

Stucatură pe zidul dinspre stradă al unei case vechi din Vlădești

rețeaua de drumuri care asigură legătura dintre sedii și centre populate din împrejurimi și de a stabili măsurile necesare pentru crearea de spații plantate, alimentarea cu apă, ameliorația teritoriilor, amplasarea instituțiilor social-culturale și a întreprinderilor pentru deservirea întregului sovhoz, etc.

După cum se știe, principiul de bază al sistematizării teritoriului sovhozului este soluționarea complexă a tuturor problemelor, în vederea celei mai raționale folosiri a condițiilor naturale. În acest sens, sistematizarea sovhozului face parte integrantă din măsurile generale de stat pentru dezvoltarea continuă a agriculturii.

Pentru buna soluționare a tuturor problemelor enumerate mai sus, arhitectul trebuie să posede un larg cerc de cunoștințe și o mare experiență în domeniul lucrărilor de proiectare și sistematizare.

Ca exemplu al unei izbutite amplasări a sediilor secțiilor și fermelor poate servi schema planului de folosire a terenurilor sovhozului «Kemsomoleț» pentru creșterea porcilor de rasă din ținutul Stavropol. Aproximativ în centrul geometric al întregului teritoriu al acestui sovhoz se află situat sediul central, înconjurat din toate părțile de ferme (care, trebuie să remarcăm, gravitează totdeauna spre diferitele centre populate). Sediile secțiilor sovhozului sînt distribuite în mod uniform pe teritoriul său. O astfel de așezare, relativ uniformă, pe teritoriul sovhozului, a sediilor și fermelor sus-menționate creează condiții favorabile muncitorilor care deservește cîmpurile, reduce volumul transporturilor și ajută la o cît mai completă folosire a terenurilor agricole propriu-zise.

Sediul sovhozului, fie el sediu central al unei secții sau al unei ferme, reprezintă centrul economic al unei părți a sovhozului. Uniunea Sovietică numără aproximativ 30000 asemenea sedii-centre populate. În majoritatea cazurilor, toate acestea sînt centre populate nou create.

Datorită abundenței vegetației de pe străzi, din jurul caselor și din parcuri, multe din aceste centre sovhoznice constituie adevărate grădini înflorite. Sînt îndeosebi atrăgătoare, prin pitorescul lor, centrele populate din sovhozurile de lîngă Moscova, din ținutul Krasnodar și din multe sovhozuri ucrainene.

Centrul populat al sovhozului se compune dintr-un mare număr de clădiri grupate după un criteriu

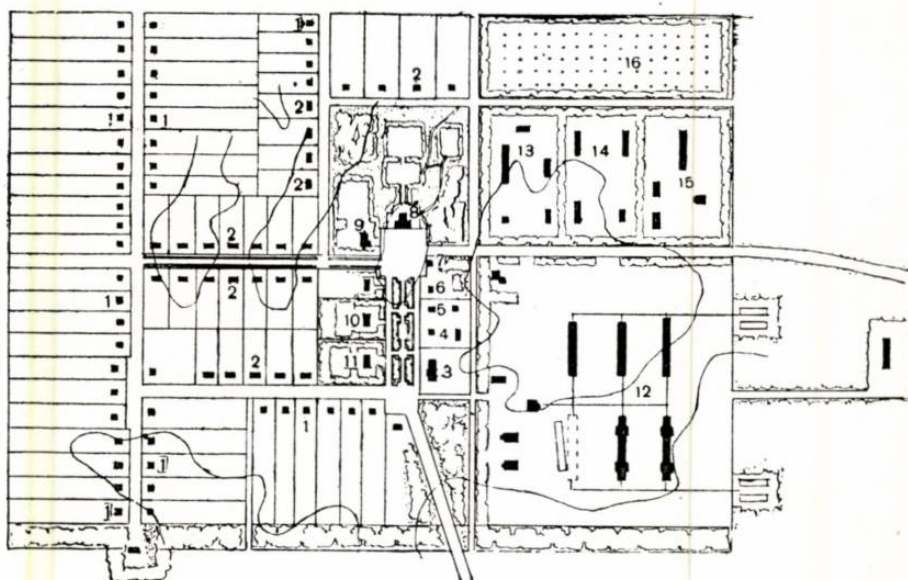

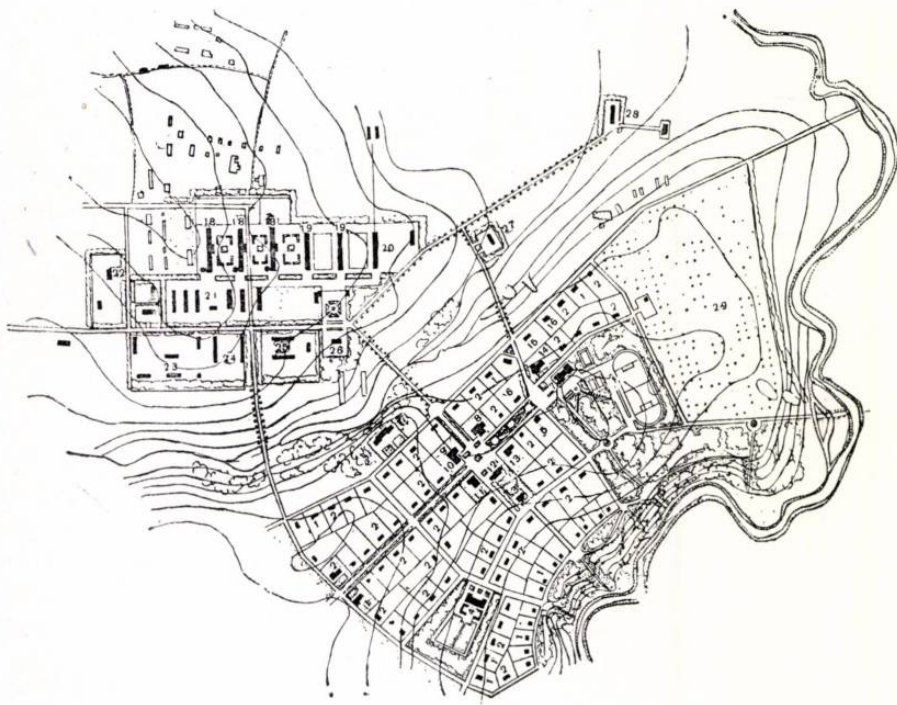
Planul sediului central și al fermei nr. 1 din sovhozul producător de carne și lapte «Kopiev» (regiunea Omsk)

1. Case cu un apartament — 2. Case cu două apartamente — 3. Cămin — 4. Birou — 5. Școală — 6. Internat — 7. Creșă — 8. Grădiniță de copii — 9. Club — 10. Stadion — 11. Magazin — 12. Dispensar — 13. Fermă pentru produse lactate-marfă — 14. Fermă pentru creșterea porcilor — 15. Fermă pentru creșterea păsărilor — 16. Curte pentru mijloacele de transport — 17. Parcul de tractoare — 18. Aria acoperită

Planul sediului nr. 2 al sovhozului producător de carne și lapte «Kopiev» (regiunea Omsk)

1. Case cu un singur apartament — 2. Case cu două apartamente — 3. Cămin — 4. Cantină — 5. Magazin — 6. Punct sanitar — 7. Birou — 8. Club — 9. Școală — 10. Creșă — 11. Grădiniță de copii — 12. Fermă pentru produse lactate-marfă — 13. Curte gospodărească — 14. Curte pentru mijloacele de transport — 15. Aria acoperită — 16. Livadă

Sediul central al sovhozului «Karavaevo» (regiunea Kostroma)

1. Case cu un apartament — 2. Case cu două apartamente — 3. Casa directorului — 4. Școală — 5. Grădiniță de copii — 6. Creșă — 7. Club — 8. Cămin — 9. Magazin — 10. Atelier pentru deservirea sovhoznicilor — 11. Hotel — 12 și 16. Brutării — 13. Poșta — 14. Școala de mecanizatori — 15. Baie — 17. Dispensar — 18. Grajd de vaci — 19. Grajd de viței — 20. Curte pentru vite de muncă — 21 și 25. Depozit de rădăcinoase — 22. Clădirea lăptăriei — 23. Parc de tractoare — 24. Curte pentru treburile gospodărești — 26. Depoul pompierilor — 27. Grajd de porci — 28. Dispensar veterinar — 29. Livadă

funcțional. Principalele grupe de construcții sînt: grupul de case de locuit, grupul de clădiri ale centrului obștesc și grupul de construcții de producție și administrative.

În ultima grupă, numărul și caracterul clădirilor diferă mult, în funcție de mărimea gospodăriei și de numărul ramurilor ei. Astfel, de exemplu, în sediul central al sovhozului de lapte

și carne Kopiev din regiunea Omsk sînt șase grupuri de clădiri gospodărești și de producție, trei ferme zootehnice (pentru creșterea cornutelor mari, a porcilor și a păsărilor), parcul de mașini și tractoare, gospodăria transporturilor, magazinele de furaje, de alimente, etc.

Cea mai tipică schemă de plan de centru populat sovhoznic, care a și

găsit o largă răspîndire în practica de construcție, reprezintă o rețea dreptunghiulară a străzilor, cu cvartale de diferite dimensiuni. Această schemă se modifică după condițiile concrete ale localității, căpătînd trăsături individuale. Trebuie să menționăm că sistemul cvartalelor este foarte potrivit pentru construirea de case individuale și cu două apartamente, de felul celor care se construiesc în majoritatea sovhozurilor. Astfel, de pildă, acest sistem și-a găsit o fericită aplicare în planul de construcție al sediului central al sovhozului «Karavaevo» din regiunea Kostroma, sovhoz decorat cu ordinul «Lenin» (autorii proiectului — arhitecții Institutului Ghiprosovhostroï, V. Ostroumov și A. Șabalîn), renumit în toată țara datorită succesele obținute în domeniul producției, precum și în planurile de construcție a două sedii din sovhozul Kopiev, regiunea Omsk (autorul proiectului — arhitect Șîșkov de la Institutul Ghiprosovhostroï).

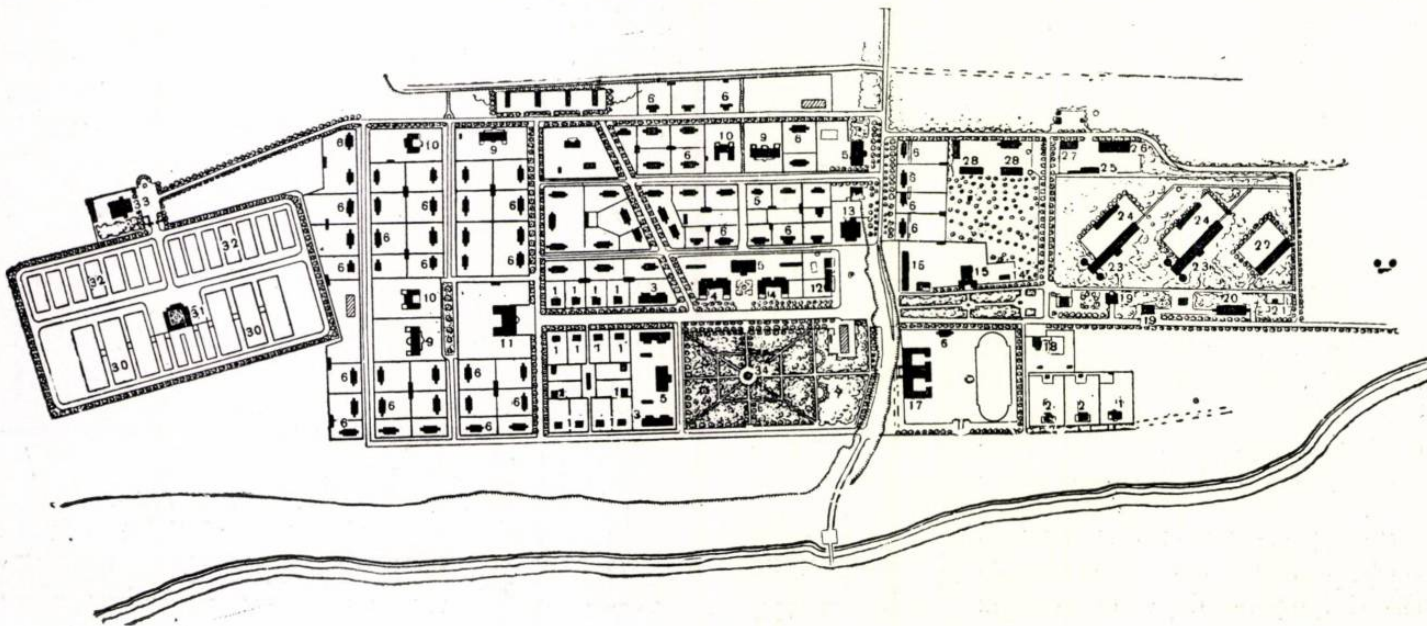
O rețea de străzi simplă și rațională leagă sectorul construcțiilor de locuințe de centrul obștesc și de construcțiile gospodărești și de producție.

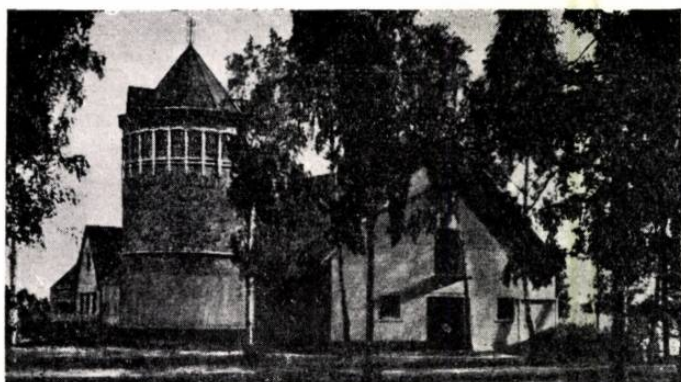
Trebuie să atragem în special atenția asupra sistematizării sediului central al sovhozului «Karavaevo», care constituie un exemplu net pozitiv. Proiectul de construcție al acestui sediu a fost elaborat în 1946 și este actualmente realizat în bună parte.

Datorită proiectelor de arhitectură și de sistematizare adoptate pentru

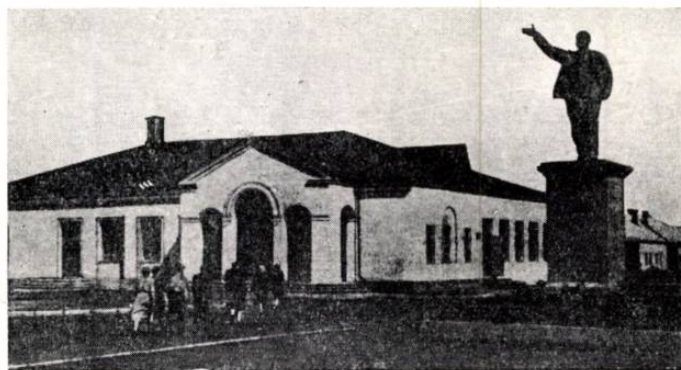
Sovhozul Adler. — Plan. Arhitect A. Zaițev

1. Case cu un singur apartament — 2. Case cu două apartamente — 3. Case cu 8 apartamente — 4. Case cu 12 apartamente — 5. Case cu 24 apartamente — 6. Case din panouri prefabricate — 7. Dispensar — 8. Staționar — 9. Creșă — 10. Grădiniță de copii — 11. Școală — 12. Biroul sovhozului — 13. Cămin — 14. Brutărie — 15. Baie și spălătorie — 16. Magazin — 17. Club pentru 300 de persoane — 18. Depoul de pompieri — 19. Lăptărie — 20. Depozit — 21. Duș pentru animale — 22. Grajd pentru viței — 23. Grajd pentru vaci — 24. Adăpost de vară pentru vite — 25. Garaj pentru 18 mașini — 26. Remiză pentru mașinile agricole — 27. Atelier pentru reparații — 28. Grajd de cai — 29. Stație de pompare — 30. Seră — 31. Clădire administrativă și depozit — 32. Răsadnițe — 33. Sala cazanelor — 34. Castel de apă

Clădirea fermei de lapte din gospodăria auxiliară (regiunea Moscova)

Sovhozul «Karavaevo», regiunea Kostroma. Piața centrului obștesc al sovhozului

centrul populat, au fost soluționate complex și în mod reușit, atât problemele tehnice, cât și cele arhitectonice.

Intrarea în centru este marcată de o mică piață cu două turnuri pe laturi. Trecând mai departe ajungi în strada principală a centrului, asfaltată și plantată pe ambele părți. Strada principală se termină în piața centrului obștesc, de la care începe o stradă ce duce spre curțile gospodărești și ferma zootehnică, legând între ele principalele puncte ale așezării sovhoznice.

Direcția străzilor cu case de locuit a fost determinată de amplasarea centrului social al sediului și de relieful locului, ținând totodată seama de cea mai favorabilă orientare a clădirilor în raport cu punctele cardinale. Intreg planul centrului populat al sovhozului «Karavaevo» este foarte compact, ceea ce constituie, desigur, unul din principalele sale caractere pozitive.

O particularitate caracteristică a construcției de case de locuit din centrele populate sovhoznice o reprezintă construirea lor pe loturi separate, atribuite fiecare câte unei familii. Dimensiunile acestor parcele sînt de 0,15—0,25 ha; loturile mai mari sînt puse la dispoziția celor care își construiesc locuințe individuale. Urmărind o cât mai compactă așezare a clădirilor sediului, autorii proiectului sovhozului «Karavaevo» au destinat caselor individuale loturile de la periferia centrului populat.

Exemplele arătate se referă la cazurile în care se folosește o rețea de cvartale. Se aplică de asemenea (ce-i drept, mult mai rar) și alte metode de sistematizare și în special procedeul liniar sau fără cvartale. Acest sistem este caracteristic pentru centrele populate mici sau situate pe terenuri accidentate.

Organizarea arhitecturală în spațiu a centrului populat sovhoznic, ca și a celorlalte așezări populate cu construcții pe parcele individuale, cunoaște procedee proprii de compoziție, determinate de caracterul acestui regim de construcție. Se știe că toate clădirile publice și de locuit din sovhozuri nu sînt prea înalte; avînd de preferință 1—2 caturi, ele sînt amplasate la mari distanțe una de cealaltă. Iată de ce nu există în centrele populate sovhoznice necesitatea creării unor compoziții monumentale, simetrice, caracteristice regimului de construcție urban. Centrele sovhoznice folosesc de preferință procedeele libere de construcție, bazate pe folosirea multilaterală a particularităților naturale ale terenului. Arhitectura propriu-zisă a centrului populat sovhoznic se caracterizează mai ales prin pitorescul sistem al amplasării clădirilor între masive de spații plantate. O deosebită importanță în acest caz o prezintă culoarea fațadelor clădirilor, precum și culoarea și forma acoperișurilor.

Din exemplul sovhozurilor «Lesniie polianî» din regiunea Moscova, «Kuban»

din ținutul Krasnodar, ș.a., reiese că spațiile plantate pot să limiteze, să lege între ele construcțiile, să schimbe scara, să comunice trăsături individuale fiecărei străzi și piețe sau centrului populat în ansamblu.

Clădirile cele mai însemnate ca volum și valoare arhitectonică urmează să fie situate pe locuri relativ înalte; liniile roșii și amplasarea clădirilor trebuie trasate astfel încît fiecare clădire să ia o parte cît mai activă la formarea ansamblului general al străzii sau pieței. Se recomandă totodată să se opereze cu grupuri de clădiri, urmărindu-se armonizarea amplasărilor cu particularitățile reliefului locului.

În majoritatea proiectelor de sistematizare și de construcție, precum și în numeroasele centre populate sovhoznice existente se desprinde net tendința arhitecților de a realiza o unitate organică între arhitectura clădirilor și natura înconjurătoare — spațiile plantate și bazinele de apă.

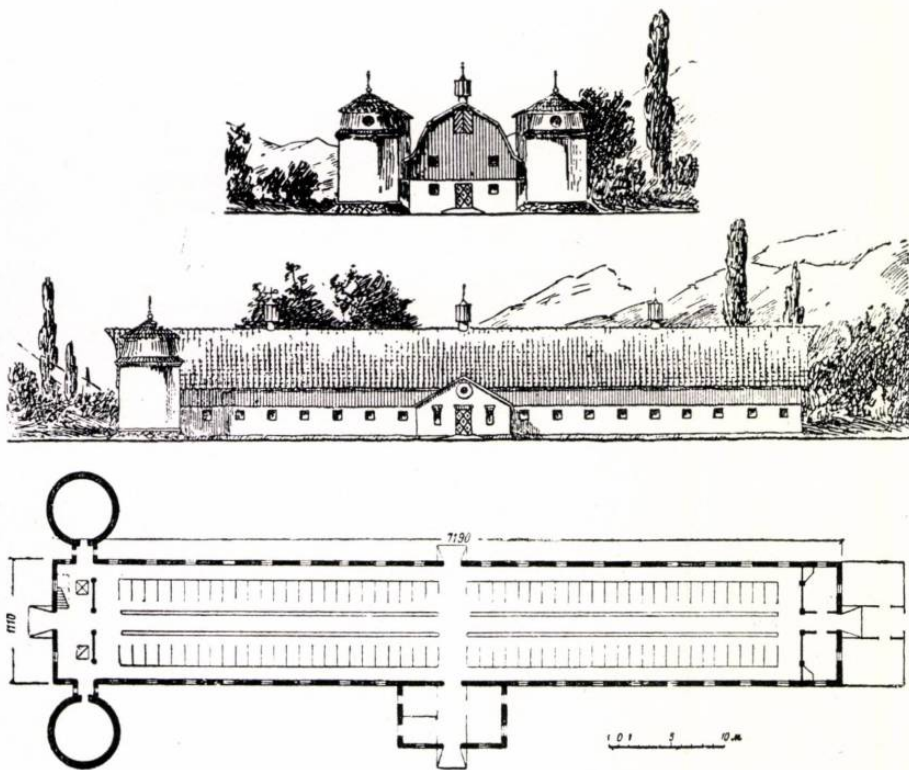
Exemplul construcției străzii principale și a pieței centrului obștesc din centrul populat al sovhozului «Karavaevo» arată că autorii au reușit să creeze o imagine încheagată a unui sat modern socialist, care bucură ochiul. Clădirile în care sînt instalate birourile sovhozului, oficiul poștal, cantina, magazinul și hotelul posedă, fără nici o îndoială, o unitate în ceea ce privește scara, plastica, tipul de con-

Clădirea grajdului de vaci din sovhozul «Karavaevo»

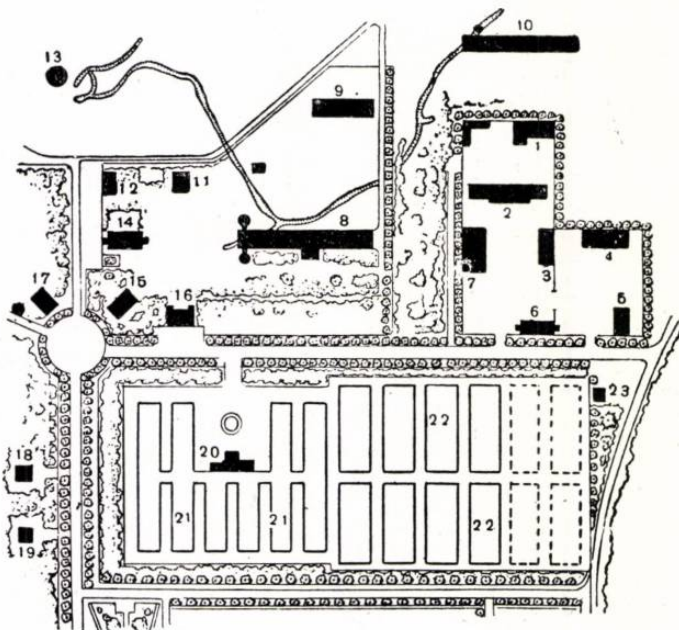

Clădirea grajdului de vaci din sovhozul «Komunarka» (regiunea Moscova)

Proiectul clădirii grajdului de vaci. Fațade și plan

Planul complexului de producție gospodărească al colhozului din Gagri

Autor: arhitect T. Makaricev, în colaborare cu arhitect A. Trifanov

1. Sala cazanelor — 2. Garaj pentru 3 mașini — 3. Atelier pentru reparații curente — 4. Grajd pentru 20 de cai — 5. Magazie pentru inventarul de transport — 6. Depozit de materiale — 7. Remiză pentru tractoare — 8. Grajd pentru vaci — 9. Grajd pentru viței — 10. Adăpost de vară pentru vaci — 11. Bucătărie pentru prepararea nutrețului — 12. Depozit de concentrate — 13. Castel de apă — 14. Depozit de rădăcinoase — 15. Cabină la intrare — 16. Lăptărie — 17. Uzina electrică — 18. Brutărie — 19. Baie, spălătorie — 20. Biroul gospodăriei de răsadnițe — 21. Sere — 22. Răsadnițe

strucție, culoarea și, în sfârșit, caracterul detaliilor.

Construcția ansamblului centrului obștesc nu este terminată: încă nu există clădirea clubului, nici spațiile plantate, iar spațiul piețelor și al scuarului nu a căpatat încă desăvârșirea arhitectonică cuvenită. Mai apar și lipsuri esențiale în compoziția arhitectonică a unora din clădiri. În special forma elementelor arhitectonice ale

diferitelor clădiri este greoaie și întrucțva simplistă. Se poate însă afirma de pe acum că, în general, s-a găsit o soluționare justă a diverselor probleme.

În afară de marea expresivitate artistică a centrului obștesc al sediului sovhozului, un rol însemnat în realizarea imaginii centrului populat sovhoznic îl joacă și construcțiile gospodărești și de producție, atât din cauza lungimii

excepționale (fermele zootehnice), cât și datorită înălțimii lor (turnurile silozurilor). Aceste construcții se deosebesc printr-o mare varietate de forme, prin laconismul, simplitatea și sobrietatea tratării arhitectonice.

Necesitatea de a combina toate aceste volume într-un singur tot artistic pune arhitectului probleme de creație deosebit de grele, dar atrăgătoare.

Arhitectul trebuie să folosească, în primul rând, particularitățile distinctive ale volumelor, proprii caselor de locuit, clădirilor cu caracter social-cultural și celor gospodărești și de producție — în cadrul mediului rural. Contrastul dintre formele caselor mici de locuit, numai cu parter, și dimensiunile mari (în lungime) ale clădirilor zootehnice și ale turnurilor de silozuri, castelelor de apă și instalațiilor eoliene (ca înălțime) poate constitui într-adevăr un punct de plecare în căutarea obținerii unei compoziții arhitectonice unitare pentru întreg centrul populat. Pentru obținerea acestei unități artistice a centrului populat pot fi folosite, în al doilea rând, metoda tratării plastice, unitare, precum și introducerea unei culori și a unei facturi unice la clădirile cu destinații diferite.

Ca exemplu de construcție complexă interesantă pot fi citate ferma de produse lactate și gospodăria de sere legumicole, cu o serie de grupuri de clădiri auxiliare, ale sovhozurilor Adler și Gagri, construite în 1951 în raionul Soci. Construcțiile au fost realizate după proiectele executate de brigada de arhitecți și ingineri a Institutului Ghiprotorg, compusă din T. Makaricev, V. Glinka, V. Feodorov, E. Zaițeva și L. Kodnir.

Folosind mijloace simple și materiale de construcție locale, autorii au reușit să creeze complexe arhitectonice unitare și deosebit de expresive, iar datorită participării lor personale la lucrările de construcție, să obțină un înalt nivel de execuție a proiectelor.

Atât în procesul proiectării, cât și al construcției, autorii au acordat atenția cuvenită fiecărei clădiri, căutând să găsească imaginile veridice ale construcțiilor.

Astfel, de pildă, prin unirea grajdului de vaci, care dispune de un pod încăpător pentru depozitarea fînului, cu două turnuri de silozuri situate la capete, s-a creat o imagine sugestivă a unei clădiri zootehnice mari și originale.

Este expresivă și compoziția arhitectonică a clădirii pentru produse lactate. Suprafața netedă și albă a

pereților, cu bosaje întunecate la colțuri, precum și desenul, în formă de șah, al micilor orificii pentru aerisirea clădirii dau clădirii un aspect plăcut, curat și finisat cu grijă.

De un tot atât de mare interes sînt și alte construcții: biroul, atelierul mecanic, grajdul de cai, uzina electrică, serele, sala cazanelor, castelul de apă și altele. La baza soluționării arhitecturale a diferitelor construcții s-a pus principiul subordonării diferitelor părți față de întreg. Iată de ce toate construcțiile din sovhozurile menționate mai sus sînt tratate într-un singur motiv și cu o simplitate maximă. Principalele mijloace arhitectonice le formează contrastul tratărilor, clar-obscurul și desenul îngrijit al elementelor de construcție.

Una din părțile pozitive ale acestei construcții o constituie, de asemenea, folosirea pe scară largă a materialelor locale: pietrișul și nisipul de mare.

Exemplul creării complexelor de clădiri de producție și gospodărești ale sovhozurilor din Soci dovedește marile posibilități existente în domeniul arhitecturii construcțiilor rurale.

O mare importanță pentru continua dezvoltare a sovhozurilor o prezintă munca dusă pentru crearea bazei proprii de lapte și de carne, în jurul Moscovei, Leningradului și al altor mari centre industriale din țară.

În acest scop a fost începută crearea unei largi rețele de sovhozuri producătoare de lapte și de carne în jurul Moscovei, Leningradului și în regiunile învecinate (Riazan, Tula, Kaluga, Voronej, Smolensk, ș.a.).

Soluționarea acestei probleme s-a lovit de greutatea produsă de considerentul că multe sovhozuri trebuiau să fie de fapt create din nou, prin comasarea numercașelor gospodării industriale auxiliare. În perioada celui de al patrulea cincinal, aceste sovhozuri s-au întărit considerabil, contribuind în mare măsură la soluționarea problemei aprovizionării cu alimente a țării în perioada de după război.

Cele mai puternice și bine mecanizate sovhozuri din regiunea Moscova sînt îngrășătoria de porci pentru 15.000 de capete din Ramensk, sovhozurile «Belaia dacea» și «Serebrianie prudi» pentru 10000 de capete, sovhozurile

producătoare de lapte «Ghigant», «Krasnaia poima», «Holmogorka», ș.a.

Toate clădirile zootehnice din aceste sovhozuri sînt construite solid și calculate în vederea unui înalt nivel al mecanizării muncii. Sînt mecanizate, spre pildă, procesele mulgerii, transportării furajelor și evacuării băligarului. Pe teritoriile mai multor sovhozuri sînt amenajate săli de cazane, bucătării de furaje și rețele de alimentare cu apă.

Nu toate gospodăriile dispun însă de clădiri zootehnice atât de izbutite: în multe sovhozuri ele sînt mici și prea puțin mecanizate.

Construcția fermelor zootehnice nu este asigurată nici pe departe cu proiecte pe deplin satisfăcătoare, deoarece multe din proiectele existente prevăd amenajarea unor ferme mici, folosirea unui nivel scăzut de mecanizare a muncii și nu corespund nici cerințelor de construcție cu elemente prefabricate.

Organizațiile de proiectare care se ocupă cu proiectarea construcțiilor rurale trebuie să elaboreze noi serii de proiecte tip de ferme zootehnice, prevăzînd pentru realizarea lor cel mai modern utilaj mecanizat și aplicarea pe scară largă a elementelor de construcție prefabricate.

Într-o serie întregă de sovhozuri, centrele populate din secțiile și fermele mici se comasează actualmente în unități mari. Scopul acestei măsuri este realizarea unei mai bune deserviri social-culturale a populației, deoarece este practic imposibil să construiești școli, spitale sau cinematografe în secțiuni mici, cu populație de 100—200 de oameni. Și aici revine arhitecților marea sarcină de a întocmi proiectele pentru construirea unor secții comasate și proiecte de case de locuit, clădiri și construcții tip.

Concomitent cu elaborarea noilor tipuri de clădiri și construcții destinate unei agriculturi socialiste mari și intensive se pune și importanta problemă a construcției sovhoznice: radicala ameliorare a calității și tehnicii de execuție a construcțiilor. Trebuie să observăm că în unele sovhozuri, tehnica construcțiilor se prezintă deocamdată la un nivel scăzut: se construiește prost, scump și inestetic. Arhitecții trebuie să contribuie, prin toate mijloacele, la in-

roducerea tehnicii avansate de construcție din orașele noastre socialiste, în construcțiile centrelor populate sovhoznice, satelor colhoznice și stațiunilor de mașini și tractoare.

Ținîndu-se seama că o bună parte din construcțiile sovhoznice trebuie executate după proiecte tip, este necesar să se atragă atenția arhitecților asupra aplicării proiectării tip și, în primul rînd, asupra elaborării metodologiei proiectării tip a construcțiilor zootehnice.

Trebuie să fie, de asemenea, recomandată metoda de proiectare complexă și în serii a tuturor tipurilor de construcție sovhoznică, ea fiind singura metodă justă. Caracteristica arhitecturală a fiecărei clădiri din sediul respectiv trebuie să fie totodată determinată de concepția generală a întregului complex al sediului sovhozului din care face parte centrul de locuințe, fermele zootehnice, parcul de reparație a tractoarelor, gospodăria transporturilor și alte grupuri de construcție.

Este neapărat necesar ca, în cadrul acestei munci importante și complexe, arhitecții sovietici să folosească, pe o scară cît mai largă, experiența arhitecturală a practicii din perioada de dinainte de Revoluție în domeniul construcției rurale, precum și exemplele de înaltă măiestrie artistică ce ne-au fost lăsate de eminenții arhitecți ruși: Bajenov, Starov, Stasov, Giliardi, ș.a., care au construit o serie de remarcabile clădiri: oranjerii, grajduri, depozite, maneje de cai și alte construcții cu destinație agricolă.

O mare atenție trebuie acordată ridicării nivelului de amenajare a întregului teritoriu locuibil din centrele populate sovhoznice.

Arhitecții și inginerii care elaborează proiectele pentru sovhozuri trebuie să folosească în munca lor și bogata experiență acumulată în domeniul construcțiilor în decursul celor 36 de ani de dezvoltare a sovhozurilor și, îndeosebi, în perioada de după război. În același timp ei nu trebuie să uite că arhitectura și buna amenajare a centrelor populate sovhoznice trebuie să servească drept pildă pentru construcțiile din colhozuri și stațiunile de mașini și tractoare.

S U M A R

La a 7-a aniversare a Republicii Populare

Romîne
pag. 1

Arh. I. Vogel

Unele probleme ale proiectării construcțiilor
agricole
pag. 3

Conf. arh. I. Ghica-Budești

În legătură cu proiectele tip pentru agri-
cultură
pag. 6

Arh. Fl. Stănculescu

Sistematizarea gospodăriilor agricole de
stat
pag. 14

Arh. A. Bilcea

Sistematizarea stațiunilor experimentale
« Valul lui Traian » și « Palas »
pag. 21

Noi construcții agricole
pag. 25

Conf. arh. A. Gheorghiu, P. Petrescu,
P. Stahl

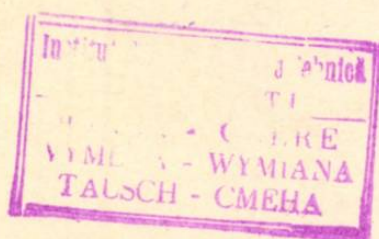
Ornamentația în arhitectura populară din
bazinul superior al Argeșului
pag. 27

V. Riazanov

Arhitectura sovhozurilor
pag 34

E 1689

KAT

ARCHITECTURA RPR

2
1955

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R ȘI AL COMITETULUI DE STAT
PENTRU ARHITECTURĂ ȘI CONSTRUCȚII AL CONSILIULUI DE MINISTRI

2
1955

Proiecte tip pentru clădiri social-culturale din mediul agricol

Arh. GH. TRIFU

Întocmirea proiectelor tip este una din condițiile de bază pentru realizarea la timp și în bune condiții a investițiilor repartizate pentru dezvoltarea agriculturii.

Tipizarea proiectelor duce la scurtarea timpului necesar proiectării complexelor agrozootehnice, permite industrializarea construcțiilor, reduce considerabil consumul de materiale cheie, ceea ce are ca urmare scurtarea termenelor de execuție și reducerea costului lucrărilor.

Pe lângă construcțiile cu caracter semiindustrial destinate producției și în scopul completării ansamblurilor și subansamblurilor agrozootehnice sînt necesare o serie de clădiri cu caracter social-cultural.

Pînă în acest an institutul de proiectare pendinte de Ministerul Agriculturii și Silviculturii (I.P.C.A., apoi I.P.A.S.) a întocmit o serie de proiecte unicate sau refoșosibile, cu caracter social-cultural, bazate pe documentarea sovietică sau interpretînd ori localizînd teme cu caracter orășenesc, fără a reuși totdeauna să obțină unitatea arhitecturală, să im-

prime suficient specificul regional și să se înscrie într-o gamă suficientă în ceea ce privește sistemele constructive.

Față de dificultățile apărute în proiectare în anii 1952—1953, Comitetul de Stat pentru Arhitectură și Construcții a trecut la coordonarea, îndrumarea și urmărirea practică a realizării, în 1954, a unui prim lot de proiecte tip necesare sectorului agricol.

Din acest prim lot, proiectarea clădirilor social-culturale (în număr de 10 proiecte, și anume: locuințe, cantină, baie, cămin cultural, creșă și cămin de zi) a fost încredințată Institutului de proiectare a orașelor, clădirilor publice și de locuit (ISPROR).

Colectivul de proiectare a fost format din: arhitecții Gh. Trifu, N. Petrașincu, V. Smighelschi, G. Hochstadt, V. Vogel, S. Păun, Gh. Nicolau, E. Popescu; inginerii A. Boverman, N. Temelcu (partea de rezistență); inginerii Gh. Zaharia, M. Eustațiu (partea de instalații); arhitecții D. Ionescu, M. Lungu (devize și măsurători).

Aceste clădiri din unitățile socialiste ale agriculturii trebuie să exprime un conținut nou, socialist, să îmbine armonios tradițiile artistice populare cu cuceririle tehnice avansate.

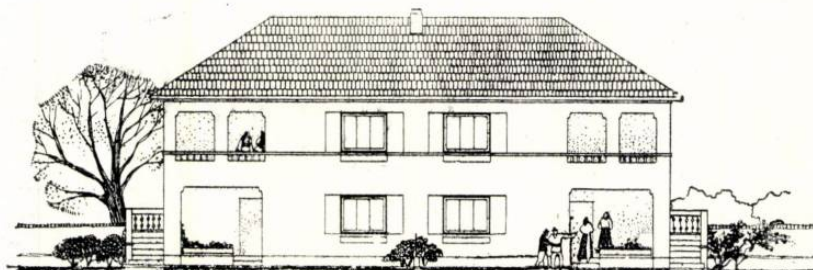
Sistemele constructive pe care trebuiau să se axeze soluțiile arhitecturale au fost stabilite pe parcursul proiectării de către Comitetul de Stat pentru Arhitectură și Construcții.

Noutatea problemelor, termenul extrem de scurt pentru proiectare, lipsa inițială a temelor speciale necesare și a unor directive în ceea ce privește sistemele constructive, au reprezentat piedici în proiectare. Dacă, în parte, aceste piedici au fost îndepărtate pe parcursul proiectării, ele nu au dat însă posibilitatea realizării unor construcții care să îndeplinească în mod optim condițiile arătate mai sus.

La baza elaborării acestor proiecte a stat în primul rînd documentarea sovietică de specialitate, în mică măsură materialul redus pus la dispoziție de I.P.A.S. și normele de

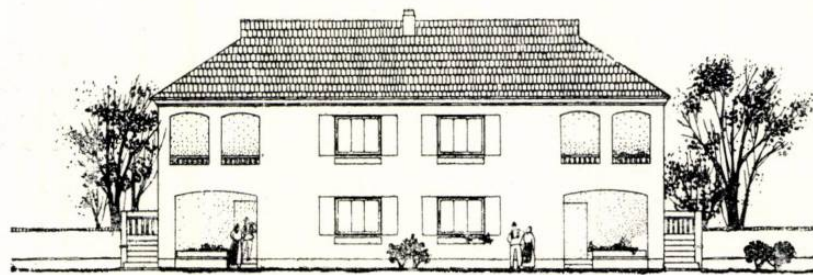
Locuință pentru familii
Fațadă — Variantă pentru Oltenia — Muntenia — Moldova

Locuință pentru familii (în blocuri de 4 apartamente)
Fațadă — Variantă pentru Oltenia — Muntenia — Moldova

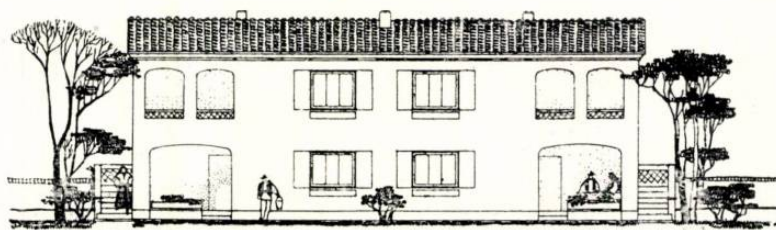
Variantă pentru Transilvania — Banat

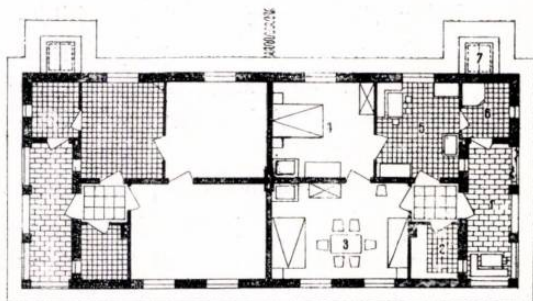
Variantă pentru Transilvania — Banat

Variantă pentru Dobrogea — Cîmpia Dunării

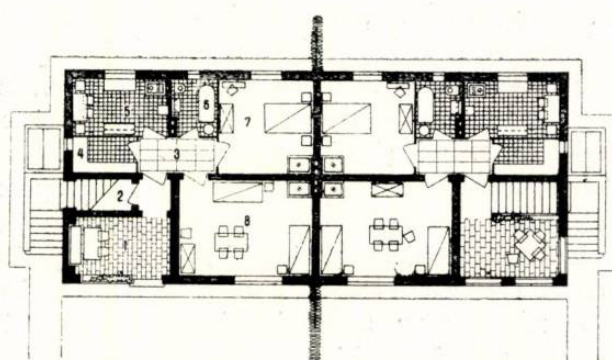

Variantă pentru Dobrogea — Cîmpia Dunării

Plan

1. Prispă — 2. Cămară — 3. Cameră de zi — 4. Cameră
5. Bucătărie — 6. Spălătorie — 7. Trapă pentru pivniță

Plan

1. Verandă — 2. Depozit — 3. Vestibul — 4. Cămară
5. Bucătărie — 6. Baie — 7. Cameră — 8. Cameră

proiectare prelucrate pentru specificul agricol de către direcțiile de specialitate din C.S.A.C.

Realizarea într-un termen scurt a 10 proiecte tip se datorește organizării proiectării, sistematizării materialului desenat și scris și operativi-

tății C.S.A.C.-ului în ceea ce privește avizarea temelor și fazelor de proiectare.

C. S. A. C. (Direcția generală de proiectare a lucrărilor ingineresti) nu a reușit însă, în aceeași măsură, să coordoneze organele de execuție cu

cele de proiectare, pentru a stabili gradul de similitudine a sistemelor constructive, în executarea lucrărilor semiindustriale și a celor social-culturale, fapt ce a îngreuiat proiectarea și a lăsat nerezolvate o serie de probleme esențiale.